

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Beschadigd vertrouwen: vertrouwenwekkend schadebeleid na door de overheid gefaciliteerde schade

Kuipers, G.M.

Citation

Kuipers, G. M. (2021, December 7). *Beschadigd vertrouwen: vertrouwenwekkend schadebeleid na door de overheid gefaciliteerde schade*. Wolters Kluwer, Deventer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3245338>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3245338>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Lijst van aangehaalde literatuur

Aarts & Thomassen 2008

C.W.A.M. Aarts & J.J.A. Thomassen, 'Satisfaction with democracy: Do institutions matter?', *Electoral Studies* 2008, vol. 27(1), p. 5-18.

Akbar & Aldrich 2015

M.S. Akbar & D.P. Aldrich, 'Flood Damage and Victims' Perceptions About Political Leadership', *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy* 2015, vol. 6(4), p. 329-343.

Akerboom 2018

S. Akerboom, *Between Public Participation and Energy Transition: The Case of Wind Farms* (diss. Amsterdam), 2018.

Akkermans e.a., 2008

A.J. Akkermans, J.E. Hulst, E.A.M. Claassen, A. ten Boom, N.A. Elbers, K.A.P.C. van Wees & D.J. Bruinvels, *Slachtoffers en aansprakelijkheid. Een onderzoek naar behoeften, verwachtingen en ervaringen van slachtoffers en hun naasten met betrekking tot het civiele aansprakelijkheidsrecht. Deel II, Affectieschade*, Den Haag: WODC 2008.

Akkermans e.a., WPNR 2008/6772

A.J. Akkermans, J.E. Hulst, E.M. Uijttendijk & K.A.P.C. van Wees, 'Excuses in het privaatrecht,' *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie* 2008/6772, p. 778-784.

Akkermans & Van Wees 2007

A.J. Akkermans & K.A.P.C. van Wees, 'Het letselschadeproces in therapeutisch perspectief: Hoe door verwaarlozing van zijn emotionele dimensie het afwikkelingsproces van letselschade tekortschiet in het nastreven van de eigen doelen', *Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade* 2007, afl. 14, p. 103-118.

Albrecht 2017

F. Albrecht, 'Government Accountability and Natural Disasters: The Impact of Natural Hazard Events on Political Trust and Satisfaction with Governments in Europe', *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy* 2017, p. 1-30.

Allan 2008

A. Allan, 'Functional Apologies in Law', *Psychiatry, Psychology and Law* 2008, vol. 15, afl. 3, p. 369-381.

Almond & Verba 1963

G.A. Almond & S. Verba, *The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Beverly Hills: Sage 1963.

Ammerlaan 2009

V.C. Ammerlaan, *Na de ramp, De rol van de overheid bij de (schade-)afwikkeling van rampen vanuit een belangenperspectief van de slachtoffers* (diss. Tilburg), 2009.

Anderson e.a. 2005

C.J. Anderson, A. Blais, S. Bowler, T. Donovan & O. Listhaug, *Losers' Consent: Elections and Democratic Legitimacy*, Oxford: Oxford University Press 2005.

Anderson & Guillory 1997

C.J. Anderson & C. Guillory, 'Political institutions and satisfaction with democracy: A cross-national analysis of consensus and majoritarian systems', *American Political Science Review* 1997, vol. 91(1), p. 66-81.

Andeweg & Irwin 2014

R.B. Andeweg & G.A. Irwin, *Governance and Politics of The Netherlands*, London: Palgrave 2014.

Anker 2016

H. Anker, *Kees Lunshoflezing*, Den Haag: Nieuwspoort 2016.

Ansems 2021

L.F.M. Ansems, *Procedural Justice on Trial: A Critical Test of Perceived Procedural Justice from the Perspective of Criminal Defendants* (diss. Utrecht), 2021.

Appiah 2011

K.A. Appiah, *The honor code: How moral revolutions happen*, New York: WW Norton & Co 2011.

Arnstein 1969

S.R. Arnstein, 'A Ladder of Citizen Participation', *Journal of the American Institute of Planners* 1969, afl. 35, p. 216-224.

Bachmann, Gillespie & Priem 2015

R. Bachmann, N. Gillespie & R. Priem, 'Repairing trust in organizations and institutions: Towards a conceptual framework', *Organization Studies* 2015, 36(9): p. 1123-1142.

Baer & Colquitt 2018

M.D. Baer & J.A. Colquitt, 'Why do people trust? Moving towards a more comprehensive consideration of the antecedents of trust', in: *The Routledge Companion to Trust*, R.H. Searle, A-M. I. Nienaber & S.B. Sitkin (red.), New York: Routledge 2018.

Banducci, Donovan & Karp 1999

S.A. Banducci, T. Donovan & J.A. Karp, 'Proportional representation and attitudes about politics; Results from New Zealand', *Electoral Studies* 1999, vol. 18(4), p. 534-555.

Barkhuysen, Den Ouden & Tjepkema 2012

T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Bauer & Fatke 2014

P.C. Bauer & M. Fatke, 'Direct democracy and political trust; Enhancing trust, initiating distrust – or both? *Swiss Political Science Review* 2014, vol. 20(1), p. 49-69.

Barrett 2019

D. Barrett, "'We recognize this is horribly unfair.' 9/11 victim fund will cut payouts by up to 70% as claims surge', *The Washington Post* 15 februari 2019.

Bechtel & Hainmueller 2011

M.M. Bechtel & J. Hainmueller, 'How Lasting Is Voter Gratitude? An Analysis of the Short- and Long-Term Electoral Returns to Beneficial Policy', *American Journal of Political Science* 2011, vol. 55(4), p. 852-868.

Begemann 1995

F.A. Begemann, *Hulp aan slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Een visie* (diss. Vrije Universiteit), 1995

Behoorlijk omgaan met schadeclaims 2009

Behoorlijk omgaan met schadeclaims, Den Haag: Nationale ombudsman 2009/135.

Behoorlijk omgaan met schadeclaims 2011

Behoorlijk omgaan met schadeclaims door gemeenten, Den Haag: Nationale ombudsman 2011/025.

Bélanger 2017

É. Bélanger, 'Political trust and voting behaviour', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 242-255.

Bennett & Checkel 2015

A. Bennett & J.T. Checkel, 'Process tracing. From philosophical roots to best practices', in: *Process Tracing. From Metaphor to Analytic Tool*, A. Bennett & J.T. Checkel (red.), Cambridge: Cambridge University Press 2015.

Van den Berge e.a. 2020

L. van den Berge, M.F. Vermaat, M. Lurks, N.A. van Renssen & S. van Heukelom-Verhage, *Maatwerk in het bestuursrecht, Preadviezen*, Den Haag: Boom juridisch, Vereniging voor Bestuursrecht 164.

Beugelsdijk e.a. 2019

S. Beugelsdijk, J. de Hart, P. van Houwelingen & M.C. Versantvoort, *Denkend aan Nederland. Sociaal en Cultureel Rapport 2019*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau 2019.

Bies & Moag 1986

R.J. Bies & J.S. Moag, 'Interactional justice: Communication criteria of fairness' in: R. Lewicki, B. H. Sheppard & M. H. Bazerman (red.), *Research on negotiation in organizations*. Greenwich, CT: JAI Press 1986, p. 43-55.

Bijleveld e.a. 2020

C.C.J.H. Bijleveld, A.J. Akkermans, M.M. Malsch, A.T. Marseille & M. Smit (red.), *Nederlandse Encyclopedie Empirical Legal Studies: Encyclopedie van 25 jaar empirisch juridisch onderzoek in Nederland*, Den Haag: Boom juridisch 2020.

Van der Bles e.a. 2020

A.M. van der Bles, S. van der Linden, A.L.J. Freeman & D.J. Spiegelhalter, 'The effects of communicating uncertainty on public trust in facts and numbers', *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 2020, afl. 117 (4), p. 7672-7683.

Boin, Brown & Richardson 2019

R.A. Boin, C. Brown & J.A. Richardson, *Managing Hurricane Katrina: Lessons from a Megacrisis*, Baton Rouge: LSU Press 2019.

Boin, Van Duin & Heyse 2001

R.A. Boin, M.J. van Duin & L. Heyse, 'Toxic fear: the management of uncertainty in the wake of the Amsterdam air crash', *Journal of Hazardous Materials* 2001, vol. 88, p. 213-234.

Boin, 't Hart & McConnell 2008

R.A. Boin, P. 't Hart & A.M. McConnell, 'Conclusions: the politics of crisis exploitation', in: *Governing After Crisis: The Politics of Investigation, Accountability and Learning*, R.A. Boin, A. McConnell & P. 't Hart (red.), New York: Cambridge University Press 2008.

Boin e.a. 2017

R.A. Boin, P. 't Hart, E.K. Stern & B.A. Sundelius, *The Politics of Crisis Management* (2e editie), Cambridge: Cambridge University Press 2017.

Ten Boom & Kuijpers 2008

A. ten Boom, K.F. Kuijpers, *Behoeften van slachtoffers van delicten. Een systematische literatuurstudie naar behoeften zoals door slachtoffers geuit*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2008.

Van den Bos 2009

K. van den Bos, 'Rechtvaardigheid en onzekerheid', in: *De menselijke beslisser. Over de psychologie van keuze en gedrag*, W.L. Tiemeijer, C.A. Thomas & H.M.

Prast (red.), Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Amsterdam: Amsterdam University Press 2009, p. 89-114.

Van den Bos 2011

K. van den Bos, *Vertrouwen in de overheid: Wanneer hebben burgers het, wanneer hebben ze het niet, en wanneer weten ze niet of de overheid te vertrouwen is?* Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011.

Van den Bos & Van der Velden 2013

K. van den Bos & L. van der Velden, *Prettig contact met de overheid 4: Legitimiteit van de overheid, aanvaarding van overheidsbesluiten & ervaren procedurele rechtvaardigheid*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2013.

Van den Bos, Van der Velden & Lind 2014

K. van den Bos, L. van der Velden & E.A. Lind, 'On the Role of Perceived Procedural Justice in Citizens' Reactions to Government Decisions and the Handling of Conflicts,' *Utrecht Law Review* 2014, vol. 10, afl. 4, p. 1-26.

Van den Bos, Wilke & Lind 1998

K. van den Bos, H.A.M. Wilke & E.A. Lind, 'When do we need procedural fairness? The role of trust in authority', *Journal of Personality and Social Psychology* 1998, afl. 75, p. 1449-1458.

Van den Bos e.a. 2006

K. van den Bos, S.L. Peters, D.R. Bobocel & J.F. Ybema, 'On preferences and doing the right thing: Satisfaction with advantageous inequity when cognitive processing is limited', *Journal of Experimental Social Psychology* 2006, 42, p. 273-289.

Bosdriesz & Schuurmans 2012

H. Bosdriesz & Y.E. Schuurmans, 'Feitenvaststelling en belangenbehartiging bij de compensatie van slachtoffers van geweld. Een studie naar het bewijsrecht als rechtspolitië middel', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitië*, Deventer: Kluwer 2012.

Bottom e.a. 2002

W. Bottom, S. Daniels, K.S. Gibson & J.K. Murnighan, 'When talk is not cheap: substantive penance and expressions of intent in the reestablishment of cooperation', *Organization Science* 2002, vol. 13, p. 497-515.

Bovens 2011

M.A.P. Bovens, 'Politieke verantwoording – de crisis na de crisis' *Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing*, Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie maart/april 2011.

Bovens & Keizer 2020

M.A.P. Bovens & A.G. Keizer, *Doenvermogen: Van toets naar tools*, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 2020.

Bradford, Jackson & Hough 2018

B. Bradford, J. Jackson & M. Hough, 'Trust in Justice', in: *The Oxford Handbook on Social and Political Trust*, E.M. Uslander (red.), New York: University of Oxford Press 2018.

Brändström, Kuipers & Daléus 2008

A. Brändström, S. Kuipers & P. Daléus, 'The politics of tsunami responses: comparing patterns of blame management in Scandinavia', in: *Governing After Crisis: The Politics of Investigation, Accountability and Learning*, R.A. Boin, A. McConnell & P. 't Hart (red.), New York: Cambridge University Press 2008.

Brenninkmeijer 2007

A.F.M. Brenninkmeijer (red.), *Werken aan behoorlijkheid: De Nationale Ombudsman in zijn context*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2007.

Brenninkmeijer NTB 2010/3

A.F.M. Brenninkmeijer, 'Excuses in het openbaar bestuur', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2010/3, afl. 1.

Brenninkmeijer, Van der Bijl & Van der Vlugt 2012

A.F.M. Brenninkmeijer, N. van der Bijl & Y.M. van der Vlugt, 'Schadevergoeding en excuses vanuit het perspectief van de behoorlijkheid; een schadeclaim als motie van wantrouwen' in: *Coulant compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), Deventer: Kluwer 2012.

Brockner & Siegel 1996

J. Brockner & P. Siegel, 'Understanding the Interaction between Procedural and Distributive Justice: The Role of Trust,' in *Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research*, R. Kramer & T.R. Tyler (red.), Thousand Oaks: Sage 1996.

Brockner & Wiesenfeld 1996

J. Brockner & B.M. Wiesenfeld, 'An integrative framework for explaining reactions to decisions: Interactive effects of outcomes and procedures', *Psychological Bulletin* 1996, vol. 120, afl. 2, p. 189-208.

Van den Broek 2002

G.M. van den Broek, *Planschadevergoeding. Het recht op schadevergoeding bij wijziging van het planologische regime* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 2002.

Van den Broek 2012

G.M. van den Broek, 'Forfaitaire vergoeding van waardevermindering door aantasting van woongenot', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema

(red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Van den Broek 2014

G.M. van den Broek, 'Lessen uit 15 jaar Schadeschap Luchthaven Schiphol', in: *Op het grensvlak. Opstellen aangeboden aan prof.mr.drs. B.P.M. van Ravels*, T.W. Franssen, R.D. Harteman, B.J.P.G. Roozendaal, D. van Tilborg & G.A. van der Veen (red.), Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2014.

Van den Broek 2018

G.M. van den Broek, 'Een uniforme nadeelcompensatieregeling in de Awb: het blijft een aantrekkelijke gedachte!' *Ucall* 22 januari 2018.

Van den Broek & Tjepkema 2015

G.M. van den Broek & M.K.G. Tjepkema, *De reikwijdte en rechtsgrondslag van nadeelcompensatie in het omgevingsrecht*, Vereniging voor Bouwrecht preadvies nr. 43, Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2015.

Broekema 2018

W.G. Broekema, *When does the phoenix rise? Factors and mechanisms that influence crisis-induced learning by public organizations* (diss. Leiden), 2018.

Broekema, Van Eijk & Torenvlied 2018

W.G. Broekema, C.J.A. van Eijk & R. Torenvlied, 'The role of external experts in crisis situations: A research synthesis of 114 post-crisis evaluation reports in the Netherlands', *International Journal of Disaster Risk Reduction* 2018, 31, p. 20-29.

Broekema, Van Kleef & Steen 2017

W.G. Broekema, D.D. van Kleef & T. Steen, 'What Factors Drive Organizational Learning From Crisis? Insights From the Dutch Food Safety Services' Response to Four Veterinary Crises', *Journal of Contingencies and Crisis Management* 2017, vol. 25(4), p. 326-340.

Brosnan & De Waal 2014

S.F. Brosnan & F.B.M. de Waal, 'Evolution of responses to (un)fairness', *Science* 2014/1251776, vol. 346, afl. 6207.

De Bruijn & Van der Steen 2013

J.A. de Bruijn & M.A. van der Steen, 'Tussen analysevermogen en interventiekracht: de dubbelzinnige rol van onderzoekscommissies', *Bestuurskunde* 2013, afl. 4, p. 3-7.

De Bruijn, Ten Heuvelhof & In 't Veld 1998

J.A. de Bruijn, E.F. Ten Heuvelhof & R.J. in 't Veld, *Procesmanagement: Over procesontwerp en besluitvorming*, Schoonhoven: Academic Service 1998.

Bryman 2012

A. Bryman, *Social Research Methods*, 4th edition, Oxford: Oxford University Press 2012.

Bryson 2004

J.M. Bryson, 'What to do when Stakeholders matter', *Public Management Review* 2004, vol. 6(1), p. 21-53.

Van Bueren, Klijn & Koppenjan 2003

E.M. van Bueren, E.H. Klijn & J.F.M. Koppenjan, 'Dealing with Wicked Problems in Networks: Analyzing an Environmental Debate from a Network Perspective', *Journal of Public Administration Research and Theory* 2003, vol. 13(2), p. 193-212.

Van de Bunt 2016

J.E. van de Bunt, *Het rampenfonds* (diss. Leiden), 2016.

Van de Bunt, NJB 2021/1322

J.E. van de Bunt, 'De Catshuisregeling voor de kinderopvangtoeslagaffaire oftewel wéér systeemfalen', *NJB* 2021/1322, afl. 18, p. 1487-1494.

Van Buuren & Edelenbos 2005

M.W. van Buuren & J. Edelenbos, 'Polderen over de feiten: waar komt het vandaan en wat levert het op?', in: *Kennis-vragen in de polder*, B. Broekhans, M. Popkema & K. Boersma (red.), Amsterdam: Aksant 2005, p. 203-232.

Bytzek 2008

E. Bytzek, 'Flood response and political survival: Gerhard Schroder and the 2002 Elbe flood in Germany', in: *Governing after crisis, The politics of investigation, accountability and learning*, R.A. Boin, A. McConnell & P. 't Hart (red.), Cambridge: Cambridge University Press 2008.

Camerer 2003

C.F. Camerer, *Behavioral game theory: experiments in strategic interaction*, New York: Russell Sage Foundation 2003.

Chan, Supriyadi & Torgler 2018

H.F. Chan, M.W. Supriyadi & B. Torgler, 'Trust and Tax Morale' in: *The Oxford Handbook on Social and Political Trust*, E.M. Uslaner (red.), New York: University of Oxford Press 2018.

Chanley 2002

V.A. Chanley, 'Trust in Government in the Aftermath of 9/11: Determinants and Consequences', *Political Psychology* 2002, vol. 23(3), p.469-483.

Churchman 1967

C.W. Churchman, 'Wicked problems', *Management Science* 1967 vol. 14(4), p. B141-142.

Citrin & Stoker 2018

J. Citrin & L. Stoker, 'Political trust in a Cynical Age', *Annual Review of Political Science* 2018, afl. 21, p. 49-70.

Clark, Golder & Nadenichek Golder 2012

W.R. Clark, M. Golder & S. Nadenichek Golder, *Principles of Comparative Politics*, Thousand Oaks: Sage 2012, p. 50-74.

Cleiren 2003

C.P.M. Cleiren, *Het opstandige slachtoffer, Genoegdoening aan slachtoffers in het strafrecht, Preadvies Nederlandse Juristenvereniging*, Deventer: Kluwer 2003, p. 33-104.

Cook & Gronke 2005

T.E. Cook & P. Gronke, 'The Skeptical American: Revisiting the Meanings of Trust in Government and Confidence in Institutions', *The Journal of Politics* 2005, vol. 67(3), p. 784-803.

Crowley & Head 2017

K. Crowley & B.W. Head, 'The enduring challenge of 'wicked problems': revisiting Rittel and Webber,' *Policy Sciences* 2017, vol. 50, p. 539-547.

Cucciniello, Porumbescu & Grimmelikhuijsen 2016

M. Cucciniello, G.A. Porumbescu & S.G. Grimmelikhuijsen, '25 Years of Transparency Research: Evidence and Future Directions', *Public Administration Review* 2016, vol. 77(1), p. 32-44.

Damen 1996

L.J.A. Damen, 'Moet pech weg? Alle pech voor risico van de overheid?', in: C.P.M. Cleiren, R.M.G.E. Foqué, J.L.M. Gribnau, R.M. van Male & P.A.M. Mevis (red.), *Voor risico van de overheid?* Rotterdam: Gouda Quint 1996.

Damen O&A 2010/61

L.J.A. Damen, 'Trekken aan een dood paard?', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2010/61, afl. 3, p. 119-123.

Damen 2012

L.J.A. Damen, 'Is de staat een 'geluksmachine', een 'pechdemper' of geen van beide?' in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Damen 2016

L.J.A. Damen, '*Felix-Aruba*: De auteur van de verwachtingen en het vertrouwensbeginsel' in *AB Klassiek*, T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Damen 2018

L.J.A. Damen, *Is de burger triple A: alert, argwanend, assertief, of raakt hij lost in translation?*, preadvies VAR 2018-1, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Damen NTB 2020/2

L.J.A. Damen, 'Op naar 2GST in het bestuursrecht!', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2020/2, afl. 1, p. 3-18.

De zoektocht naar het vak 2010

De zoektocht naar het vak: Omgevingsmanagement. Programma Kennis in het groot 2010.

Dekker e.a. 2020

P.J.E. Dekker, J.M. den Ridder, P. van Houwelingen & E.M. Miltenburg, *Burgerperspectieven 2020*|2, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau 2020.

Desmet 2011

P.T.M. Desmet, *In Money We Trust? Trust Repair and the Psychology of Financial Compensations* (diss. Erasmus Universiteit Rotterdam), 2011.

Desmet 2012

P.T.M. Desmet, 'De psychologie van financiële compensaties: maakt geld alles goed? in: *Coulant compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechts-politiek*, T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), Deventer: Kluwer 2012.

Desmet, De Cremer & Van Dijk 2010

P.T.M. Desmet, D. de Cremer & E. van Dijk, 'On the psychology of financial compensations to restore fairness in transgressions: when intentions determine value', *Journal of Business Ethics* 2010, vol. 95, p. 105-115.

Desmet, De Cremer & Van Dijk 2011

P.T.M. Desmet, D. De Cremer & E. van Dijk, 'Trust recovery following voluntary or forced financial compensations in the trust game: The role of trait forgiveness', *Personality and Individual Differences* 2011, vol. 51, p. 267-273.

Van Deth 2017

J.W. van Deth, 'Compliance, trust and norms of citizenship, in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 212-227.

Van Dijck 2017

G. van Dijck, 'The Ordered Apology', *Oxford Journal of Legal Studies* 2017, p. 1-26.

Doornbos 2017

N. Doornbos, 'Voorbij procedurele rechtvaardigheid. De betrekkelijkheid van de beleving van respondenten', *Recht der Werkelijkheid* 2017 (38) 2, p. 99-119.

Drabek 1986

T. Drabek, *Human System Responses to Disasters: An Inventory of Sociological Findings*, New York: Springer 1986.

Dijkshoorn 2011

W. Dijkshoorn, *Planschaderecht en privaatrechtelijk schadevergoedingsrecht, Een intern rechtsvergelijkende studie* (diss. Rotterdam), 2011.

Edelenbos & Monnikhof 2001

J. Edelenbos & R. Monnikhof, *Lokale interactieve beleidsvorming*, Utrecht: Lemma 2001.

***Een goed begin is het halve werk* 2019**

Een goed begin is het halve werk: Onderzoek naar participatie bij infrastructurele rijksprojecten, Den Haag: Nationale ombudsman 2019.

Van Eeten e.a. 2012

M. van Eeten, L. Noordegraaf-Eelens, J. Ferket, M. Februari, 'Waarom burgers risico's accepteren en waarom politici dat niet zien', in: *Nieuwe perspectieven bij het omgaan met risico's en verantwoordelijkheden*, I. Helsloot & J. van Tol (red.), Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken 2012.

Elbers e.a. 2018

N. Elbers, M.M. Malsch, P. van der Laan, A.J. Akkermans & C.C.J.H. Bijleveld, 'Empirisch-juridisch onderzoek in Nederland: Bespiegelingen over de stand van zaken in de rechtswetenschap, het juridisch onderwijs en de rechtspraktijk', *Recht der Werkelijkheid* 2018, afl. 39, p. 30-42.

Elliot 2009

D. Elliot, 'The Failure of Organizational Learning From Crisis – A Matter of Life and Death?' *Journal of Contingencies and Crisis Management* 2009, vol. 17(3), p. 157-168.

Elsman 2018

S. Elsman, 'De redzaamheidsnotie als dekmantel', *Beleid en Maatschappij* 2018, afl. 45:2, p. 138-154.

Van Engen 2018

N.A.M. van Engen, *How previous policy experiences affect the frontline. Understanding implementation success and failure through a general policy alienation lens* (diss. Rotterdam), Rotterdam: Optima Grafische Communicatie 2018.

Erikson 1994

K.T. Erikson, *A new species of trouble: Explorations in disaster, trauma and community*, New York: W.W. Norton & Company 1994.

Esaiasson 2010

P. Esaiasson, 'Will citizens take no for an answer? What government officials can do to enhance decision acceptance', *European Political Science Review* 2010, 2:3, p. 367-368.

Esaiasson, Gilljam & Persson 2012

P. Esaiasson, M. Gilljam & M. Persson, 'Which decision-making arrangements generate the strongest legitimacy beliefs? Evidence from a randomized field experiment', *European Journal of Political Research* 2012, vol. 51(6), p. 785-808.

Esaiasson e.a. 2019

P. Esaiasson, M.J. Persson, M. Gilljam & T. Lindholm, 'Reconsidering the Role of Procedures for Decision Acceptance', *British Journal of Political Science* 2019 49:1, p. 291-314.

Van Ettekoven 2011

B.J. van Ettekoven, *Wat is normaal? Van planschade naar nadeelcompensatie* (oratie Amsterdam), Vossius 2011.

Van Ettekoven 2012

B.J. van Ettekoven, 'Meer rechtseenheid in het nadeelcompensatierecht?' in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Van Ettekoven e.a. O&A 2013/32

B.J. van Ettekoven, J.E.M. Polak, B.P.M. van Ravels, A.A. van Rossum, B.J. Schueler, M.K.G. Tjepkema, C. Waling & R.J.G.M. Widdershoven, 'Overheidsaansprakelijkheid anno 2013: de stand van de rechtsontwikkeling', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2013/32, afl. 2, p. 49-101.

Van Ettekoven e.a. O&A 2018/23

B.J. van Ettekoven, T. Hartlief, J.E.M. Polak, B.P.M. van Ravels, B.J. Schueler, R.J.B. Schutgens, M.K.G. Tjepkema & R.J.G.M. Widdershoven, 'Overheidsaansprakelijkheid anno 2018: de stand van de rechtsontwikkeling', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2018/23, afl. 2, p. 43-98.

Van Ettekoven, Van Ravels & Tjepkema O&A 2011/36

B.J. van Ettekoven, B.P.M. van Ravels & M.K.G. Tjepkema, 'Waarom makkelijk als het moeilijk kan? Het vereiste van processuele connexiteit in het voorstel voor een Wet nadeelcompensatie', *Overheid en Aansprakelijkheid* 2011/36, afl. 2, p. 58-68.

Eurobarometer 2020

Eurobarometer, Brussel: Europese Commissie 2020.

Euwema, Van der Velden & Koetsenruijter 2010

M. Euwema, L. van der Velden & C. Koetsenruijter (red.), *Prettig contact met de overheid 1: Praktische handreiking voor het inzetten van mediationvaardigheden*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010.

Evenwichtskunst 2011

Evenwichtskunst. Over de verdeling van verantwoordelijkheid voor fysieke veiligheid, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 2011.

Faure, Hartlief & Van Maanen 2020

M. Faure, T. Hartlief & G.E. van Maanen, 'Compensation funds in The Netherlands', in: *Compensation Funds in Comparative Perspective*, T. Vansweevelt & B. Weyts (red.), Cambridge: Intersentia 2020.

Fehr, Fischbacher & Gächter 2002

E. Fehr, U. Fischbacher & S. Gächter, 'Strong reciprocity, human cooperation and the enforcement of social norms', *Human nature* 2002, 13, 1: p. 1-26

Feldthusen, Hankivsky & Greaves 2000

B. Feldthusen, O. Hankivsky & L. Greaves, 'Therapeutic consequences of civil actions for damages and compensation claims by victims of sexual abuse', *Canadian Journal of Women and the Law* 2000, vol. 12, p. 66-116.

De Fine Licht e.a. 2014

J. de Fine Licht, D. Naurin, P. Esaiasson & M. Gilljam, 'When does transparency generate legitimacy? Experimenting on a context-bound relationship', *Governance* 2014, vol. 27, p. 111-134.

Fiske & Tetlock 1997

A.P. Fiske & P.E. Tetlock, 'Taboo Trade-Offs: Reactions to Transactions that Transgress the Spheres of Justice', *Political Psychology* 1997, vol 18, afl. 2, p. 255-297.

Flyvbjerg 2006

B. Flyvbjerg, 'Five Misunderstandings About Case-Study Research', *Qualitative Inquiry* 2006 12:2, p. 219-245.

Folger e.a. 1979

R. Folger, D. Rosenfield, J. Grove & L. Corkran, 'Effects of 'voice' and peer opinions on responses to inequity', *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1979, p. 2253- 2261.

Forgette, King & Dettrey 2008

R. Forgette, M. King & B. Dettrey, 'Race, Hurricane Katrina, and Government Satisfaction: Examining the Role of Race in Assessing Blame', *Publius the Journal of Federalism* 2008, vol. 38(4), p. 671-691.

Frey & Oberholzer-Gee 1996

B.S. Frey & F. Oberholzer-Gee. 'Fair siting procedures: An empirical analysis of their importance and characteristics,' *Journal of Political Economy* 1996, vol. 15(3), p. 1297-1313.

Fukuyama 1995

F. Fukuyama, *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. Free Press 1995.

Futrell 2003

R. Futrell, 'Framing processes, cognitive liberation, and NIMBY protest in the U.S. chemical-weapons disposal conflict,' *Sociological Inquiry* 2003, vol. 73(3), p. 359-386.

Gabriel 2017

O.W. Gabriel, 'Participation and political trust', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 228-241.

George & Bennett 2005

A.L. George & A. Bennett, *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, Cambridge: Harvard University Press 2005.

Gerring 2017

J. Gerring, *Case Study Research: Principles and Practices*, Cambridge: Cambridge University Press 2017.

Gij zult openbaar maken 2012

Gij zult openbaar maken, Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur 2012.

Golde & Gallagher 1999

C.M. Golde & H.A. Gallagher, 'The Challenges of Conducting Interdisciplinary Research in Traditional Doctoral Programs', *Ecosystems* 1999, vol. 2, p. 281-285.

Gilens 2012

M. Gilens, *Affluence and Influence: Economic Inequality and Political Power in America*, Princeton: Princeton University Press 2012.

De Graaf 2012

K.J. de Graaf, 'Over het bestuursrechtelijke karakter van onverplicht tegemoetkomen', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Grensverleggend 2015

Grensverleggend, Kansen en belemmeringen voor interdisciplinair onderzoek, Amsterdam: De Jonge Akademie 2015.

Grimes 2006

M. Grimes, 'Organizing consent: The role of procedural fairness in political trust and compliance', *European Journal of Political Research* 2006, vol. 45(2), p. 285-315.

Grimes 2017

M. Grimes, 'Procedural fairness and political trust', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Grimmelikhuijsen 2012

S.G. Grimmelikhuijsen, *Transparency and trust. An experimental study of online disclosure and trust in government* (diss. Utrecht) 2012.

Grimmelikhuijsen e.a. 2013

S.G. Grimmelikhuijsen, G. Porumbescu, B. Hong & T. Im 'The Effect of Transparency on Trust in Government: A Cross-National Comparative Experiment', *Public Administration Review* 2013, vol. 73(4), p. 575-586.

Grimmelikhuijsen & Knies 2017

S.G. Grimmelikhuijsen & E. Knies, 'Validating a scale for citizen trust in government organizations', *International Review of Administrative Sciences* 2017, vol. 83(3), p. 583-601.

Grootelaar 2017

H.A.M. Grootelaar, 'Empirische rechtswetenschap: Fad, Feud or Fellowship', *Recht der Werkelijkheid* 2017 (38) 1, p. 3-8.

Grootelaar 2018

H.A.M. Grootelaar, *Interacting with Procedural Justice in Courts* (diss. Utrecht), 2018.

Grootelaar & Van den Bos, AA 2015

H.A.M. Grootelaar & K. van den Bos, 'Denken + Meten = Weten', *Ars Aequi* november 2015, AA20150858, p. 858-860.

Grootelaar, Hulst & Van den Bos 2019

H.A.M. Grootelaar, J.E. Hulst, Liesbeth & K. van den Bos, 'Ervaren procedurele rechtvaardigheid', in; D. de Groot & H. Steenberghe (red.), *De mondelinge behandeling in civiele zaken*, p. 85-137. Den Haag: Boom Juridisch 2019.

Hadfield 2008

G.K. Hadfield, 'Framing the Choice Between Cash and the Courthouse: Experiences With the 9/11 Victim Compensation Fund', *Law & Society Review* 2008, vol. 42, afl. 3, p. 645-682.

Haesevoets e.a. 2013

T. Haesevoets, C. Reinders Folmer, D. de Cremer & A. van Hiel, 'Money Isn't All That Matters: The use of financial compensation and apologies to preserve relationships in the aftermath of distributive harm', *Journal of Economic Psychology* 2013, afl. 35, p. 95-107.

Han, Hu & Nigg 2011

Z. Han, X. Hu & J. Nigg, 'How Does Disaster Relief Works Affect the Trust in Local Government? A Study of the Wenchuan Earthquake', *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy* 2011, vol. 2(4), p. 1-20.

Hancké 2009

B. Hancké, *Intelligent Research Design, A Guide for Beginning Researchers in the Social Sciences*, Oxford: Oxford University Press 2009.

Handleiding nadeelcompensatie 2018

Handleiding nadeelcompensatie bij infrastructurele maatregelen, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2018.

Hardin 1993

R. Hardin, 'The Street-Level Epistemology of Trust', *Politics & Society* 1993, vol. 21(4), p. 505-529.

Hardin 2000

R. Hardin, 'Do we want trust in government?' in *Democracy and Trust*, red. M.E. Warren, Cambridge: Cambridge University Press 2000, p. 22-41

Hardin 2002

R. Hardin, *Trust & Trustworthiness*, New York: Russell Sage Foundation 2002.

't Hart & Boin 2001

P. 't Hart & R.A. Boin, 'Between Crisis and Normalcy: The Long Shadow of Post-Crisis Politics', in *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities*, U. Rosenthal, R.A. Boin & L.K. Comfort (red.), Springfield: Charles C Thomas 2001, p. 33-35.

Hartlief 1997

T. Hartlief, *Ieder draagt zijn eigen schade. Enige opmerkingen over de fundamente van en ontwikkelingen in het aansprakelijkheidsrecht* (oratie Leiden), Deventer: Kluwer 1997.

Hartlief 2012

T. Hartlief, 'Een dijkdoorbraak in het aansprakelijkheidsrecht: over schuld- en risicoaansprakelijkheid en de bijzondere positie van de overheid. Enige opmerkingen naar aanleiding van HR 17 december 2010, RvdW 2011, 7 (Dijkdoorbraak in Wilnis)' in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Hartlief 2014

T. Hartlief, *Privaatrecht in nood. Over de beperkte betekenis van het privaatrecht bij rampen en crises en een rechtsgebied onder toenemende druk van het publiekrecht*, NJV-preadvies 2014.

Hartlief, AA 2021

T. Hartlief, 'Rampen en crises: aansprakelijkheid & verzekering of overheids-schadefonds?', *Ars Aequi* juli/augustus 2021, AA20210734, p. 734-750.

Helsloot e.a. 2012

I. Helsloot, A. Scholtens, J. Groenendaal & A. Stapels, 'De Nederlandse burger nader verkend: nuchter mits geïnformeerd', in: *Nieuwe perspectieven bij het omgaan met risico's en verantwoordelijkheden*, I. Helsloot & J. van Tol (red.), Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken 2012, p. 141-165.

Henrich e.a. 2004

J. Henrich, R. Boyd, S. Bowles & C. Camerer, *Foundations of human sociality: economic experiments and ethnographic evidence from fifteen small-scale societies*, Oxford: Oxford University Press 2004.

"Het spijt mij" 2012

"Het spijt mij", *Over Q-koorts en de menselijke maat*, Den Haag: Nationale ombudsman 2012.

Hibbing & Theiss-Morse 2002

J.R. Hibbing & E. Theiss-Morse, *Stealth Democracy: Americans' Beliefs About How Government Should Work*, Cambridge: Cambridge University Press 2002.

Hirschman 1970

A.O. Hirschman, *Exit, Voice and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organisations, and States*, Cambridge: Harvard University Press 1970.

Hoogenboezem & Hees 2014

K.P. Hoogenboezem & M.C. Hees, 'Het verbod tot erkenning van aansprakelijkheid', *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie* 2014/7025, p. 638-642.

Hooghe 2011

M. Hooghe, 'Why There Is Basically Only One Form of Political Trust', *The British Journal of Politics and International Relations* 2011, vol. 13, p. 269-275.

Hooghe & Dassonneville 2016

M. Hooghe & R. Dassonneville, 'A spiral of distrust: A panel study on the relation between political distrust and protest voting in Belgium', *Government and Opposition* 2016.

Honneth 1995

A. Honneth, *The struggle for recognition: The moral grammar of social conflicts*, Cambridge: Polity Press 1995.

Huibers, Kunst & Van Wingerden 2019

M. Huibers, M.J.J. Kunst & S.G.C. van Wingerden, 'De beslisprijktijk van het Schadefonds Geweldsmisdrijven: een kwalitatieve studie naar de beoordeling

van verzoeken tot tegemoetkoming', *Recht der Werkelijkheid* 2019 (40) 1, p. 50-70.

Huijts 2020

J.H.M. Huijts, *Nadeelcompensatie en tegemoetkoming in planschade, Titel 4.5 Awb en afdeling 15.1 Omgevingswet: tussen eenheid en verscheidenheid* (diss. Maastricht), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2020.

Hulst, Akkermans & Van Buschbach 2014

J.E. Hulst, A.J. Akkermans & S. van Buschbach, *Excuses aan verkeersslachtoffers. Een onderzoek naar baten, effectiviteit en methode van het bevorderen door verzekeraars van het aanbieden van excuses aan verkeersslachtoffers*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2014.

Hulst 2017

J.E. Hulst, *Experimental legal studies on perceived procedural justice and trust in law and society* (diss. Vrije Universiteit), Amsterdam 2017.

Hunter & Leyden 1995

S. Hunter & K.M. Leyden, 'Beyond NIMBY: Explaining opposition to hazardous waste facilities,' *Policy Studies Journal* 1995, vol. 23(4), p. 601-620.

Huwer e.a. 2007

R.M.E. Huwer, K.A.P.C. van Wees, A.J. Akkermans & N.A. Elbers, *Slachtoffers en aansprakelijkheid. Een onderzoek naar behoeften, verwachtingen en ervaringen van slachtoffers en hun naasten met betrekking tot het civiele aansprakelijkheid. Deel I, Terreinverkenning*, Den Haag: WODC 2007.

Kaats & Opheij 2008

E. Kaats & W. Opheij, *Bestuurders zijn van betekenis. Allianties en netwerken vanuit bestuurlijk perspectief* (diss. Tilburg), Amsterdam: Reed Business 2008.

Kahneman 2011

D. Kahneman, *Thinking, Fast and Slow*, London: Penguin Books 2011.

Van Kapel 2018

D. van Kapel, 'Loslaten in achterdocht', *Beleid en Maatschappij* 2018, afl. 45:2, p. 153-171.

Karsten 2013

N. Karsten, *Decide and defend: Regaining authority for controversial decisions through rendering account* (diss. Tilburg), Rotterdam: Optima Grafische Communicatie 2013.

Karsten & De Graaf 2011

N. Karsten & L.J. de Graaf, 'Niet in mijn achtertuin', *Openbaar bestuur* 2011, p. 2-5.

Kasperson, Golding & Tuler 1992

R. Kasperson, D. Golding & S. Tuler, 'Social distrust as a factor in siting hazardous facilities and communicating risks', *Journal of Social Issues* 1992, vol. 48(4), p. 161-187.

Katz e.a. 1975

D. Katz, B.A. Gutek, R.L. Kahn & E. Barton, *Bureaucratic encounters: A pilot study in the evaluation of government services*, Ann Arbor: Institute for Social Research 1975.

Keirse & Ortlep 2017

A.L.M. Keirse & R. Ortlep, 'Policy-argumenten in het overheidsaansprakelijkheidsrecht': een rechtsvergelijkend perspectief, *Overheid & Aansprakelijkheid* 2017/2, afl. 1, p. 3-14.

Keppel 2015

A.M. Keppel, *De onverplichte tegemoetkoming. Een probleemverkenning vanuit democratisch-rechtsstatelijk perspectief*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2015.

Khodyakov 2007

D. Khodyakov, 'Trust as a Process: A Three-Dimensional Approach', *Sociology* 2007, vol. 41:1, p. 115-132.

Kim 2005

S-E. Kim, 'The Role of Trust in the Modern Administrative State: An Integrative Model', *Administration & Society* 2005, vol. 37(5), p. 611-635.

King, Keohane & Verba 1994

G. King, R.O. Keohane & S. Verba, *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*, Princeton: Princeton University Press 1994.

Kingdon 2003

J. Kingdon, *Agendas, Alternatives and Public Policies*, New York: Longman 2003.

Klaming & Bethlehem, TVP 2007

L. Klaming & B. Bethlehem, 'Procedurele rechtvaardigheid. Kunnen inzichten uit onderzoek naar procedurele rechtvaardigheid bijdragen aan de verwezenlijking van de functies van het aansprakelijkheidsrecht?', *Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade* 2007, afl. 4, p. 119-124.

Van Knippenberg 2018

D.L. van Knippenberg, 'Reconsidering Affect-Based Trust: A new research agenda', in: *The Routledge Companion to Trust*, R.H. Searle, A-M. I. Nienaber & S.B. Sitkin (red.), New York: Routledge 2018.

Koenraad NTB 2021/61

L.M. Koenraad, 'Empathisch bestuursrecht', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2021/61, afl. 3, p. 137-142.

Koopmans O&A 2009/24

E. Koopmans, 'De behandeling van verzoeken om nadeelcompensatie bij grote overheidsprojecten. De problemen, de huidige juridische voorzieningen en een mogelijke nieuwe oplossing in de Awb', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2009/24, afl. 2, p. 69-77.

Kortmann 2006

C.N.J. Kortmann, *Onrechtmatige Overheidsbesluiten* (diss.), Utrecht 2006.

Kortmann MvV 2018

C.N.J. Kortmann, 'Het schadefonds Van Vollenhoven. Hoe om te gaan met gedupeerden van acute overheidsmaatregelen ten behoeve van gezondheid of veiligheid', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2018, afl. 12, p. 357-363.

Kortmann, Vertrouwensdilemma 2018

C.N.J. Kortmann, *Het vertrouwensdilemma: Bijdragen van het recht aan een betrouwbare overheid*, preadvies VAR 2018-2, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Kortmann JBPlus 2020/1

C.N.J. Kortmann, 'Verlaat de formele rechtskracht via Groningen ons land?', *Jurisprudentie Bestuursrecht* 2020, afl. 1, p. 55-61.

Kortmann NTB 2021/59

C.N.J. Kortmann, 'Maatwerk in de wet', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2021/59, afl. 3, p. 123-124.

Kramer & Tyler 1996

R. Kramer & T.R. Tyler (red.), *Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research*, Thousand Oaks: Sage 1996.

Kuipers & Tjepkema NJB 2017/1576

G.M. Kuipers & M.K.G. Tjepkema, 'Publieke regie' in Groningen. Publiekrechtelijke schadeafhandeling en het vertrouwen in de overheid', *Nederlands Juristenblad* 2017/1576, afl. 29, p. 2058-2067.

Kumlin 2004

S. Kumlin, *The Personal and the Political: How Personal Welfare State Experiences Affect Political Trust and Ideology*, London: Palgrave Macmillan 2004.

Kumlin & Haugsgjerd 2017

S. Kumlin & A. Haugsgjerd, 'The welfare state and political trust: bringing performance back in', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Van der Laan 2011

E.E. van der Laan, *Lessen uit de Noord/Zuidlijn*, Gemeente Amsterdam 2011.

Laws e.a. 2012

D.W. Laws, H. Wagenaar, G.J.A. van der Heijden, A. Kramer & D. Hogendoorn, *Publieke Beleidsbemiddeling*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2012.

Lawson & Teuben, BWKJ 2004

R.A. Lawson & K. Teuben, 'De redelijke termijn in het Nederlands burgerlijk procesrecht', *BW-krant Jaarboek* 2004, afl. 20, p. 153-189.

Lazare 2004

A. Lazare, *On Apology*, New York: Oxford University Press 2004.

Lazarev e.a. 2014

E. Lazarev, A. Sobolev, I.V. Sobolevia & B. Sokolov, 'Trial by Fire: A Natural Disaster's Impact on Support for the Authorities in Rural Russia' *World Politics* 2014, vol. 66(4): p. 641-668.

Lerende overheid 2006

Lerende overheid. Een pleidooi voor probleemgerichte politiek, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 2006/75.

Leventhal 1980

G.S. Leventhal, 'What should be done with equity theory? New approaches to the study of fairness in social relationships' in: K. Gergen, M. Greenberg & R. Willis (red.), *Social exchange: Advances in theory and research*, New York: Plenum Press 1980, p. 27-55.

Levi & Stoker 2000

M. Levi & L. Stoker, 'Political Trust and Trustworthiness', *Annual Review of Political Sciences* 2000, afl. 3, p. 475-507.

Lewicki & Bunker 1996

R.J. Lewicki & B.B. Bunker, 'Developing and Maintaining Trust in Work Relationships,' in *Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research*, R.M. Kramer & T.R. Tyler (red.), Thousand Oaks: Sage 1996.

Lewis & Weigert 1985

J.D. Lewis & A. Weigert, 'Trust as a Social Reality', *Social Forces* 1985, vol. 63:4, p. 967-985.

Lewis & Russell 2011

S.J. Lewis & A.J. Russell, 'Being embedded: A way forward for ethnographic research', *Ethnography* 2011, afl. 12 (3), p. 398-416.

Lind 1995

E.A. Lind, *Social conflict and social justice: Lessons from the social psychology of justice judgments* (oratie Leiden), 1995.

Lind 2018

E.A. Lind, 'Trust and fairness', in: *The Routledge Companion to Trust*, R.H. Searle, A-M. I. Nienaber & S.B. Sitkin (red.), New York: Routledge 2018.

Lind e.a. 1993

E.A. Lind, C.T. Kulik, M. Ambrose & M.V. de Vera Park, 'Individual and corporate dispute resolution. Using procedural fairness as a decision heuristic', *Administrative Science Quarterly* 38, 1993, p. 224-251.

Lind & Arndt 2016

E.A. Lind & C. Arndt, 'Perceived Fairness and Regulatory Policy: A Behavioural Science Perspective on Government-Citizen Interactions', *OECD Regulatory Policy Working Papers* 6. Parijs: OECD Publishing 2016.

Lind & Tyler 1988

E.A. Lind & T.R. Tyler, *The Social Psychology of Procedural Justice*, New York: Plenum Press 1988.

Lindenbergh 1998

S.D. Lindenbergh, *Smartengeld* (diss. Leiden), Rijksuniversiteit Leiden 1998.

Lindenbergh, WPNR 2010

S.D. Lindenbergh, 'Over wat schade is... en waarom het bij de vaststelling daarvan in de praktijk zo dikwijls mis gaat', *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie* 2010/6867, p. 901-909.

Lindenbergh & Akkermans 2014

S.D. Lindenbergh & A.J. Akkermans, *Ervaringen met verhaal van schade. Van patiënten, verkeersslachtoffers, geweldsslachtoffers, burgers en werknemers*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2014.

Macleod 2018

M. Macleod, 'What makes interdisciplinarity difficult? Some consequences of domain specificity in interdisciplinary practice', *Synthese* 2018, vol. 195, p. 697-720.

Maes 2020

K. Maes, *Secundaire aansprakelijkheid, Een rechtsvergelijkend onderzoek naar de reikwijdte van de zorgplicht van beheerders van private ruimten* (diss. Utrecht), Boom juridisch 2020.

Van Manen, BR 2003

D. van Manen, 'Aanleg Noord/Zuidlijn en schademanagement', *Bouwwrecht* 2003, afl. 10, p. 865-871.

Marien & Hooghe 2011

S. Marien & M. Hooghe, 'Does political trust matter? An empirical investigation into the relation between political trust and support for law compliance', *European Journal of Political Research* 2011, vol. 50(2), p. 267-291.

Marseille & Harryvan 2012

A.T. Marseille & G.J. Harryvan, 'Afwikkeling van schadegeschillen over overheidshandelen in de praktijk', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Marseille, Tolsma & De Graaf 2011

A.T. Marseille, H.D. Tolsma & K.J. de Graaf, *Prettig contact met de overheid 3: Juridische handreiking informele aanpak*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011.

Marseille, Tolsma & De Graaf 2013

A.T. Marseille, H.D. Tolsma & K.J. de Graaf, *Prettig contact met de overheid 5: Juridische kwaliteit van de informele aanpak beoordeeld*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2013.

Mayer, Davis & Schoorman 1995

R.C. Mayer, J.H. Davis & F.D. Schoorman, 'An Integrative Model of Organizational Trust', *The Academy of Management Review* 1995, vol. 20:3, p. 709-734.

McKnight & Chervany 2001

D.H. McKnight & N.L. Chervany, 'Trust and distrust definitions: One bite at a time', in: *Trust in cyber-societies: Lecture notes in computer science*, R. Falcone, M. Singh, Y.H. Tan (red.), Berlin, Heidelberg: Springer 2001.

Van der Meer, *Democratic input, macroeconomic output* 2017

T.W.G. van der Meer, 'Democratic input, macroeconomic output and political trust', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 270-284.

Van der Meer, *Niet de kiezer*, 2017

T.W.G. van der Meer, *Niet de kiezer is gek*, Houten: Spectrum 2017.

Van der Meer, *Crisis of democracy*, 2017

T.W.G. van der Meer, 'Political trust and 'the crisis of democracy'', in: *Oxford Research Encyclopaedia on Politics*, ed. R.J. Dalton, New York: Oxford University Press 2017.

Van der Meer & Zmerli 2017

T.W.G. van der Meer & S. Zmerli, 'The deeply rooted concern with political trust', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Van Meerkerk & Edelenbos 2014

I.F. van Meerkerk & J. Edelenbos, 'The Effects of Boundary Spanners on Trust and Performance of Urban Governance Networks: Findings from Survey Research on Urban Development Projects in The Netherlands', *Policy Sciences* 2014, vol. 47(3), p. 3-24.

Miller & Listhaug 1990

A.H. Miller & O. Listhaug, 'Political Parties and Confidence in Government: A Comparison of Norway, Sweden and the United States', *British Journal of Political Science* 1990, vol. 20(3), p. 357-386.

Miller e.a. 2008

T.R. Miller, T.D. Baird, C.M. Littlefield, G. Kofinas, F.S. Chapin III & C.L. Redman, 'Epistemological Pluralism: reorganizing interdisciplinary research', *Ecology and Society* 2008, vol. 13(2), p. 46-63.

Mind meld 2015

'Mind meld, Interdisciplinary science must break down barriers between fields to build common ground', *Nature* 2015, vol. 525, p. 289-290.

Möllering 2001

G. Möllering, 'The Nature of Trust: From Georg Simmel to a Theory of Expectation, Interpretation and Suspension', *Sociology* 2001, vol. 35, p. 403-20.

Mondak, Hayes & Canache 2017

J.J. Mondak, M. Hayes & D. Canache, 'Biological and psychological influences on political trust', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 143-159.

Mulder O&A 2017/65

F.A. Mulder, 'Normaal maatschappelijk risico bij nadeelcompensatie onder de Omgevingswet: nog steeds een ruimhartige regeling?', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2017/65, afl. 3, p. 156-161.

Mulder 2009

J.D.W.E. Mulder, *Compensatie na geweld. Wie krijgen een vergoeding van het Schadefonds Geweldsmisdrijven en wat zijn de effecten van zo'n financiële vergoeding?* Tilburg: INTERVICT 2009.

Mulder, NJB 2010/229

J.D.W.E. Mulder, 'Hoe schadevergoeding kan leiden tot gevoelens van erkenning en gerechtigheid. Lessen uit de praktijk van het Schadefonds Geweldsmisdrijven', *Nederlands Juristenblad* 2010/229, afl. 5, p. 293-296.

Mulder 2013

J.D.W.E. Mulder, *Compensation. The victim's perspective* (diss. Tilburg), Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2013.

Nentjes NTB 2010/6

A. Nentjes, 'Planschade: het adviesbureau, de taxatiedeskundige en de rechter', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2010/6, afl. 2.

Nicholls & Picou 2013

K. Nicholls & J.S. Picou, 'The Impact of Hurricane Katrina on Trust in Government', *Social Science Quarterly* 2013, vol. 94(2) p. 344–361.

Noordegraaf-Eelens, Frissen & Van der Steen 2010

L.H.J. Noordegraaf-Eelens, P.H.A. Frissen & M.A. van der Steen, *De crisis van het vertrouwen en het vertrouwen na de crisis. De risico's van het vertrouwen op vertrouwen*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010.

Nooteboom 2017

B. Nooteboom, *Vertrouwen: Opening naar een veranderende wereld*, Utrecht: Klement 2017.

Norris 2017

F.H. Norris, 'The conceptual framework of political support', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Norris e.a. 2002

F.H. Norris, M.J. Friedman, P.J. Watson, C.M. Byrne, E. Diaz & K. Kaniasty, '60,000 disaster victims speak: Part I. An empirical review of the literature, 1981-2001', *Psychiatry* 2002, vol. 65, afl. 3, p. 207-239.

Norris, Friedman & Watson 2002

F.H. Norris, M.J. Friedman & P.J. Watson, '60,000 disaster victims speak: Part II. Summary and implications of the disaster mental health research', *Psychiatry* 2002, vol. 65, afl. 3, p. 240-260.

O'Hare, Bacow & Sanderson 1983

M. O'Hare, L. Bacow & D. Sanderson, *Facility siting and public opposition*, New York: Van Nostrand Reinhold 1983.

Omzien in verwondering 2 2020

Omzien in verwondering 2, Eindadvies, Den Haag: Adviescommissie uitvoering toelagen 12 maart 2020.

Onverplicht tegemoetkomen? 2014

Onverplicht tegemoetkomen? Enige handreikingen, Den Haag, Ministerie van Veiligheid en Justitie 2014.

Den Ouden 2012

W. den Ouden, 'De overgangssubsidie als smeermiddel bij frictiekosten. Nadeelcompensatie bij de beëindiging van langdurige subsidierelaties', in: T.

Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Den Ouden & Tjepkema NTB 2006/15

W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema, 'Voor hetzelfde geld, Over de kwalificatie van publiekrechtelijke financiële verstrekkingen en hun wettelijk kader', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2006/15, afl. 4, p. 101-116.

Den Ouden, Tjepkema & Zijlstra NTB 2015/13

W. den Ouden, M.K.G. Tjepkema & S.E. Zijlstra, 'De tegemoetkoming geregeld', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2015/13, afl. 3, p. 100-110.

Over leven in de medische letselschadepraktijk 2008

Over leven in de medische letselschadepraktijk; een onderzoek naar de positie van de patiënt en de rol van de ketenpartners tijdens de afhandeling van een medische letselschadezaak. Hilversum: Stichting de Ombudsman 2008.

Paauw-Fikkert, Six & Robben 2014

L.A.V. Paauw-Fikkert, F.E. Six & P.B.M. Robben, 'Vertrouwen in toezichtbeleid', *Beleid & Maatschappij* 2014, afl. 41:3, p. 185-204.

Peeters BR 2005/192

C.G.J.M. Peeters, 'Het Schadeschap HSL-Zuid, A16 en A4 'Een boeiende en interessante bestuurlijke trouvaille'', *Bouwrecht* 2005/192, p. 865 e.v.

Pol 2016

L.R. Pol, 'Verstand van Weerstand', *Tabula Rasa* 2016.

Pol & Swankhuisen 2020

L.R. Pol & C. Swankhuisen, *Overheidscommunicatie, Een gedragswetenschappelijke aanpak*, Bussum: Coutinho 2020, p. 162-179.

Polak 2012

J.E.M. Polak, 'Overheidsaansprakelijkheid: iets apart?' in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Polak e.a. O&A 2002

J.E.M. Polak, B.J. Schueler, B.P.M. van Ravels, R.J.G.M. Widdershoven, A.A. van Rossum & C. Waling, 'Overheidsaansprakelijkheid anno 2002: de stand van de rechtsontwikkeling', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2002, afl. 1, p. 2-14.

Polak e.a. O&A 2008/48

J.E.M. Polak, B.P.M. van Ravels, A.A. van Rossum, B.J. Schueler, M.K.G. Tjepkema, C. Waling & R.J.G.M. Widdershoven, 'Overheidsaansprakelijkheid anno 2008: de stand van de rechtsontwikkeling', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2008/48, afl. 2A, p. 101-126.

Popper 1981

F.J. Popper, 'Siting LULUs', *Planning* 1981, vol. 47(4), p. 12-15.

Van Prooijen e.a. 2006

J-W. van Prooijen, K. van den Bos, E.A. Lind & H.A.M. Wilke, 'How do people react to negative procedures? On the moderating role of authority's biased attitudes', *Journal of Experimental Psychology* 2006, afl. 42, p. 632-645.

Putnam 1995

R. Putnam, 'Bowling Alone: America's Declining Social Capital', *Journal of Democracy* 1995, vol. 6(1), p. 65-78.

Putnam 2000

R. Putnam, *Bowling Alone: The collapse and revival of American community*, New York: Simon & Schuster 2000.

PytlikZillig & Kimbrough 2016

L.M. PytlikZillig & C.D. Kimbrough, 'Consensus on Conceptualizations and Definitions of Trust: Are We There Yet?', in: *Interdisciplinary Perspectives on Trust*, E. Shockley, T.M.S. Neal, L.M. PytlikZillig & B.H. Bornstein (red), Cham: Springer 2016.

Rabe 1994

B.G. Rabe, *Beyond NIMBY: Hazardous waste siting in Canada and the United States*. Washington: Brookings Institute 1994.

Van Ravels JBPLus 2009/130

B.P.M. van Ravels, 'Het nadeelcompensatiedoolhof. Een beschouwing over procedurele wegen die tot nadeelcompensatie kunnen leiden', *JBPlus* 2009/130, afl. 3, p. 130-161.

Van Ravels 2012

B.P.M. van Ravels, 'Harde en snelle' regels bij de afbakening van het normale maatschappelijke risico?', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Regels en ruimte 2020

Regels en ruimte – Verkenning maatwerk in dienstverlening en discretionaire ruimte, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 29362, nr. 282.

Relis 2007

T. Relis, "It's Not About the Money!", *University of Pittsburgh Law Review* 2007, vol. 68, afl. 3, p. 701-746.

Rijnja 2012

G.W. Rijnja, *Genieten van weerstand* (diss. Twente), 2012.

Rijnja 2018

G.W. Rijnja, 'Dilemmalogica: leg het probleem op tafel', *C* 2018, afl. 3, p. 12-14.

Rijnhout NTBR 2017/39

R. Rijnhout, 'Alternatieve vergoedingssystemen in personenschadezaken en slachtofferbehoeften', *Nederlands Tijdschrift voort Burgerlijk Recht* 2017/39, afl. 9.

Rittel & Webber 1973

H.W.J. Rittel & M.M. Webber, 'Dilemmas in a general theory of planning', *Policy Sciences* 1973, afl. 4(2), p. 155-169.

Rivetti & Cavatorta 2017

P. Rivetti & F. Cavatorta, 'Functions of political trust in authoritarian settings', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 53-68.

Robbennolt 2003

J.K. Robbennolt, 'Apologies and legal settlement', *Michigan Law Review* 2003, vol. 102, p. 460-516.

Robbennolt 2006

J.K. Robbennolt, 'Apologies and settlement levers', *Journal of Empirical Legal Studies* 2006, vol. 3, p. 333-373.

Robers 2000

N. Roberts, 'Wicked problems and network approaches to resolution', *International public management review* 2000, vol. 1(1), p. 1-19.

Rodríguez e.a. 2007

H. Rodríguez, W. Díaz, J.M. Santos & B.E. Aguirre, 'Communicating Risk and Uncertainty: Science, Technology, and Disasters at the Crossroads', in *Handbook of Disaster Research*, H. Rodríguez, E.L. Quarantelli & R.R. Dynes (red.), New York: Springer 2007.

Roozendaal O&A 2019/58

B.J.P.G. Roozendaal, 'De prejudiciële beslissing van de Hoge Raad aardbevingsschade Groningen, De formele rechtskracht op de helling?', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2019/58, afl. 4, p. 117-123.

Rousseau e.a. 1998

D. Rousseau, S. Sitkin, R. Burt & C. Camerer, 'Not So Different After All: A Cross-Discipline View of Trust', *Academy of Management Review*, 1998, vol. 23(3), p. 393-404.

Roux-Dufort 2000

C. Roux-Dufort, 'Why Organizations Don't Learn from Crises: the Perverse Power of Normalization', *Review of Business* 2000, vol. 21(3), p. 25-30.

Sanderink & Schlössels NJB 2019/2694

D.J.G. Sanderink & R.J.N. Schlössels, 'Slaat de Hoge Raad nieuwe bressen in het bastion van de formele rechtskracht?', *Nederlands Juristenblad* 2019/2694, afl. 43, p. 3224-3230.

Sandman 1993

P.M. Sandman, *Responding to Community Outrage: Strategies for Effective Risk Communication*, Falls Church: American Industrial Hygiene Association 1993.

Sandman 2006

P.M. Sandman, 'Crisis Communication Best Practices: Some Quibbles and Additions', *Journal of Applied Communication Research* 2006, vol. 34(3), p. 257-262.

Schaap 2018

D.P. Schaap, *The police, the public, and the pursuit of trust. A cross-national, dynamic study of in the police and police trust-building strategies* (diss. Nijmegen), Eleven International Publishing 2018.

Scheltema 2015

M. Scheltema, 'Bureaucratische rechtsstaat of responsieve rechtsstaat?', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2015/37, afl. 9, p. 287-289.

Scheltema NTB 2018/57

M. Scheltema, 'Handleiding nadeelcompensatie: best practices in de responsieve rechtsstaat', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2018/57, afl. 8, p. 349-352.

Scherpenisse 2019

K.J. Scherpenisse, *Tucht van de tijd, Over het tijdigen van bestuur en beleid* (diss. Utrecht), Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar Bestuur 2019.

Schively 2007

C. Schively, 'Understanding the NIMBY and LULU Phenomena: Reassessing Our Knowledge Base and Informing Future Research', *Journal of Planning Literature* 2007, vol. 21(3), p. 259-263.

Schlössels NTB 2020/170

R.J.N. Schlössels, 'Het ongrijpbare burgerperspectief...', *NTB* 2020/170, afl. 7, p. 363-366.

Schmeets 2017

H. Schmeets, *Vertrouwen in elkaar en in de samenleving*, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Working Paper 26) 2017.

Schmeets 2018

H. Schmeets, *Vertrouwen op de kaart*, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek Statistische trends 2018.

Schmidt, Boersma & Groenewegen 2018

A.J. Schmidt, F.K. Boersma & P. Groenewegen, 'Management strategies in response to an institutional crisis: The case of earthquakes in the Netherlands', *Public Administration* 2018, afl. 96, p. 513-527.

Scholtes 2012

H.H.M. Scholtes, *Transparantie, icoon van een dolende overheid* (diss. Tilburg), Den Haag: Textera 2012.

Schueler JBPlus 2004

B.J. Schueler, 'Het labyrint rond de schatkist. De verhouding tussen de burgerlijke rechter en de bestuursrechter', *Jurisprudentie Bestuursrecht plus* 2004, afl. 2, p. 83-102.

Schueler 2006

B.J. Schueler, 'Tussen pech en onrecht. Treedt de overheidsaansprakelijkheid buiten haar oevers?' in: *Op tegenspraak. Opstellen voor prof.mr. L.J.A. Damen*, K.J. de Graaf, A.T. Marseille & H. Winter (red.), Den Haag: BJu 2006.

Searle, Nienaber & Sitkin 2018

R.H. Searle, A-M. I. Nienaber & S.B. Sitkin (red.), *The Routledge Companion to Trust*, New York: Routledge 2018.

Shapiro, Buttner & Barry 1994

D.L. Shapiro, E.H. Buttner & B. Barry, 'Explanations: What factors enhance their perceived adequacy?', *Organizational behavior and human decision processes* 1994, afl. 58, p. 346-368.

Shibutani 1966

T. Shibutani, *Improvised News: A Sociological Study of Rumor*, New York: The Bobbs-Merill Company, 1966.

Shockley e.a. 2016

Interdisciplinary Perspectives on Trust, E. Shockley, T.M.S. Neal, L.M. PytlikZillig & B.H. Bornstein (red), Cham: Springer 2016.

Siebers 2020

V.M. Siebers, *A journey to unravel citizen engagement: 21st century practices from Dutch, Danish and South African municipalities* (diss. VU), 2020.

Six 2010

F.E. Six, 'Vertrouwen in toezicht', *Tijdschrift voor Toezicht* 2010, afl. 4:1, p. 6-26.

Slovic 2000

P. Slovic, 'Perceived Risk, Trust and Democracy' in *The Perception of Risk*, P. Slovic (red.), Trowbridge: Cromwell Press 2000.

Solidariteit met beleid 2004

Solidariteit met beleid. Aanbevelingen over financiële tegemoetkomingen bij rampen en calamiteiten, Den Haag: Commissie tegemoetkomingen bij rampen en calamiteiten 2004.

Van der Steen 2013

M.A. van der Steen, “Het denken beïnvloeden’: een interview met Winnie Sorgdrager over de binnenkant van onderzoekscommissies’, *Bestuurskunde* 2013, afl. 22 (4), p. 55-58.

Van der Steen 2016

M.A. van der Steen, *Tijdig Bestuur, Strategisch omgaan met voorspelbare verrassingen* (oratie Rotterdam), Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar Bestuur 2016.

Steinmetz 2013

S. Steinmetz, *De brievenbus van Mevrouw De Vries*, Amsterdam: Atlas Contact 2013.

Susskind & Cruikshank 1987

L. Susskind & J.L. Cruikshank, *Breaking the Impasse: Consensual Approaches to Resolving Public Disputes*, New York: Basic Books 1987.

Taekema & Van Klink, NJB 2009/1993

H.S. Taekema & B.M.J. van Klink, ‘Dwarsverbanden; Interdisciplinair onderzoek in rechtswetenschap’, *Nederlands Juristenblad* 2009/1993, afl. 39, p. 2559-2566.

Taylor 1992

C. Taylor, *Multiculturalism and the politics of recognition*, Princeton: Princeton University Press 1992.

Teisman, De Bruijn & Edelenbos 2004

G.R. Teisman, J.A. De Bruijn & J. Edelenbos, ‘Conclusies’ in *Meervoudig ruimtegebrek en het management van meerstemmige processen*, J.A. De Bruijn, G.R. Teisman, J. Edelenbos & W.W. Veeneman (red.), Utrecht: Lemma 2004.

Thaler & Sunstein 2008

R.H. Thaler & C.R. Sunstein, *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*, New Haven: Yale University Press 2008.

Theiss-Morse & Barton 2017

E. Theiss-Morse & D-G. Barton, ‘Emotion, cognition, and political trust’, in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 160-175.

Thibaut & Walker 1975

J.W. Thibaut & L. Walker, *Procedural Justice: A Psychological Analysis*, New York: Halsted Press 1975.

Thibaut & Walker 1978

J.W. Thibaut & L. Walker, 'A Theory of Procedure', *California Law Review* 1978, vol. 66, afl. 3, p. 541-566.

Thomassen, Andeweg & Van Ham 2017

J.A. Thomassen, R.B. Andeweg & C. van Ham, 'Political trust and the decline of legitimacy debate: a theoretical and empirical investigation into their inter-relationship' in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Tiemeijer 2006

W.L. Tiemeijer, *Het geheim van de burger. Over staat en opinieonderzoek* (diss. Tilburg) 2006.

Tjepkema 2010

M.K.G. Tjepkema, *Nadeelcompensatie op basis van het égalitébeginsel. Een onderzoek naar nationaal, Frans en Europees recht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2010.

Tjepkema, NTB 2014/3

M.K.G. Tjepkema, 'Tegemoetkomingen van overheidswege: ongeregeld en ondoorzichtig bestuur anno 2014', *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2014/3, afl. 1, p. 18-30.

Tjepkema 2016

M.K.G. Tjepkema, 'De Wouwse Tol. Nadeelcompensatie op grond van het beginsel 'égalité devant les charges publiques'' in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek, Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Tjepkema & Huijts 2019

M.K.G. Tjepkema & J.H.M. Huijts, 'Nadeelcompensatie in het schemergebied tussen rechtmatige en onrechtmatige overheidsdaad', p. 193-202 in: *25 jaar Awb. In eenheid en verscheidenheid*, T. Barkhuysen, A.T. Marseille, W. den Ouden, J.A.F. Peters & R.J.N. Schlössels (red.), Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Tversky & Kahneman 1974

A.N. Tversky & D. Kahneman, 'Judgment Under Uncertainty: Heuristics and Biases', *Science* 1974, vol. 185:5157, p. 1124-1131.

Tyler 1986

T.R. Tyler, 'Conditions leading to value-expressive effects in judgments of procedural justice. A test of four modes', *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 1986, p. 333-344.

Tyler 1990

T.R. Tyler, *Why do people obey the law?* New Haven: Yale University Press 1990.

Tyler 2006

T.R. Tyler, 'Psychological perspectives on legitimacy and legitimation', *Annual Review of Psychology* 2006, vol. 57(2), p. 1-26.

Tyler e.a. 1997

T.R. Tyler, R.J. Boeckmann, H.J. Smith & Y.J. Hung (red.), *Social Justice in a Diverse Society*, Oxford: Westview Press 1997.

Tyler & Degoe 1996

T.R. Tyler & P. Degoe, 'Trust in Organizational Authorities: The Influence of Motive Attributions on Willingness to Accept Decisions,' in *Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research*, R. Kramer & T.R. Tyler (red.), Thousand Oaks: Sage 1996.

Tyler & Thorisdottir 2003

T.R. Tyler & H. Thorisdottir, 'A psychological perspective on compensation for harm: Examining the September 11th Victim Compensation Fund', *DePaul Law Review* 2003, afl. 53, p. 355-391.

Uslaner 2012

E.M. Uslaner, 'Income equality in the United States fuels pessimism and threatens social cohesion', *Center for American Progress* 2012.

Uslaner 2017

E.M. Uslaner, 'Political trust, corruption, and inequality', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Uslaner 2018

E.M. Uslaner (red.), *The Oxford Handbook on Social and Political Trust*, New York: University of Oxford Press 2018.

Uslaner & Yamamura 2016

E.M. Uslaner & E. Yamamura, *Disaster and political trust: The Japan Tsunami and Earthquake of 2011*, Munich Personal RePEc Archive 2016.

Veiligheid en vertrouwen 2011

Veiligheid en vertrouwen, Den Haag; Raad voor het Openbaar Bestuur 2011.

Van der Velden, Koetsenruijter & Euwema 2010

L. van der Velden, C. Koetsenruijter & M. Euwema (red.), *Prettig contact met de overheid 2: Eindrapportage pioniertraject mediationvaardigheden, resultaten analyses & aanbevelingen*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010.

Van Velthoven, RMThemis 2011

B.C.J. van Velthoven, 'Over het relatieve belang van een eerlijke procedure: procedurele en distributieve rechtvaardigheid in Nederland', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2011, 1, p. 7-16.

Verburg, TC 2013

D.A. Verburg, 'De nieuwe zaaksbehandeling van de bestuursrechter', *Tijdschrift Conflicthantering* 2013, nr. 3, p. 19-23.

Verburg 2019

D.A. Verburg, *Bestuursrechtspraak in balans, Bejegening, beslechting en bewijs* (diss. Utrecht), Den Haag: Boom juridisch 2019.

Vertrouwen in burgers 2012

Vertrouwen in burgers, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 2012/88.

Vertrouwen verdient, verdiend vertrouwen 2014

Vertrouwen verdient, verdiend vertrouwen, Visies op geschilbeslechting door de overheid, A.T. Marseille & L. van der Velden (red.), Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2014.

Vindrola-Padros e.a. 2017

C. Vindrola-Padros, T. Pape, M. Utley & N.J. Fulop, 'The role of embedded research in quality improvement: a narrative review', *BMJ Quality & Safety* 2017, vol. 26, p. 70-80.

De Vries, Zijlstra & Grimmelikhuijsen 2017

F. de Vries, W. Zijlstra & S.G. Grimmelikhuijsen, 'Wat is het effect van transparante toezichthouders op het vertrouwen van de burger? Een experimentele studie', *Beleid en Maatschappij* 2017, afl. 44:1, p. 5-26.

Van de Walle 2004

S. van de Walle, *Perceptions of Administrative Performance: The Key to Trust in Government?* Leuven: K.U. Leuven 2004.

Van de Walle & Six 2014

S. van de Walle & F. Six, 'Trust and Distrust as Distinct Concepts: Why Studying Distrust in Institutions is Important', *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice* 2014, vol. 16(2), p. 158-174.

Warren 1999

M.E. Warren, 'Democratic theory and trust', in: *Democracy and Trust*, M.E. Warren (red.), Cambridge: Cambridge University Press 1999, p. 310-345.

Wever 2020

M. Wever, *Kwaliteit van bestuursrechtelijke bezwaarprocedures* (diss. Groningen), 2020.

White 2006

B.T. White, 'Say You're Sorry: Court-Ordered Apologies as a Civil Rights Remedy', *Cornell Law Review* 2006, afl. 91, p. 1261-1311.

Wijntjens, WPNR 2016/7092

L.A.B.M. Wijntjens, 'Excuses en aansprakelijkheid: In hoeverre en op welke wijze beïnvloeden excuses het oordeel van de rechter?' *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie* 2016/7092, p. 82-88.

Wijntjens 2020

L.A.B.M. Wijntjens, *Als ik sorry zeg, beken ik dan schuld? Over het aanbieden van excuses in de civiele procedure en de medische tuchtprocedure* (diss. Tilburg), Den Haag: Boom juridisch 2020.

Weten is nog geen doen 2017

Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 2017/97.

Yin 2013

R. K. Yin, *Case Study Research: Design and Methods*, Los Angeles: Sage 2013.

Van Zelst, NJB 2018/1999

B. van Zelst, 'Over de noodzaak van een beter geïnformeerde en bredere discussie over geschiloplossing', *Nederlands Juristenblad* 2018/1999, afl. 38, p. 2893-2897.

Zmerli & Van der Meer 2017

S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), *Handbook on Political Trust*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017.

Zmerli & Newton 2017

S. Zmerli & K. Newton, 'Objects of political and social trust: scales and hierarchies', in: *Handbook on Political Trust*, S. Zmerli & T.W.G. van der Meer (red.), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2017, p. 104-124.

Van Zutphen 2018

R.F.B. van Zutphen, *Zoals de waard is vertrouwt hij zijn gasten*, preadvies VAR 2018-3, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Van Zuydam 2018

S. van Zuydam, *The credibility challenge of political leaders: Enacting competence, trustworthiness, and caring* (diss. Tilburg) 2018.

Zwart-Hink NJB 2017/2032

A.M. Zwart-Hink, 'Moet wie excuses aanbiedt ook schade vergoeden? Mythe en werkelijkheid over het verband tussen excuses en aansprakelijkheid', *Nederlands Juristenblad* 2017/2032, afl. 38, p. 2800-2808.

Jurisprudentieregister

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

ABRvS 24 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY0993.

ABRvS 29 januari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:188 (concl. A-G R.J.G.M. Widdershoven), *BNB* 2015/33, m.nt. J.A.R. van Eijdsden.

College van Beroep voor het bedrijfsleven

CBb 21 december 2017, ECLI:NL:CBB:2017:414, m.nt. R. Ortlep.

Centrale Raad van Beroep

CRvB 10 januari 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:128, *AB* 2018/90, m.nt. R. Ortlep.

Hoge Raad

HR 19 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1278, *JB* 2019/158, m. nt. Sanderink.

Lijst van aangehaalde literatuur: casus
aanleg Noord/Zuidlijn
Literatuurlijst

Artemis 2013

E. Artemis, 'Noord/Zuidlijn wint Amsterdamse Communicatie Award', Logeion.nl 4 juli 2013.

Baetens 2012

T. Baetens, *De ingenieur en de buurman. Communicatie rondom de aanleg van de Noord/Zuidlijn*, Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling 2012.

Beemster 2019

R. Beemster, '17 Nederlandse winnaars bij de Webby Awards', Adformatie.nl 23 april 2019.

Van der Berg, *De VijzelCourant* juli 2018

E. van der Berg, 'Als je huis verzakt...', *De VijzelCourant* 8^e jaargang nr. 2, juli 2018.

Van Bers 2018

R. van Bers, 'Tijdlijn: Terugblik op het advies van de commissie Veerman', Noordzuidlijnkennis.net 8 maart 2018.

Beusekamp, *De Volkskrant* 24 december 2008

W. Beusekamp, 'Misschien wel nooit meer naar huis; Kerstmis 2008', *De Volkskrant* 24 december 2008.

Biersteker, *Het Parool* 6 september 2013

D. Biersteker, 'Onderste boven', *Het Parool* 6 september 2013.

Van der Bilt, Gerdes & Minderhoud 2019

P. van der Bilt, E. Gerdes & S. Minderhoud, *Second opinion decharge Noord/Zuidlijn*, Rotterdam: Rebel Economics & Transactions bv 17 mei 2019.

Boon, *NRC Handelsblad* 1 december 2012

L. Boon, 'Boorwerk Noord-Zuidlijn afgerond – 'eerste metro rijdt in 2017'', *NRC Handelsblad* 1 december 2012.

Claus, Trouw 22 januari 2019

S. Claus, 'De Amsterdamse Noord-Zuidlijn een halfjaar na opening: flop of succes?', *Trouw* 22 januari 2019.

Commissie-Sorgdrager 2005

Commissie Sorgdrager, *De Prijs van Mobiliteit: Bestuur, management en kostenbeheersing bij de Noord/Zuidlijn* (rapport van de Onafhankelijke Commissie van Deskundigen), Amsterdam: 1 juni 2005.

Commissie-Veerman 2009

Commissie Veerman, *Bouwen aan verbinding: De Noord/Zuidlijn Amsterdam. Advies van de onafhankelijke Commissie Veerman over de toekomst van de Noord/Zuidlijn te Amsterdam*, Amsterdam: 2 juni 2009.

Couzy, Het Parool 11 februari 2005

M. Couzy, 'Schade N/Z-lijn nog niet vergoed', *Het Parool* 11 februari 2005.

Couzy, Het Parool 12 februari 2005

M. Couzy, 'Eerste ontslagen op het Rokin zijn al gevallen', *Het Parool* 12 februari 2005.

Couzy, Het Parool 10 augustus 2005

M. Couzy, 'Modezaak Streetlife Fashion in Ferdinand Bol eist via Raad van State 75 mille', *Het Parool* 10 augustus 2005.

Damen, Het Parool 2 januari 2010

T. Damen, 'Probleemtracé NZ-lijn al in 1991 bepaald', *Het Parool* 2 januari 2010.

Damen, Het Parool 29 maart 2010

T. Damen, 'IJsfeest als pleister op de wonde', *Het Parool* 29 maart 2010.

Damen, Het Parool 1 mei 2010

T. Damen, 'Een bouwer moet als een fatsoenlijke buurman zijn', *Het Parool* 1 mei 2010.

De diepte in. Een leergeschiedenis van de drie diepe stations van de Noord/Zuidlijn 2016

De diepte in. Een leergeschiedenis van de drie diepe stations van de Noord/Zuidlijn, Gemeente Amsterdam, Metro en Tram 2016.

Derksen 2013

W. Derksen, 'De Noord/Zuidlijn: ook het project is politiek', Noordzuidlijnkennis. net 10 juni 2013.

Detmar & Sheerazi 2009

H. Detmar & A. Sheerazi, Memo aan gemeenteraadscommissie Verkeer & Vervoer, Memo 'Bewonerscommunicatie en leefbaarheidsbeleid', 17 november 2009.

Detmar & Witten 2012

H. Detmar & B. Witten, 'Uitkomsten onderzoek leefbaarheidsmaatregelen Dienst Noord/Zuidlijn', notitie t.b.v. Commissie Verkeer en Vervoer, 2 maart 2012.

Dijk, *Het Parool* 20 juli 2018

P. Dijk, 'Met trots nam ik afscheid van de Noord/Zuidlijn', *Het Parool* 20 juli 2018.

Dik water. Tunnelboren voor de Noord/Zuidlijn 2013

Dik water. Tunnelboren voor de Noord/Zuidlijn 2010-2012, Gemeente Amsterdam, Dienst Metro 2013.

Doeswijk, *De VijzelCourant* februari/maart 2016

P. Doeswijk, 'Voorwoord, Beloftes', *De VijzelCourant* 6e jaargang nr. 1 februari/maart 2016.

Doeswijk, *De VijzelCourant* september 2016

P. Doeswijk, 'Brief aan de burgemeester', *De VijzelCourant* 6e jaargang nr. 3 september 2016.

Doeswijk & Jansen, *De VijzelCourant* oktober/november 2011

P. Doeswijk & J. Jansen, 'Cees Veerman waakt over de bouw van de metro, 'Het moet secuur en goed'', *De VijzelCourant* 1e jaargang nr. 4 oktober/november 2011.

Doeswijk & Jansen, *De VijzelCourant* december 2013/januari 2014

P. Doeswijk & J. Jansen, 'Interview Peter van Dijk: 'Planning blijft onveranderd'', *De VijzelCourant* 3e jaargang nr. 6, december 2013/januari 2014.

Duursma, *NRC* 28 maart 2020

M. Duursma, 'Zuidasdok moet door, ongeacht meerkosten', *NRC* 28 maart 2020.

Van Eck 2011

V.L. van Eck, *Noord/Zuidlijn. Omgevingsmanagement gedurende de uitvoering bij Station Vijzelgracht*, Erasmus Universiteit Rotterdam 2011.

Elink Schuurman & Sheerazi 2013

F. Elink Schuurman & A. Sheerazi, *Visiedocument webstrategie Dienst Metro/Noord/Zuidlijn*, Gemeente Amsterdam, Dienst Metro 11 juni 2013.

Elink Schuurman en Sheerazi 2018

F. Elink Schuurman & A. Sheerazi, 'Schiet eens op!!', *schieteensop.amsterdam*, januari 2018.

Elsinghorst 2010

E. Elsinghorst, 'Alex Sheerazi (Noord/Zuidlijn) is Communicatieman van het Jaar 2010', *Adformatie*, 8 december 2010.

Engelen, *Het Parool* 17 januari 2004

M. Engelen, 'Klusjesman die maatwerk wil leveren; Nieuwe directeur van project NZ-lijn is optimist', *Het Parool* 17 januari 2004.

Enquêtecommissie Noord/Zuidlijn 2009

Rapport van de enquêtecommissie Noord/Zuidlijn, Gemeenteraad Amsterdam: 15 december 2009.

'Even voorstellen: Peter Doeswijk, 'Op m'n plek', *De VijzelCourant* april/mei 2015

'Even voorstellen: Peter Doeswijk, 'Op m'n plek', *De VijzelCourant* 5e jaargang nr. 2 april/mei 2015.

Gemeente Amsterdam 2019

Gemeente Amsterdam, *De Noord/Zuidlijn. Centraal in het metronet van Amsterdam en verbindend met de regio. Eindrapportage en décharge van een project met een roerige geschiedenis*, 17 mei 2019.

Gemeentelijke Ombudsman 2008

Gemeentelijke Ombudsman, *Noord/Zuidlijn Vijzelgracht, Deel 1: Verzakking van wevershuizen op 19 juni 2008*, Amsterdam: 29 oktober 2008, RA0830757.

Gemeentelijke Ombudsman 6 maart 2009

Gemeentelijke Ombudsman, *Noord/Zuidlijn Vijzelgracht, Deel 2: Verzakking van wevershuizen op 10 september 2008*, Amsterdam: 6 maart 2009, RA0935213.

Gemeentelijke Ombudsman 3 december 2009

Gemeentelijke Ombudsman, *Noord/Zuidlijn Vijzelgracht, Deel 3: Afhandeling gevolgen verzakkingen*, Amsterdam: 3 december 2009, RA0944776.

Gemeenteraad Amsterdam 2012

Agendapunt gemeenteraadscommissievergadering 'Projectcommissariaat Noord-Zuidlijn; uitbreiding werkzaamheden en aanpassing Reglement voor het Projectcommissariaat', 13 november 2012.

Goense 2015

B. Goense, *The next step to stakeholder engagement – the value created by fringe stakeholders in the construction of the Noord/Zuidlijn*, University of Amsterdam 2015.

Grinwis, Hooyman & Van Kesteren 2015

P. Grinwis, M. Hooyman & T. Van Kesteren, *Werken aan verbinding. Het effect van de schadeafhandeling als gevolg van de aanleg van de Noord/Zuidlijn. Eindrapportage Positionering Schadebureau*, Gemeente Amsterdam/Grinwis Zonneveld 28 oktober 2015.

Hannema, *De Volkskrant* 17 april 2019

K. Hannema, 'Erkenning na veel tegenslagen: Noord-Zuidlijn wint Amsterdamse Architectuurprijs', *De Volkskrant* 17 april 2019.

Hannema, *De Volkskrant* 17 mei 2019

K. Hannema, 'Noord-Zuidlijn beste gebouw van Nederland: 'Overwinning op het Amsterdamse metrotrauma'', *De Volkskrant* 17 mei 2019.

Herikhuisen 2015

J. Herikhuisen, *Evaluatie fonds leefbaarheid. Een evaluatieonderzoek binnen de Gemeente Amsterdam naar het functioneren én de waardering van het compensatiefonds dat na 2004 'de wonden van de Noord/Zuidlijn' moest gaan verzachten*, Hogeschool van Amsterdam 2015.

Ten Heuvelhof & Van der Heijden, *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2010/161

E.F. ten Heuvelhof & J. van der Heijden, 'Noord/Zuidlijn Amsterdam', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2010/161.

Hofman, *NRC* 13 november 2020

F. Hofman, 'Akkoord over 1 miljard euro voor Amsterdams openbaar vervoer', *NRC* 13 november 2020.

Hoitink, *Overheid & Aansprakelijkheid* 2010/3

J. Hoitink, 'Behoorlijk omgaan met schadeclaims: wees coulant, maar met verstand', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2010/3.

Hoogenboom 2018

M. Hoogenboom, 'Hoe de Noord/Zuidlijn de media beheerst sinds 1968', *OBI4wan* 6 februari 2018.

Van der Horst, *De Metromonologen* (online, bijgewerkt 9 oktober 2011).

D. van der Horst, *De Metromonologen* (online, bijgewerkt 9 oktober 2011): <https://dickhrst.home.xs4all.nl/stndp/menn/geschnzl.html>

Huisman, *Het Parool* 17 februari 2017

J. Huisman, 'De rode loper: ook bovengronds stuit je op allure', *Het Parool* 17 februari 2017.

***Instellingsbesluit Projectcommissariaat* 2009**

Instellingsbesluit Projectcommissariaat, Raadscommissie voor Verkeer, Vervoer en Infrastructuur, Dienstverlening, Volkshuisvesting en Monumenten, Gemeente Amsterdam 23 september 2009.

Karman, *Het Parool* 9 november 2010

J. Karman, 'Riool verzakt door NZ-lijn; Scheldeplein krijgt bovengronds noodriool', *Het Parool* 9 november 2010.

Kikken, ANP 11 september 2008

T. Kikken, 'Schade aan panden Vijzelgracht nog onbekend', *Algemeen Nederlands Persbureau* 11 september 2008.

Kikken, ANP 7 juni 2011

T. Kikken, 'Schadebureau Noord-Zuidlijn te langzaam', *Algemeen Nederlands Persbureau* 7 juni 2011.

Kikken, ANP 14 februari 2012

T. Kikken, 'Ondernemer naar rechter om Noord-Zuidlijn (3)', *Algemeen Nederlands Persbureau* 14 februari 2012.

Van Klinken, ANP 20 juni 2008

Van Klinken, 'Eerste bewoners Vijzelgracht mogen terug', *Algemeen Nederlands Persbureau*, 20 juni 2008.

Klipp, Het Parool 20 november 2001

M. Klipp, 'Aan de grond door de Noord/Zuidlijn; Lijdensweg ontwerper op het Rokin', *Het Parool* 20 november 2001.

Koops, Het Parool 23 december 2017

R. Koops, 'Geen Noord/Zuidlijn naar Schiphol, wel sprinters', *Het Parool* 23 december 2017.

Koops, Het Parool 18 oktober 2018

R. Koops, 'GroenLinks stelt voorwaarden aan doortrekken N/Z-lijn', *Het Parool* 18 oktober 2018.

Kreling, NRC Handelsblad 20 juli 2004

T. Kreling, 'Schelden met Amsterdamse termen; Overlast door aanleg van nieuwe metrolijn in Amsterdam', *NRC Handelsblad* 20 juli 2004.

Kruyswijk, Het Parool 26 september 2018

M. Kruyswijk, 'Amsterdammers kiezen Noord/Zuidlijn in plaats van tram', *Het Parool*, 26 september 2018.

Kwartaalverslag nr. 57 over het tweede kwartaal 2008 2008

Kwartaalverslag nr. 57 over het tweede kwartaal 2008, Gemeente Amsterdam Dienst Noord/Zuidlijn 2008.

Kwartaalverslag nr. 60 over het eerste kwartaal 2009 2009

Kwartaalverslag nr. 60 over het eerste kwartaal 2009, Gemeente Amsterdam Dienst Metro 2009.

Kwartaalverslag nr. 64 over het eerste kwartaal 2010 2011

Kwartaalverslag nr. 64 over het eerste kwartaal 2010, Gemeente Amsterdam Dienst Noord/Zuidlijn 2011.

Kwartaalverslag nr. 75 over het vierde kwartaal 2012 2013

Kwartaalverslag nr. 75 over het vierde kwartaal 2012, Gemeente Amsterdam Dienst Metro 2013.

Van der Laan 2011

E.E. van der Laan, *Lessen uit de Noord/Zuidlijn*, Gemeente Amsterdam 2011.

Leupen & Sevil, *Het Parool* 9 januari 2003

K. Leupen & M. Sevil, 'De bouwput als toeristische attractie; Ook bij de Ceintuurbaan de ondernemersblues', *Het Parool* 9 januari 2003.

Logeion 2011

'Video nominatie Alex Sheerazi Dienst NZL', *Logeion*, *YouTube*, <https://www.youtube.com/watch?v=aofLMx4ft-Y> 21 september 2011.

Maes, *De Telegraaf* 21 juli 2018

J. Maes, 'Het vertrouwen in overheid is geschaad', *De Telegraaf* 21 juli 2018.

Van Manen, *BR* 2003

D. van Manen, 'Aanleg Noord/Zuidlijn en schademanagement', *Bouwrecht* 2003, afl. 10, p. 865-871.

Meindersma 2008

M. Meindersma, 'Rekenkamerbrief *Vervolgonderzoek Schaderegeling Noord/Zuidlijn, Vergoedingen aan ondernemers*' brief aan gemeenteraad Amsterdam, 20 maart 2008.

Van der Meijden, *Het Parool* 15 maart 2017

N. van der Meijden, 'Huis kwijt om werk aan kade', *Het Parool* 15 maart 2017.

Van der Molen 2012

F.N. van der Molen, *Media-aandacht voor grote infrastructurele projecten en de invloed daarvan op de besluitvorming. Case: Noord/Zuidlijn*, Universiteit van Amsterdam 2012.

Nekbrekers 2019

Nekbrekers. Interviews met projectdirecteuren en sleutelfiguren van de Noord/Zuidlijn, Gemeente Amsterdam juli 2019.

Niemantsverdriet & Verlaan, *NRC* 26 mei 2021

T. Niemantsverdriet & J. Verlaan, 'Amsterdam en Nationaal Groeifonds botsen over metrolijnen', *NRC* 26 mei 2021.

Noord/Zuidlijn verslag nr. 68, 1^e kwartaal 2011 2011

Noord/Zuidlijn verslag nr. 68, 1^e kwartaal 2011, Gemeente Amsterdam Dienst Noord/Zuidlijn 2011.

Omgevingsstimulering en Verbindingsregie 2010

Omgevingsstimulering en de rol van Verbindingsregie Noord/Zuidlijn, bijlage bij *Gemeentebblad* 2010, afd. 1, nr. 114.

‘Onderzoek Rijkswaterstaat naar de implementatie van de gemeente Amsterdam van de aanbevelingen van de Commissie Veerman’ 2010

‘Onderzoek Rijkswaterstaat naar de implementatie van de gemeente Amsterdam van de aanbevelingen van de Commissie Veerman’, brief aan de gemeenteraadscommissie voor Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, 6 oktober 2010.

Overzicht communicatie Raadscommissie en omgeving 2010

Overzicht communicatie met de Raadscommissie Verkeer en Vervoer en met de omgeving, bijlage bij *Gemeentebblad* 2010, afd. 1, nr. 115.

Overzicht ontvangen zienswijzen 2011

‘Overzicht ontvangen zienswijzen en voorstel verwerking, bijlage bij *Gemeentebblad* 2011, afd. 1, nr. 577.

Planken & Glastra, O&A 2021/3

M.A.E. Planken & A.J. Glastra, ‘Acht jaar AVN: grootstedelijk pionieren in na-deelcompensatieland’, *Overheid & Aansprakelijkheid* 2021/3.

‘Plan Stadsspoor’ 1968

‘Plan Stadsspoor’, *Bureau voorlichting Gemeente Amsterdam*, 1968.

Projectbureau Noord/Zuidlijn november 2007

Notitie van Projectbureau Noord/Zuidlijn aan raadscommissie gemeenteraad Amsterdam, 18 november 2007.

Projectbureau Noord/Zuidlijn december 2007

Projectbureau Noord/Zuidlijn, ‘Notitie aan de leden van de Raadscommissie’, Gemeente Amsterdam: 20 december 2007.

Projectcommunicatie 2009

Projectcommunicatie, Programma Kennis in het groot 2009.

Raats, *Neerlands Diep* 28 april 2016

M. Raats, ‘Juist als het spannend wordt, is transparantie belangrijk’, Peter Dijk neemt afscheid bij de Noord/Zuidlijn’, *Neerlands Diep* 28 april 2016.

Ramb 2013

S. Ramb, *Amsterdam als lerende organisatie. Hoe er geleerd werd van de lessen uit de Noord/Zuidlijn*, Universiteit van Amsterdam 2013.

Van Ravels 2019

B.P.M. van Ravels, ‘Observaties bij het aangekondigde einde van het Schadeschap Luchthaven Schiphol’, in: *Van Schadeschap naar Schadeloket*, G.M. van den

Broek & J.R.M. van der Poel (red.), Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Regeling Schadecommissie Noord/Zuidlijn 2011

Regeling Schadecommissie Noord/Zuidlijn 2011.

Reglement van het Projectcommissariaat voor de Noord/Zuidlijn 2009

Reglement van het Projectcommissariaat voor de Noord/Zuidlijn, College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam 8 september 2009.

Rekenkamer Amsterdam 2006

Rekenkamer Amsterdam, *Schaderegeling Noord/Zuidlijn. Vergoedingen aan ondernemers* (rapport van november 2006 van de Rekenkamer Amsterdam), Amsterdam: 2006.

Van Rooy, *NRC Handelsblad* 13 juni 1997

M. van Rooy, 'Referendum over de Noord-Zuidlijn; De stille molboor', *NRC Handelsblad* 13 juni 1997.

Samenspel en tegenspraak, Tien lessen uit de Noord/Zuidlijn 2013

Samenspel en tegenspraak, Tien lessen uit de Noord/Zuidlijn, Gemeente Amsterdam, Dienst Metro en Kennis in het Groot 2013.

Samenwerking met bedrijfsleven 2010

Projectorganisatie Noord/Zuidlijn en samenwerking met het bedrijfsleven, bijlage bij *Gemeentebblad* 2010, afd. 1, nr. 114

Scheffrahn 2013

G. Scheffrahn, 'Samenwerken is niet hetzelfde als elkaar niet tegenwerken', Noordzuidlijnkennis.net 12 juni 2013.

Schrijver, *Schademagazine* 2018

J. Schrijver, 'Schadebureau Noord/Zuidlijn stond 15 jaar met de poten in de klei', *Schademagazine. Onafhankelijk vakblad voor schadeprofessionals* 2018 jaargang 12, nr. 3, EMG BV: Eindhoven.

Sevil, *Het Parool* 20 februari 2009

M. Sevil. "Het gat dichtgooien? Zijn ze gek?!"; Omwonenden NZ-lijn vragen zich af wat er nu gaat gebeuren,' *Het Parool* 20 februari 2009.

Sheerazi 2012

A. Sheerazi, 'Presentatie 'Het (her)winnen van vertrouwen van het grote publiek', *Makkers in de bouw* 10 mei 2012.

Sheerazi 2013

A. Sheerazi, 'Van pispaal, via vertrouwen naar trots', Noord/Zuidlijnkennis.net 6 november 2013.

Social media en infrastructurele projecten 2010

Social media en infrastructurele projecten, Programma Kennis in het groot 2010.

Soetenhorst 2018

B. Soetenhorst, *Het wonder van de Noord/Zuidlijn. De metro die er ondanks alles kwam*, Amsterdam: Prometheus 2018.

Soetenhorst, *Het Parool* 30 juni 2018

B. Soetenhorst, 'Amstelveen: de stille verliezer van de Noord/Zuidlijn', *Het Parool* 30 juni 2018.

Stichting Gijzelgracht 2009

Stichting Gijzelgracht, *Overlast bouw station Vijzelgracht. Resultaten van onderzoek naar ervaringen van omwonenden en ondernemers*, Amsterdam oktober 2009.

Stichting Gijzelgracht 2010

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2009 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2010.

Stichting Gijzelgracht 2011

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2010 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2011.

Stichting Gijzelgracht 2012

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2011 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2012.

Stichting Gijzelgracht 2013

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2012 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2013.

Stichting Gijzelgracht 2014

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2013 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2014.

Stichting Gijzelgracht 2015

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2014 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2015.

Stichting Gijzelgracht 2016

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2015 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2016.

Stichting Gijzelgracht, *Op weg naar bouwfatsoen* 2016

Stichting Gijzelgracht, *Op weg naar bouwfatsoen. Enquête bouwoverlast Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2016.

Stichting Gijzelgracht 2018

Stichting Gijzelgracht, *Jaarverslag 2016-17 Stichting Gijzelgracht*, Amsterdam 2018.

Stil & Koops, *Het Parool* 7 januari 2019

H. Stil & R. Koops, 'Schiphol: Noord/Zuidlijn kan worden doorgetrokken', *Het Parool* 7 januari 2019.

Tegemoetkomingsregelingen ondernemers 2010

Tegemoetkomingsregelingen ondernemers en het economische (verblijfs)klimaat rond bouwlocaties Noord-Zuidlijn, bijlage bij *Gemeenteblad* 2010, afd. 1, nr. 114.

Tweezijdig boren Noord/Zuidlijn 2010

Tweezijdig boren Noord/Zuidlijn inclusief risico's, bijlage bij *Gemeenteblad* 2010, afd. 1, nr. 115.

Van Veldhuizen e.a. 2015

H. van Veldhuizen e.a., 'Een kritische reflectie op de geschiedschrijving van de NZL', Noordzuidlijnkennis.net 19 oktober 2015.

Van Velsen maart 2010

H.M. van Velsen, 'Uitbreiding schaderegeling' brief aan omwonenden, Gemeente Amsterdam Schadebureau Noord/Zuidlijn 31 maart 2010.

Van Velsen oktober 2010

H.M. van Velsen, Notitie aan gemeenteraadscommissie Verkeer, Vervoer & Luchtkwaliteit 'Verbetering tegemoetkomingsregeling Noord/Zuidlijn', 22 oktober 2010.

Van Velsen 2014

H.M. van Velsen, 'Looptijd bestaande compensatieregelingen NZL', brief aan wethouder P.J.M. Litjens, Gemeente Amsterdam 24 september 2014.

Van Velsen 2015

H.M. van Velsen, 'Voorstel afronding en overgang compensatieregelingen en schadedossiers NZL', Amsterdam: Schadebureau Noord/Zuidlijn, 8 januari 2015.

Verleg 2012

B.G.R.M. Verleg, *Zingeving in besluitvorming* (diss. Tilburg), 2012.

Verslag 1e halfjaar 2008 Schadebureau Noord/Zuidlijn 2008

Verslag 1e halfjaar 2008 Schadebureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam: Gemeente Amsterdam oktober 2008.

Verslag 1^e halfjaar 2009 Schadebureau Noord/Zuidlijn 2009

Verslag 1^e halfjaar 2009 Schadebureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam: Gemeente Amsterdam december 2009.

Verslag 2^e halfjaar 2007 Schadebureau Noord/Zuidlijn 2008

Verslag 2^e halfjaar 2007 Schadebureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam: Gemeente Amsterdam oktober 2008.

Verslag 2^e halfjaar 2008 Schadebureau Noord/Zuidlijn 2009

Verslag 2^e halfjaar 2008 Schadebureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam: Gemeente Amsterdam mei 2009.

Verslag 2^e halfjaar 2009 Schadebureau Noord/Zuidlijn 2010

Verslag 2^e halfjaar 2009 Schadebureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam: Gemeente Amsterdam maart 2010.

Verslag 7 BegeleidingsCommissie Uitvoering (BCU) Vijzelgracht 2002

Verslag 7 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 4 november 2002.

Verslag 52 BCU Vijzelgracht 2005

Verslag 52 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 14 maart 2005.

Verslag 53 BCU Vijzelgracht 2005

Verslag 53 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 11 april 2005.

Verslag 75 BCU Vijzelgracht 2007

Verslag 75 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 22 januari 2007.

Verslag 105 BCU Vijzelgracht 2009

Verslag 105 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 6 juli 2009.

Verslag 107 BCU Vijzelgracht 2009

Verslag 107 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 28 september 2009.

Verslag 113 BCU 2010

Verslag 113 BCU, Gemeente Amsterdam 12 april 2010.

Verslag 117 BCU Vijzelgracht 2010

Verslag 117 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 23 augustus 2010.

Verslag 126 BCU 2011

Verslag 126 BCU, Gemeente Amsterdam 20 juni 2011.

Verslag 138 BCU Vijzelgracht 2012

Verslag 138 BCU Vijzelgracht, Gemeente Amsterdam 1 oktober 2012.

Verslag van de inspraakavond 2011

Verslag van de inspraakavond schadebureau Noord/Zuidlijn 12 april 2011, bijlage bij *Gemeentebled* 2011, afd. 1, nr. 577.

De Vijzel 2012

Kort verslag gesprek burgemeester en stadsdeelvoorzitter, *De Vijzel* 29 juni 2012.

Visser, *NRC Handelsblad* 22 september 1995

A. Visser, 'Draagvlak voor Noord-Zuidlijn is nihil', *NRC Handelsblad* 22 september 1995.

Vos, *De Telegraaf* 9 oktober 2002

N. Vos, 'Huizeigenaren langs NZ-lijn onnodig op kosten gejaagd', *De Telegraaf* 9 oktober 2002.

Vugts, *Het Parool* 24 augustus 1999

P. Vugts, 'Waar geboord wordt, komen klachten', *Het Parool* 24 augustus 1999.

Wendel, *ANP* 25 januari 2005

E. Wendel, 'Flink meer schadeclaims Noord-Zuidlijn', *Algemeen Nederlands Persbureau* 25 januari 2005.

Wiebes 2010

E. Wiebes, Notitie aan gemeenteraadscommissie Verkeer, Vervoer & Luchtkwaliteit 'Uitleg over afdoening moties 149 en 150 van PvdA-raadslid mevrouw M. Bergervoet', 11 oktober 2010.

Wiebes 2014

E. Wiebes, 'Amsterdammers bedonder je niet!', Noordzuidlijnkennis.net 31 januari 2014.

Zeilmaker, *Het Parool* 9 juli 2001

R. Zeilmaker, 'NZ-lijn drukt oude auto's de Pijp uit', *Het Parool* 9 juli 2001.

Jurisprudentielijst

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
ABRvS 20 februari 2001, ECLI:NL:RVS:2001:AL3065.

Lijst van aangehaalde literatuur: casus uitbreiding luchthaven Schiphol Literatuurlijst

Aarden, *De Volkskrant* 16 februari 1995

M. Aarden, 'Gave regie van de 'mainport'', *De Volkskrant* 16 februari 1995.

Abma 2001

T. Abma, 'Narratieve infrastructuur en fixaties in beleidsdialogen, de Schiphol-discussie als casus', *Beleid en Maatschappij* (28) 2001, afl. 2, p. 66-79.

Adviescommissie Geluidhinder door Vliegtuigen 1967

Adviescommissie Geluidhinder door Vliegtuigen, *Geluidhinder door Vliegtuigen*, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 1967.

Advies Omwonendenpanel 2005

Advies Omwonendenpanel over Verbetervoorstellen Schipholbeleid, Den Haag: Questions, Answers and More B.V., 30 november 2005.

Akte van oprichting 2008

Akte van oprichting, Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schiphol, gevestigd te Haarlemmermeer, Den Haag: 3 december 2008.

Alders 2019

H. Alders, *Brief van de voorzitter College van Advies van de Omgevingsraad Schiphol aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat*, Groningen: 30 januari 2019.

Algemene Rekenkamer 1998

Algemene Rekenkamer, *Groeicijfers Schiphol*, Den Haag: SDU Uitgeverij 1998.

Algra, *Trouw* 15 juli 2005

W. Algra, "'Wen er maar aan, anders heb je geen leven"; geluidshinder', *Trouw* 15 juli 2005.

Van Amsterdam & Gerards, *Algemeen Dagblad* 31 december 1991

H. van Amsterdam & J. Gerards, 'Voorlopig geen grenzen aan de groei. De vraag naar woonruimte is in de Haarlemmermeer niet bij te benen. Elk jaar schrijft Zoetermeer er zesduizend woningzoekenden bij', *Algemeen Dagblad* 31 december 1991.

Andriessen, AD/Groene Hart 18 januari 2018

H-P. Andriessen, 'Omwonenden mijden feest van Schiphol', *AD/Groene Hart* 18 januari 2018.

Audit Sanering woningen 1991

Audit Sanering woningen in verband met geluidshinder Schiphol, Utrecht: Berenschot 1991.

Bakker & Elderling, De Telegraaf 5 februari 2018

A. Bakker & P. Elderling, 'Weer heibel over Lelystad Airport', *De Telegraaf* 5 februari 2018.

Basisdocument 2000

Basisdocument, Hoofddorp: Schadeschap Luchthaven Schiphol 2000.

Beknopt verslag Schadeschap 1 november 2000

Beknopt verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Hoofddorp: Schadeschap luchthaven Schiphol 1 november 2000.

Beknopt verslag Schadeschap 23 juni 2004

Beknopt verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 23 juni 2004.

Beknopt verslag Schadeschap 24 november 2004

Beknopt verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Hoofddorp: Schadeschap luchthaven Schiphol 24 november 2004.

Beknopt verslag Schadeschap 27 april 2005

Beknopt verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 27 april 2005.

Beleidsevaluatie GIS-3 2013

Beleidsevaluatie GIS-3, Eindrapportage, Baarn: AT Osborne 2013, p. 9.

Beleidsplan 2016-2020 2016

Beleidsplan 2016-2020, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 24 augustus 2016.

Bekebrede 2019

G. Bekebrede, 'Het perspectief van de secretaris', in: *Van Schadeschap naar Schadeloket*, G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Beleidsconvenant 1991

Beleidsconvenant Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving 16 april 1991.

Van den Berg, *Haarlems Dagblad* 6 maart 2012

F. van den Berg, 'Gedupeerden krijgen snel geld', *Haarlems Dagblad* 6 maart 2012.

Van den Berg, *Haarlems Dagblad* 18 april 2014

F. van den Berg, 'Tweede kans voor isolatie rond Schiphol', *Haarlems Dagblad* 18 april 2014.

Van den Berg, *Noordhollands Dagblad* 3 september 2016

F. van den Berg, 'Dorpen leefbaar houden', *Noordhollands Dagblad* 3 september 2016.

Van den Berg, *Noordhollands Dagblad* 24 februari 2017

F. van den Berg, 'Koop woningen bij Schiphol op', *Noordhollands Dagblad* 24 februari 2017.

Berkhout 2003

A.J. Berkhout, *Dossier Schiphol. Relas van een falend democratisch proces*, Value Report 2003.

Besluiten over grote projecten 1994

Besluiten over grote projecten, Den Haag: SDU Uitgeverij/Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid 1994.

Bestemmingsreglement 2016

Bestemmingsreglement 2016, Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Schiphol-Oost: Stichting leefomgeving Schiphol 19 oktober 2016.

Bestemmingsreglement 2021

Bestemmingsreglement 2021, Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Schiphol-Oost: Stichting leefomgeving Schiphol 27 januari 2021.

Bewoners Aanspreekpunt Schiphol 2020

'Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS)', *Bewoners Aanspreekpunt Schiphol* 2020.

Blokker & Vermeer, *NRC Handelsblad* 22 januari 2014

B. Blokker & O. Vermeer, 'En weer is er onrust over Schiphol', *NRC Handelsblad* 22 januari 2014.

Boele, *Haarlems Dagblad* 23 oktober 2015

B. Boele, "'Ze laten ons aan ons lot over"; Kabelars onder aanvliegroute Kaagbaan voelen zich gemengeld door instanties', *Haarlems Dagblad* 23 oktober 2015.

Boele, *Haarlems Dagblad* 17 januari 2018

B. Boele, 'Protest tegen ondoorzichtige werkwijze van Schipholfonds', *Haarlems Dagblad* 17 januari 2018.

Boele, *Haarlems Dagblad* 19 januari 2018

B. Boele, 'Tevredenheid onder aanvliegroute Kaagbaan', *Haarlems Dagblad* 17 januari 2018.

Boele, *Haarlems Dagblad* 20 november 2018

B. Boele, 'Bouw dorpshuis in Zwanenburg begonnen', *Haarlems Dagblad* 20 november 2018.

Boele, *Haarlems Dagblad* 12 juni 2019

B. Boele, 'Rijsenhout licht plan sporthal deze week toe', *Haarlems Dagblad* 12 juni 2019.

Boele, *Haarlems Dagblad* 9 januari 2020

B. Boele, 'Streep door sportcomplex Rijsenhout', *Haarlems Dagblad* 9 januari 2020.

Boele, *Noordhollands Dagblad* 1 april 2021

B. Boele, 'Wethouder 'zeer optimistisch' over kans van slagen Badhoevedorpse woonwijk Schuilhoeve. Eerder gooiden Schiphol en KLM roet in het eten', *Noordhollands Dagblad* 1 april 2021.

Boons, Van Buuren & Teisman 2010

F. Boons, A. van Buuren & G.R. Teisman, 'Governance of sustainability at airports: Moving beyond the debate between growth and noise', *Natural Resources Forum* (34) 2010, p. 303-313.

Bosman, *Het Parool* 15 maart 1999

F. Bosman, 'En weer komt er nieuw glas', *Het Parool* 15 maart 1999.

Bouwens & Dierikx 1996

A.M.C.M. Bouwens & M.L.J. Dierikx, *Tachtig jaar Schiphol. Op de drempel van de lucht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 1996.

Brandsma, *Noordhollands Dagblad* 12 september 2015

H. Brandsma, 'Niet meer twee uur in de bus voor uurtje sport', *Noordhollands Dagblad* 12 september 2015.

Brief aan Regioforum 2021

Brief aan Regioforum 'Informatie opvolging advies dhr. Van Geel', 7 mei 2021.

Brief aan staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu Atsma 2012

Brief aan staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu Atsma, maart 2012, bijlage bij *Kamerstukken II* 2011/12, 29665, nr. 175.

Brief van H. Alders 2013

Brief van H. Alders aan Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu Mansveld 8 oktober 2013, bijlage bij Kamerstukken 2013/14, 29665, nr. 190.

Van den Broek, *De Volkskrant* 3 december 1998

M. van den Broek, 'Isolatie maakt huizen rond Schiphol te stil', *De Volkskrant* 3 december 1998.

Van den Broek 2002

G.M. van den Broek, *Planschadevergoeding, Het recht op schadevergoeding bij wijziging van het planologisch regime* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 2002.

Van den Broek 2012

G.M. van den Broek, 'Forfaitaire vergoeding van waardevermindering door aantasting van woongenot', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant Compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012.

Van den Broek 2014

G.M. van den Broek, 'Lessen uit 15 jaar Schadeschap Luchthaven Schiphol', in: T.W. Franssen, R.D. Harteman, B.J.P.G. Roozendaal, D. van Tilburg & G.A. van der Veen (red.), *Op het grensvlak. Opstellen aangeboden aan prof.mr.drs. B.P.M. van Ravels*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2014.

Van den Broek & Te Rijdt 2019

G.M. van den Broek & O.M. te Rijdt, 'Schadeschap luchthaven Schiphol: trendsetter voor de afhandeling van massale schadeclaims via het bestuursrecht', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Van den Broek & Tjepkema 2015

G.M. van den Broek & M.K.G. Tjepkema, *De reikwijdte en rechtsgrondslag van nadeelcompensatie in het omgevingsrecht*, Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2015.

Broër 2006

C. Broër, *Beleid vormt overlast. Hoe beleidsdiscoursen de beleving van geluid bepalen* (diss. Amsterdam UvA), Amsterdam 2006.

Burg, *Eindhovens Dagblad* 18 januari 2018

R. Burg, 'Airport-pot volledig voor burens', *Eindhovens Dagblad* 18 januari 2018.

Den Butter & Burgers 2003

F.A.G. den Butter & J. Burgers, 'Schiphol, de moeizame dialoog tussen economie en milieu', in: J. Bouma, J. Burgers, F.A.G. den Butter, F.J.P.M. Hoefnagel & F. Den Hond (red.), *Milieubeleid in een Veranderende Context: Zes Voorbeelden, WRR Werkdocumenten W 134*, Den Haag: WRR 2003.

Camps, Elsevier 5 november 2005

H. Camps, 'Leo van Wijk: Mijn leven is elke dag een ontdekkingsreis', *Elsevier* 5 november 2005.

Cerfontaine 2019

G.J. Cerfontaine, 'Uniek', in: J. Weggeman (red.), *De Luchtvaartpolder 2006-2019, Hoofdstukken van Hans Alders*, Hoofddorp 2019.

Commissie Versterking Randstad 2007

Advies Commissie Versterking Randstad, *Advies Commissie Versterking Randstad*, Den Haag: ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in afstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer 2007.

Convenant behoud en versterking mainport functie en netwerkkwaliteit luchthaven Schiphol 2008

Convenant behoud en versterking mainport functie en netwerkkwaliteit luchthaven Schiphol, bijlage bij *Kamerstukken II* 2008/09, 29665, nr. 115.

Convenant hinderbeperkende maatregelen 2007

Convenant hinderbeperkende maatregelen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2005/06, 29665, nr. 48.

Convenant leefbaarheid 2007

Convenant leefbaarheid, bijlage bij *Kamerstukken II* 2005/06, 29665, nr. 48.

Convenant hinderbeperking en ontwikkeling Schiphol middellange termijn 2008

Convenant hinderbeperking en ontwikkeling Schiphol middellange termijn, bijlage bij *Kamerstukken II* 2008/09, 29665, nr. 115.

Convenant omgevingskwaliteit 2008

Convenant omgevingskwaliteit, bijlage bij *Kamerstukken II* 2006/07, 29665, nr. 115.

Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn 2008

Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn, bijlage bij *Kamerstukken II* 2008/09, 29665, nr. 115.

Critical review: wonen en vliegen in de Schipholregio 2018

Critical review: wonen en vliegen in de Schipholregio, Hoofddorp: Omgevingsraad Schiphol december 2018.

Damen, Het Parool 28 november 2003

T. Damen, "'Van Geel rekt beleid Schiphol verder op'", *Het Parool* 28 november 2003.

Draaiboek individueel gedupeerden 2016

Draaiboek individueel gedupeerden, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2016.

Draaiboek werkwijze Gebiedsgerichte projecten 2017

Draaiboek werkwijze Gebiedsgerichte projecten 2^e tranche Stichting Leefomgeving Schiphol, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2017.

Duursma, NRC Handelsblad 15 maart 2019

M. Duursma, 'Schiphol zit in het defensief', *NRC Handelsblad* 15 maart 2019.

Van Eeten 1999

M. van Eeten, *Dialogues of the Deaf: Defining New Agendas for Environmental Deadlocks* (diss. Delft), Delft: Eburon 1999.

Eilander, Adformatie 29 juni 2005

E. Eilander, 'Nomos-systeem Schiphol online te bekijken', *Adformatie* 29 juni 2005.

Eindevaluatie GIS-3 2012

Eindevaluatie GIS-3, Baarn: AT Osborne 2012.

Eindrapport Programma hinderbeperking 2021

Eindrapport Programma hinderbeperking, Internetconsultatie, Noordwijk: Partners en Pröpper 5 februari 2021.

El Makhloufi 2013

A. El Makhloufi, *Spatial-Economic Metamorphosis of a Nebula City. Schiphol and the Schiphol region during the 20th century*, Oxford: Routledge 2013.

Van Ettekoven & Tjepkema 2011

B.J. van Ettekoven & M.K.G. Tjepkema, *Onderzoek naar de juridische doelmatigheid van de besluitvorming van het Schadeschap Luchthaven Schiphol*, 3 oktober 2011.

Evaluatie convenant omgevingskwaliteit 2013

Evaluatie convenant omgevingskwaliteit, bijlage bij *Kamerstukken* 2013/14, 29665, nr. 190.

Evaluatie Schipholbeleid, Effectiviteit beleidsinstrumenten Ruimtelijke Ordening 2005

Evaluatie Schipholbeleid, Effectiviteit beleidsinstrumenten Ruimtelijke Ordening, Delft: Adecs Airinfra BV 2005.

Evaluatie Schipholbeleid. Eindrapport 2006

Evaluatie Schipholbeleid. Eindrapport, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2006.

Evaluatie Schipholbeleid. Het effect van beleid op geluidsoverlast en het externe veiligheidsrisico 2005

Evaluatie Schipholbeleid. Het effect van beleid op geluidsoverlast en het externe veiligheidsrisico, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2005.

Evaluatie Schipholbeleid. Schiphol beleefd door omwonenden 2006

Evaluatie Schipholbeleid. Schiphol beleefd door omwonenden, Den Haag: RIVM & RIGO 2006.

Evaluatie Schipholbeleid. Omwonenden over Schiphol 2005

Evaluatie Schipholbeleid. Omwonenden over Schiphol. Telefonische enquête over houding en beleving in het kader van de evaluatie van het Schipholbeleid, Amsterdam: Interview*NSS 2005.

Evaluatie Schipholbeleid. Twee jaar ervaring met het Schipholbeleid 2005

Evaluatie Schipholbeleid. Twee jaar ervaring met het Schipholbeleid, Haarlem: Bijnsdorp Communicatie Projecten 2005.

Fain 2014

J. Fain, *Towards a Metropolitan Governance in the Schiphol airport region? The issues and opportunities from a stakeholder perspective* (scriptie Delft), 2014.

Faludi & Van der Valk 1994

A. Faludi & A. van der Valk, *Rule and Order: Dutch Planning Doctrine in the Twentieth Century*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers 1994.

Flach, *Haarlems Dagblad* 27 juni 2014

H. Flach, 'Een park als achtertuin', *Haarlems Dagblad* 27 juni 2014.

Flach, *Haarlems Dagblad* 11 augustus 2017

H. Flach, 'Bewoners winnen rechtszaak', *Haarlems Dagblad* 11 augustus 2017.

Flach, *Haarlems Dagblad* 22 november 2017

H. Flach, 'Zware strijd plan-dorpshuis', *Haarlems Dagblad* 22 november 2017.

Förster 2013

F. Förster, *The Alderstable: a strategic policy tool or democracy 2.0?* (scriptie Delft), 2013.

Frerichs & Kranendonk 2017

R. Frerichs & J. Kranendonk, *Rapportage Hinderbelevingsonderzoek 2017*, Amsterdam: Team Vier Markt- en Opinieonderzoek 2017.

Van Geel 2019

P.L.B.A. van Geel, *Schiphol Vernieuwd Verbinden. Evaluatie en tussentijds advies governance en participatie*, Helmond 17 december 2019, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 29665, nr. 378.

Van Geel 2021

P.L.B.A. van Geel, *Schiphol Vernieuwd Verbinden. Verbindingsplan Schiphol en omgeving 2021-2025*, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 29665, nr. 397.

Geluidsbelasting rond Schiphol 2021

Geluidsbelasting rond Schiphol, 2000-2018 (Compendium voor de Leefomgeving indicator 0287, versie 08, 30 augustus 2021), Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving, Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 30 augustus 2021.

GIS Voortgangsrapport 1 2005

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 1, 2^e half jaar 2004, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2005.

GIS Voortgangsrapport 2 2005

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 2, 1^e half jaar 2005, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2005.

GIS Voortgangsrapport 3 2006

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 3, 2^e half jaar 2005, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2006.

GIS Voortgangsrapport 4 2006

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 4, 1^e half jaar 2006, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2006.

GIS Voortgangsrapport 5 2007

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 5, 2^e half jaar 2006, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2007.

GIS Voortgangsrapport 6 2007

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 6, 1^e half jaar 2007, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2007.

GIS Voortgangsrapport 7 2008

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 7, 2^e half jaar 2007, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2008.

GIS Voortgangsrapport 8 2008

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapport 8, 1^e half jaar 2008, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2008.

GIS Voortgangsrapportage 9 2009

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapportage 9, 2^e half jaar 2008, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2009.

GIS Voortgangsrapportage 11 2010

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapportage 11, 2^e halfjaar 2009, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2010.

GIS Voortgangsrapportage 12 2010

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapportage 12, 1^e halfjaar 2010, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2010.

GIS Voortgangsrapportage 15 2012

Geluidsisolatie Schiphol (GIS) Voortgangsrapportage 15, 2^e halfjaar 2011, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat 2012.

Glissenaar, Zembla 10 mei 2009

F. Glissenaar, 'Weblog Schiphol: De wondere wereld van het Schadeschap', *Zembla* 10 mei 2009.

Gordijn, Hornis & Aykaç 2006

H. Gordijn, W. Hornis & R. Aykaç, *Geluid rondom luchthavens*, Den Haag: Ruimtelijk Planbureau 2006.

De Groen, Oranje & Renooij 2008

M. de Groen, E. Oranje & P. Renooij, *Compensatie voor Geluidshinder van Schiphol*, Amsterdam: Regioplan 2008.

Van Gruijthuisen & Stil, Het Parool 21 januari 1995

E. van Gruijthuisen & H. Stil, 'Schiphol; De angst voor een zesde baan, zit heel diep', *Het Parool* 21 januari 1995.

Hajer 1995

M. Hajer, *The Politics of Environmental Discourse, Ecological Modernization and the Policy Process*, Oxford: Clarendon Press 1995.

Haverkamp 2008

T.P.B. Haverkamp, *Vertrouwen in de overheid, Casus Schiphol* (scriptie Utrecht), 2008.

Van Heesbeen & Berns 2019

A.C.M.M. van Heesbeen & S. Berns, 'Schade voor woningen als gevolg van vliegtuiglawaai, van egaliseren tot taxeren', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Van der Heijden 2017

L. van der Heijden, *Schiphol in haar omgeving. Een onderzoek naar productieve besturingsbenaderingen tussen Schiphol en haar omgeving om doorontwikkeling in de toekomst mogelijk te maken*, Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam 2017.

Van Heijst 2019

I.P.A. van Heijst, 'Adviescommissies Schadeschap Schiphol (en de rol van de onafhankelijke adviseur bij de beoordeling van verzoeken om nadeelcompensatie)', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Hoenson, Witte Weekblad Aalsmeer 4 juli 2019

E. Hoenson, 'Meer dan doekje voor het bloeden; Stichting Leefomgeving Schiphol', *Witte Weekblad Aalsmeer* 4 juli 2019.

Den Hond, Trouw 4 augustus 2003

B. den Hond, 'Geld verdienen, geluid verduren; Vliegtuiglawaai', *Trouw* 4 augustus 2003.

Van Houwelingen & Steeskamp, Het Parool 15 september 2004.

H. van Houwelingen & L. Steeskamp, 'Per minuut 10 sec. stilte', *Het Parool* 15 september 2004.

Huijs 2011

M.G. Huijs, *Building Castles in the (Dutch) Air; Understanding the Policy Deadlock of Amsterdam Airport Schiphol 1989-2009* (diss. Delft), Ridderkerk: Ridderprint 2011.

Huijs & Koppenjan 2010

M. Huijs & J.F.M. Koppenjan, 'Policy Networks in Practice: The Debate on The Future of Amsterdam Airport Schiphol', in: S.P. Osborne (red.), *The New Public Governance. Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*, London: Routledge 2010.

Initiatievenfonds SLS 2018

Initiatievenfonds SLS, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2018.

Jaarstukken 2011 Schadeschap 2012

Jaarstukken 2011 Schadeschap Luchthaven Schiphol, Haarlem: 26 maart 2012.

Jaarstukken 2012 Schadeschap 2013

Jaarstukken 2012 Schadeschap Luchthaven Schiphol, Haarlem: 27 maart 2013.

Jaarstukken 2013 Schadeschap 2014

Jaarstukken 2013 Schadeschap Luchthaven Schiphol, Haarlem: 20 maart 2014.

Jaarstukken 2014 Schadeschap 2015

Jaarstukken 2014 Schadeschap Luchthaven Schiphol, Haarlem: 25 maart 2015.

Jaarverslag 2004

Jaarverslag 2003, Commissie Regionaal Overleg luchthaven Schiphol 2004.

Jaarverslag N.V. Luchthaven Schiphol 1968

Jaarverslag N.V. Luchthaven Schiphol 1967, Amsterdam 1968.

Jaarverslag N.V. Luchthaven Schiphol 1970

Jaarverslag N.V. Luchthaven Schiphol 1969, Amsterdam 1970.

Jaarverslag van de Alderstafel over 2010 2011

Jaarverslag van de Alderstafel over 2010, bijlage bij *Kamerstukken II* 2010/11, 29665, nr. 162.

Jaarverslag van de Alderstafel over 2014 2015

Jaarverslag van de Alderstafel over 2014, bijlage bij *Kamerstukken II* 2014/15, 29665, nr. 214.

Jaarverslag 2015 Omgevingsraad Schiphol 2016

Jaarverslag 2015 Omgevingsraad Schiphol, Hoofddorp: Omgevingsraad Schiphol maart 2016.

Janssen Groesbeek, *Het Financieele Dagblad* 26 juni 2003

M. Janssen Groesbeek, “Duurzaamheid speelt geen rol bij partnerkeuze”, *Het Financieele Dagblad* 26 juni 2003.

De Jong 2012

B. de Jong, *The Airport Assembled. Rethinking planning and policy making of Amsterdam Airport Schiphol by using the Actor-Network Theory* (diss. Utrecht), Delft: Eburon 2012.

De Jong, *De Telegraaf* 2 september 2019

Y. de Jong, ‘Minister zet deur op kier voor woningbouw Schiphol’, *De Telegraaf* 2 september 2019.

Van Kalles, *Het Financieele Dagblad* 24 september 2004

B. van Kalles, ‘Schiphol-lawaaï is wel te dimmen’, *Het Financieele Dagblad* 24 september 2004.

Katstra, *ANP* 24 november 2005

J. Katstra, ‘Schadeschap krijgt verdubbeling claims over Schiphol’, *ANP* 24 november 2005.

Van Kempen & Simon 2019

E.E.M.M. van Kempen & S.N. Simon, *Kennisscan hinder door luchtvaartgeluid: Effecten van woningisolatie en niet-akoestische factoren*, Bilthoven: RIVM Briefrapport 2019-0096, 2019.

Kroesen 2011

M. Kroesen, *Human Response to Aircraft Noise* (diss. Delft), Delft: TRAIL 2011.

Keunen, *Algemeen Dagblad* 22 november 2019

Y. Keunen, 'Iedereen kan nu vliegtuigherrie meten en overlast melden dankzij app', *Algemeen Dagblad* 22 november 2019.

Klein Arfman, *Noordhollands Dagblad* 6 november 2017

F. Klein Arfman, 'Schiphol + ex-jeugdspeler = veldje', *Noordhollands Dagblad* 6 november 2017.

Van der Kooij, *Noordhollands Dagblad* 5 oktober 2013

P. van der Kooij, 'Lekker park bij Geniedijk tegen grondlawaaai Polderbaan', *Noordhollands Dagblad* 5 oktober 2013.

Van Lieshout, *De Volkskrant* 5 september 2016

M. van Lieshout, 'Schiphol zoekt goodwill, onder permanent gebulder', *De Volkskrant* 5 september 2016.

Van Lieshout, *De Volkskrant* 16 juli 2019

M. van Lieshout, 'Den Haag heeft alleen oog voor de lusten van Schiphol en negeert de lasten. Dat zijn omwonenden beu', *De Volkskrant* 16 juli 2019.

***Luchtvaartbeleid: een nieuwe aanvliegroute* 2019**

Luchtvaartbeleid: een nieuwe aanvliegroute (Rli-advies van april 2019 aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), Den Haag: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur april 2019.

***Luchtvaartnota* 2009**

Luchtvaartnota; Concurrerende en duurzame luchtvaart voor een sterke economie, Den Haag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer 2009.

Meeus & Schoorl, *De Volkskrant* 31 juli 2003

J. Meeus & J. Schoorl, 'Schiphol krijgt miljoenenclaim', *De Volkskrant* 31 juli 2003.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 2 oktober 2003

J. Meeus & J. Schoorl, 'Huisisolatie bij Schiphol veel te duur; Rekening drie keer zo hoog als gepland', *De Volkskrant* 2 oktober 2003.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 4 oktober 2003

J. Meeus & J. Schoorl, 'Geluidsisolatie Assendelft is lachertje; Lawaai van overkomende vliegtuigen ook na aanpak van huizen nog steeds overal hoorbaar', *De Volkskrant* 4 oktober 2003.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 16 oktober 2003

J. Meeus & J. Schoorl, 'TNO: Isolatie huizen Schiphol onveilig; Tweede keer in een jaar kritiek op grijze matrassen', *De Volkskrant* 16 oktober 2003.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 16 oktober 2003

J. Meeus & J. Schoorl, 'Verstoord paradijs; 'Je kunt de ruimtes niet volpompen met veertig centimeter isolatie. Dan zijn wij gelijk onze slaapkamers kwijt', *De Volkskrant* 16 oktober 2003.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 31 juli 2004

J. Meeus & J. Schoorl, 'Herrie rond Schiphol verstilt niet; Analyse', *De Volkskrant* 31 juli 2004.

Meeus en Schoorl, *De Volkskrant* 5 augustus 2004

J. Meeus & J. Schoorl, 'Isolatie vliegtuiglawaai is niets verbeterd', *De Volkskrant* 5 augustus 2004.

Meeus & Schoorl, *De Volkskrant* 25 november 2004

J. Meeus & J. Schoorl, 'Hausse aan claims door groei Schiphol; Omwonenden dienen 400 vorderingen tot schadevergoeding in; Burgers vooral beducht voor waardedaling huis', *De Volkskrant* 25 november 2004.

Meijer & Meijnen, *NRC Handelsblad* 23 mei 1990

H. Meijer & J. Meijnen, 'De grenzeloze ambities van Schiphol', *NRC Handelsblad* 23 mei 1990.

Meijer & Meijnen, *NRC Handelsblad* 23 oktober 1993

H. Meijer & J. Meijnen, 'Schiphol Paradox', *NRC Handelsblad* 23 oktober 1993.

Mekking, *Haarlems Dagblad* 15 januari 2020

W. Mekking, 'Dorpshuis Spaarndam duurzamer', *Haarlems Dagblad* 15 januari 2020.

Methodiek verdeling gebiedsbudgetten 2017

Methodiek verdeling gebiedsbudgetten, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2017.

Van der Meulen, *BN/DeStem* 27 februari 2009

J. van der Meulen, 'Zwanenburgers wonen met samengeknepen billen', *BN/DeStem* 27 februari 2009.

Milikowski, *De Groene Amsterdammer* 1 augustus 2018

F. Milikowski, 'Vlag, volkslied, vliegveld', *De Groene Amsterdammer* 1 augustus 2018.

Monitor Infrastructuur en Ruimte 2018

Monitor Infrastructuur en Ruimte 2018, Zicht op de effecten van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving 2018.

Mooyman, *Het Parool* 22 mei 2013

R. Mooyman, 'Een speeltuin in ruil voor vliegtuigherrie', *Het Parool* 22 mei 2013.

Naar een betere relatie tussen luchthaven en omgeving 2006

Naar een betere relatie tussen luchthaven en omgeving, Haarlem: Bestuurlijke Regie Schiphol juni 2006.

Niet bij steen alleen 2016

'Niet bij steen alleen': individuele gevallen, projecten en activiteiten in de tweede tranche van de stichting Leefomgeving Schiphol (2016-2020), Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2016.

Nijland 2013

J. Nijland, *De overheidsonderneming* (diss. Leiden), Amsterdam: Stichting tot bevordering der notariële wetenschap 2013.

Omgevingsraad Schiphol Jaarverslag 2019

Omgevingsraad Schiphol Jaarverslag 2018, Hoofddorp: Omgevingsraad Schiphol maart 2019.

Onderzoeksraad voor Veiligheid 2018

'Principiële discussie toekomst Schiphol onvermijdelijk', *Onderzoeksraad voor Veiligheid* 25 april 2018.

Ontbinding convenant Mainport en Groen 2014

Ontbinding convenant Mainport en Groen en liquidatie stichting Mainport en Groen, Gemeente Haarlemmermeer 11 maart 2014.

Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050 2020

Verantwoord vliegen naar 2050, Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 31936, nr. 741.

Onweer zuivert de lucht 2006

Onweer zuivert de lucht. Advies van de Raad voor Verkeer en Waterstaat bij de Evaluatie van de Schipholwet, Den Haag: Raad voor Verkeer en Waterstaat 2006.

Oudendijk, Witte Weekblad Aalsmeer 20 februari 2017

T. Oudendijk, 'Wat te doen met het geld van Schiphol?', *Witte Weekblad Aalsmeer* 20 februari 2017.

Van der Poel 2019

J.R.M. van der Poel, 'Van schadeschap luchthaven Schiphol naar schadeloket luchtvaart', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Polderman & Klein Kranenburg 2014

C. Polderman & D. Klein Kranenburg, 'Bomen tegen de vijfde baan. Interview met 'Bulderbos-biografe' Annet de Kruijf', *Skript Historisch Tijdschrift* (25) 2014, afl. 1, p. 60-65.

Position paper KLM 2018

Het belang van de mainport Schiphol, Position paper KLM Royal Dutch Airlines, bijlage bij Kamerstukken II 2018/19, 31936, nr. 570.

Rapport 2004/457 2004

Rapport 2004/457, Den Haag: De Nationale ombudsman 26 november 2004.

Rapport Algemene Rekenkamer 2004

Rapport Algemene Rekenkamer Geluidsisolatie Schiphol fase 2, Kamerstukken II 2003/04, 29750, nr. 2.

Rapport inzake de jaarrekening 2015

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2014, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 10 maart 2015.

Rapport inzake de jaarrekening 2016

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2015, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 24 februari 2016.

Rapport inzake de jaarrekening 2017

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2016, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 1 mei 2017.

Rapport inzake de jaarrekening 2018

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2017, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 18 juni 2018.

Rapport inzake de jaarrekening 2019

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2018, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 1 juli 2019.

Rapport inzake de jaarrekening 2020

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio, Rapport inzake de jaarrekening 2019, Aalsmeer: Berghoef Accountants en Adviseurs 12 juni 2020.

Rapport van bevindingen Klachtenbehandeling 2005

Rapport van bevindingen, Klachtenbehandeling ex hoofdstuk 9 AWB inzake de klachten van de Stichting Bewonersbelangen Isolatie Assendelft, Rijkswaterstaat Noord-Holland maart 2005, bijlage bij Kamerstukken II 2004/05, 29750, nr. 11.

Van Ravels 2019

B.P.M. van Ravels, 'Observaties bij het aangekondigde einde van het Schadeschap Luchthaven Schiphol', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Reglement Schadeschap 2000

Reglement voor de behandeling van bezwaarschriften van de Besliscommissie van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Breda 5 juni 2000.

Riemens 2011

P. Riemens, *Schiphol is groter dan Nederland* (diss. VU Amsterdam), Amsterdam 2011.

Roos, *De Telegraaf* 2 april 2003

F. Roos, 'Honderden klachten over woningisolatie', *De Telegraaf* 2 april 2003.

Roos, *De Telegraaf* 2 september 2003

F. Roos, 'Schadeclaims rond Schiphol stapelen zich op', *De Telegraaf* 2 september 2003.

Roozendaal 2019

B.J.P.G. Roozendaal, bijdrage aan *Symposium 'Van Schadeschap naar schadeloket'*, Haarlem 27 november 2019.

Sanering woningen in verband met geluidshinder Schiphol 1991

Sanering woningen in verband met geluidshinder Schiphol, Utrecht: Berenschot 1991.

Van der Schans 2019

E. van der Schans, 'Egalisatievergoeding, forfait als tophit', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

Schiphol 2019

'Belangrijk bericht voor BAS-melders geluidsoverlast', *Schiphol* 25 oktober 2019.

Schiphol Group Jaarverslag 2011

Schiphol Group Jaarverslag 2010, Amsterdam: Schiphol Group 2011.

Schiphol: Meer markt voor de mainport? 2006

Schiphol: Meer markt voor de mainport? Advies in het kader van de evaluatie van het Schipholbeleid, Den Haag: VROM-Raad 2006.

Schoof, *NRC Handelsblad* 7 september 2001

R. Schoof, 'Claims om uitbreidingen van Schiphol; Zeker 95 miljoen gulden', *NRC Handelsblad* 7 september 2001.

Schoorl, *De Volkskrant* 11 juli 2003

J. Schoorl, 'Gedrag luchthaven voelt als volksverlakkerij', *De Volkskrant* 11 juli 2003.

Schreuder, *NRC Handelsblad* 16 september 2004

A. Schreuder, “Ik heb zulke besluiten niet genomen”, *NRC Handelsblad* 16 september 2004.

Schreuder, *NRC Handelsblad* 25 april 2006

A. Schreuder, ‘Schiphol zal altijd overlast veroorzaken’, *NRC Handelsblad* 25 april 2006.

Schulte, *Het Parool* 5 mei 2006

A. Schulte, ‘Provincie blij met bijval staatssecretaris’, *Het Parool* 5 mei 2006.

Schwartz, *Trouw* 20 februari 1993

K. Schwartz, ‘CDA denkt over sloop 4300 woningen rond Schiphol’, *Trouw* 20 februari 1993.

Selectie Gebieden projecten 2017

Selectie Gebieden projecten, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2017.

Sluysmans 2011

J.A.M.A. Sluysmans, *De vitaliteit van het schadeloosstellingsrecht in onteigeningszaken, Een studie naar theorie en praktijk* (diss. Leiden), Leiden 2011.

Smit & Van Gunsteren 1997

P.W.M. Smit & H.R. van Gunsteren, ‘Cultuur en constitutievorming rond Schiphol’, *Beleid & Maatschappij* 1997, afl. 2, p. 62-73.

Smits, *Brabants Dagblad* 5 augustus 1995

L. Smits, ‘Explosieve groei aantal klachten over luchthaven’, *Brabants Dagblad* 5 augustus 1995.

Snoeijen, *NRC Handelsblad* 31 mei 2000

M. Snoeijen, ‘Assendelft vreest geluidsisolatie’, *NRC Handelsblad* 31 mei 2000.

Springelkamp, *De Telegraaf* 16 september 2004

C. Springelkamp, ‘Zwanenburg woedend over afblazen isolatie’, *De Telegraaf* 16 september 2004.

Standpunt BWA

Standpunt BWA met betrekking tot ontwikkeling Zuidoosthoek, Vereniging van Bewoners ‘Behoud Woongenot Aalsmeerbaan’.

Steinmetz 2020

S. Steinmetz, *Schiphol, Biografie van een luchthaven*, Amsterdam: Atlas Contact 2020.

Stekelenburg, *Haarlems Dagblad* 8 juni 2017

R. Stekelenburg, 'Door met "Hartje Spaarndam"', *Haarlems Dagblad* 8 juni 2017.

Stichting Leefomgeving Schiphol 2021

'Stichting Leefomgeving Schiphol gaat door!', *Stichting Leefomgeving Schiphol* 12 februari 2021.

Stil, *Het Parool* 7 maart 1994

H. Stil, 'Actievoeren uit hobby, Verguisd en geprezen', *Het Parool* 7 maart 1994.

Stil, *Het Parool* 18 januari 2018

H. Stil, 'Schipholfonds in de ban', *Het Parool* 18 januari 2018.

***Sturen in een volatiel domein* 2020**

Sturen in een volatiel domein, Governance en participatie in de luchtvaart, Commissie governance en participatie luchtvaart, Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving 2020.

Tan 2001

T.G. Tan, *Urgentie, leiderschap en kennisontwikkeling: verklaringen voor drie besluitvormingsronden over Schiphol tussen 1989 en 1991* (diss. Amsterdam), Utrecht: Lemma 2001.

Tekin 2019

A. Tekin, 'Het schadeschap vanuit bestuurlijk perspectief', in: G.M. van den Broek & J.R.M. van der Poel (red.), *Van Schadeschap naar Schadeloket*, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 2019.

***Toelichting op Bestemmingsreglement* 2016**

Toelichting op Bestemmingsreglement 2016, Schiphol-Oost: Stichting leefomgeving Schiphol 19 oktober 2016.

***Toelichting op het Bestemmingsreglement* 2021**

Toelichting op Bestemmingsreglement 2021, Schiphol-Oost: Stichting Leefomgeving Schiphol 2021.

***Uitwerking Individuele Schrijnende Gevallen* 2008**

Uitwerking Individuele Schrijnende Gevallen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2008/09, 29665, nr. 115.

***Uitwerking Plan van Aanpak Individuele Schrijnende Gevallen* 2008**

Uitwerking Plan van Aanpak Individuele Schrijnende Gevallen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2008/09, 29665, nr. 115.

***Veiligheid vliegverkeer Schiphol* 2017**

Veiligheid vliegverkeer Schiphol, Den Haag: Onderzoeksraad voor Veiligheid 2017.

Verslag installatie Schadeschap 24 november 1998

Verslag van de vergadering ter gelegenheid van de installatie van het Schadeschap, Hoofddorp: Schadeschap Luchthaven Schiphol 24 november 1998.

Verslag Schadeschap 30 oktober 2002

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Hoofddorp: Schadeschap luchthaven Schiphol 30 oktober 2002.

Verslag Schadeschap 14 mei 2003

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Hoofddorp: Schadeschap luchthaven Schiphol, 14 mei 2003.

Verslag Schadeschap 30 november 2005

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 30 november 2005.

Verslag Schadeschap 27 juni 2006

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 27 juni 2006.

Verslag Schadeschap 12 december 2007

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 12 december 2007.

Verslag Schadeschap 3 december 2008

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol, 3 december 2008.

Verslag Schadeschap 27 mei 2009

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 27 mei 2009.

Verslag Schadeschap 24 november 2010

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 24 november 2010.

Verslag Schadeschap 23 november 2011

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 23 november 2011.

Verslag Schadeschap 25 april 2012

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol, 25 april 2012.

Verslag Schadeschap 28 november 2012

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 28 november 2012.

Verslag Schadeschap 24 april 2013

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 24 april 2013.

Verslag Schadeschap 6 juni 2014

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 6 juni 2014.

Verslag Schadeschap 22 april 2015

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 22 april 2015.

Verslag Schadeschap 18 november 2015

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 18 november 2015.

Verslag Schadeschap 20 april 2016

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Schadeschap luchthaven Schiphol, Haarlem: Schadeschap luchthaven Schiphol 20 april 2016.

Vuijk, Noordhollands Dagblad 12 augustus 2014

B. Vuijk, 'Schadeschap negeert IJmond', *Noordhollands Dagblad* 12 augustus 2014.

Verdonck, Trouw 7 oktober 1992

R. Verdonck, 'Tuin', *Trouw* 7 oktober 1992.

Vliegtuiggeluid: meten, berekenen en beleven 2019

Vliegtuiggeluid: meten, berekenen en beleven. Een verkenning van wensen en ontwikkelopties, Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu 2019-0201, 2019.

Voortgangsverslag Stichting Leefomgeving Schiphol 2019

Voortgangsverslag Stichting Leefomgeving Schiphol 1 januari 2019.

Voortgangsverslag Stichting Leefomgeving Schiphol 2020

Voortgangsverslag Stichting Leefomgeving Schiphol 2019 januari 2020.

De Vos, Het Financieele Dagblad 24 februari 2007

A. de Vos, 'Anders dan gepland', *Het Financieele Dagblad* 24 februari 2007.

Walravens 2004

J. Walravens, 'Hoe de Schipholwet landde. De kracht van communicatie in het hart van het Schipholbeleid', *Platform, RVD Communicatiereeks* 1 2004, afl. 1, p. 8-18.

Wassens, NRC Handelsblad 25 oktober 2019

R. Wassens, 'Omwonenden Schiphol eisen nieuw klachtenloket na datalek', *NRC Handelsblad* 25 oktober 2019.

Weggeman 2003

J. Weggeman, *Controversiële besluitvorming. Opkomst en functioneren van groen polderoverleg* (diss. Rotterdam), Utrecht: Lemma 2003.

Weggeman 2019

J. Weggeman (red.), *De Luchtvaartpolder 2006-2019, Hoofdstukken van Hans Alders*, Hoofddorp 2019.

Werkelijke geluidhinder Schiphol 2018

Werkelijke geluidhinder Schiphol. Hinderbelevingsonderzoek versus het berekenen van geluidsoverlast, Natuur en Milieu federatie Noord-Holland oktober 2018.

Werken aan de toekomst van Schiphol en de regio 2005

Werken aan de toekomst van Schiphol en de regio, Haarlemmermeer: Schiphol Group, KLM, Luchtverkeersleiding Nederland 29 juni 2005.

Van Wiechen e.a. 2002

C.M.A.G. van Wiechen e.a. 'Aircraft noise exposure from Schiphol airport: A relation with complainants', *Noise & Health* (17) 2002, afl. 5, p. 23-34.

Van Wijk, Van Bueren & Te Brömmelstroet 2014

M. van Wijk, E.M. van Bueren & M.C.G. te Brömmelstroet, 'Governing structures for airport regions: Learning from the rise and fall of the 'Bestuursforum' in the Schiphol airport region', *Transport Policy* (36) 2014, p. 139-150.

De Wit & Burghouwt 2017

J.G. de Wit & G. Burghouwt, 'Hoe moet de steeds schaarsere capaciteit van Schiphol worden verdeeld', *Tijdschrift voor Vervoerswetenschap* 2017, p. 1-11.

Jurisprudentielijst

Gerecht van de Europese Unie

Gerecht EU 19 mei 2021, ECLI:EU:T:2021:286 (*RyanAir/Commissie*).

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

ABRvS 28 juli 1998, ECLI:NL:RVS:1998:ZF3238.

ABRvS 8 augustus 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA6721.

ABRvS 3 maart 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO4755.

ABRvS 24 maart 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO6082.

ABRvS 16 april 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AP1610.

ABRvS 17 augustus 2005, ECLI:NL:RVS:AU1128.

ABRvS 15 augustus 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB1759.

ABRvS 9 april 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BC9040, *M en R* 2008/72, m.nt. J. Hijma; *TBR* 2009/13, m.nt. J.A.M.A. Sluysmans.

ABRvS 13 januari 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BK8950.

ABRvS 10 november 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO3435, *BR* 2011/9, m.nt. J.W. van Zundert; *TBR* 2011/90 m.nt. G.M. van den Broek.

ABRvS 11 mei 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ4066.

ABRvS 16 november 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU4556.

ABRvS 13 juni 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW8161.

ABRvS 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1821.

ABRvS 2 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1163.

ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3379.

ABRvS 19 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4193.

ABRvS 7 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3304.

ABRvS 7 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:430.

ABRvS 26 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3103.

ABRvS 19 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4193.

ABRvS 2 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2872.

Rechtbank Amsterdam

Rb. Amsterdam 19 februari 2009, ECLI:NL:RBAMS:2009:BH6947.

Rechtbank 's Gravenhage

Rb. 's Gravenhage 25 augustus 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BN4883.

Rechtbank Noord-Holland

Rb. Noord-Holland 19 april 2013, ECLI:NL:RBNHO:2013:BZ8741.

Rb. Noord-Holland 27 maart 2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:2323.

Lijst van aangehaalde literatuur: casus gaswinning in Groningen Literatuurlijst

Aanpassing werkwijze IMG 2021

Aanpassing werkwijze Instituut Mijnbouwschade Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 869.

Aanvulling bestuursakkoord 2015

Aanvulling bestuursakkoord 'Vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen', bijlage bij *Kamerstukken II* 2014/15, 33529, nr. 96.

Aanvulling op onderzoek afhandeling schadegevallen 2019

Aanvulling op onderzoek afhandeling schadegevallen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 694.

'Aardbevingen Groningen' (online, geraadpleegd 11 mei 2021)

'Aardbevingen Groningen', *Dashboard Groningen*, Rijksoverheid (online, geraadpleegd 11 mei 2021).

Aardbevingen in de provincie Groningen 2013

Aardbevingen in de provincie Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II*, 2012/13, 33529, nr. 1.

Aardbevingen in Groningen 2014

Aardbevingen in Groningen, wat zijn de ervaringen van burgers? Groningen: Sociaal Planbureau Groningen 2014.

Aardbevingsrisico's in Groningen 2015

Aardbevingsrisico's in Groningen. Onderzoek naar de rol van veiligheid van burgers in de besluitvorming over de gaswinning (1959-2014), Den Haag: Onderzoeksraad voor Veiligheid 2015.

Aardbevingsrisico's in Groningen 2017

Aardbevingsrisico's in Groningen. Stand van zaken opvolging aanbevelingen, Den Haag: Onderzoeksraad voor Veiligheid 2017.

Advies Groningen-gasveld 2018

Advies Groningen-gasveld n.a.v. aardbeving Zeerijp van 8 januari 2018, Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 1 februari 2018.

Advies inzake onderzoek II 2013

Advies inzake onderzoek II en gewijzigd winningsplan Groningen, Den Haag: Technische commissie bodembeweging 17 december 2013.

Advies over de versterkingsopgave en de versnellingsmaatregelen 2020

Advies over de versterkingsopgave en de versnellingsmaatregelen, Tussentijdse voortgangsrapportage van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 29 januari 2020.

Advies RvS 2015

Advies Raad van State over de aangenomen amendementen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 34041, nr. 43.

Advies Winningsplan 2014

Advies Winningsplan 2013 / Meet- en Monitoringsplan NAM Groningen gasveld, Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 2014.

Adviescommissie Waardedaling (eerste advies) 2019

Advies van Adviescommissie waardedaling woningen aardbevingsgebied Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 608.

Adviescommissie Waardedaling (definitief advies) 2019

Advies van Adviescommissie waardedaling woningen aardbevingsgebied Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 696.

Aedes 2018

‘Stoppen versterkingsoperatie Groningen onacceptabel’, *Vereniging van Woningcorporaties Aedes* 31 mei 2018.

Afhandeling schadeclaims 2014

Afhandeling schadeclaims door aardbevingen als gevolg van gaswinning in Groningen, Rapportage januari t/m augustus 2014, Onafhankelijke Raadsman 1 september 2014.

Afschrift akte van statutenwijziging 2019

Afschrift akte van statutenwijziging, Stichting Waardevermindering door Aardbevingen Groningen, Groningen: KuipersBazuin notariaat 7 maart 2019.

Afsluitend advies 2016

Afsluitend advies van de commissie, bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 33529, nr. 286.

Akkoord op Hoofdlijnen 2018

Akkoord op Hoofdlijnen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2017/18, 33529, nr. 493.

Algemene Rekenkamer 2020

‘Onduidelijkheid over vergoeding aan NAM’, *Algemene Rekenkamer* 20 mei 2020.

Andeweg 2013

B. Andeweg, 'Gaswinning zet Groningen in de kou', *Geography* 2013, afl. 4.

Antwoorden NAM 2018

Antwoorden NAM op door Onafhankelijke Raadsman gestelde vragen, mei 2018.

Assessment stand van zaken versterken 2019

Assessment stand van zaken versterken, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 664.

Audit CVW 2017

Audit CVW, Een nulmeting, Amstelveen: KPMG 29 september 2017.

Bakema, Parra & McCann 2018

M.M. Bakema, C. Parra & P. McCann, 'Analyzing the Social Lead-Up to a Human-Induced Disaster: The Gas Extraction-Earthquake Nexus in Groningen, The Netherlands', *Sustainability* 2018, afl. 10, p. 1-20.

Bakker, *Dagblad van het Noorden* 11 maart 2019

C. Bakker, 'Tranen van woede bij debat over gaswinningsproblematiek', *Dagblad van het Noorden* 11 maart 2019.

Beantwoording vragen TCMG 2019

Beantwoording vragen Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen, Panel van deskundigen: 22 januari 2019.

Beckerman, *Dagblad van het Noorden* 30 november 2020

S. Beckerman, 'Opinie: Waardedalingsregeling zorgt voor nieuw onrecht', *Dagblad van het Noorden* 30 november 2020.

Begeleidingscommissie Onderzoek Aardbevingen 1993

Begeleidingscommissie Onderzoek Aardbevingen, *Eindrapport multidisciplinair onderzoek naar de relatie tussen gaswinning en aardbevingen in Noord-Nederland*, Tiel: Meerpaal Offset 1993.

Belastingdienst 2020

'Wat betekent de vergoeding voor aardbevingsschade voor mijn toeslagen?', *Belastingdienst* 2020.

Beoordeling lokale versterkingsplannen 2020

Beoordeling lokale versterkingsplannen Groningen (2020), Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 25 juni 2020.

Beoordeling van de versterkingsaanpak 2018

Beoordeling van de versterkingsaanpak uit oogpunt van veiligheid, Oordeel van SodM over het Plan van Aanpak van de NCG van 2 november 2018, Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 22 november 2018.

Van den Berg & Giebels, *De Volkskrant* 29 maart 2018

J. van den Berg & R. Giebels, 'Gaswinning in Groningen versneld naar nul', *De Volkskrant* 29 maart 2018.

Van den Berg & Van der Pol, *De Volkskrant* 2 maart 2017

J. van den Berg & G. van der Pol, 'NAM ook aansprakelijk voor 'scheuren in de ziel'', *De Volkskrant* 2 maart 2017.

Berkenbosch, *RTV Noord* 26 november 2020

J. Berkenbosch, 'Leg miljardendeal voor bevingsgebied goed uit', *RTV Noord* 26 november 2020.

Bestuurlijke afspraken versterking 2020

Bestuurlijke afspraken versterking Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 830.

Bestuurlijke spaghetti 2016

Bestuurlijke spaghetti? Een onderzoek naar de wijze van klachtafhandeling door het Ministerie van Economische Zaken, Den Haag: Nationale ombudsman 18 april 2016/035.

Bestuursakkoord 2014

Bestuursakkoord 'Vertrouwen op Herstel en Herstel van Vertrouwen', bijlage bij *Kamerstukken II* 2013/14, 33529, nr. 28.

Bestuursovereenkomst 2019

Bestuursovereenkomst, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 587.

(Bevings-)bestendige zorg in Groningen 2018

(Bevings-)bestendige zorg in Groningen, Toekomstperspectief en versterken, Groningen: Stuurgroep Zorg 8 december 2018.

Bezwaarprocedure EBG regelingen

Bezwaarprocedure EBG regelingen, Groningen: Economic Board Groningen.

Bijlsma, *Dagblad van het Noorden* 18 augustus 2012

D. Bijlsma, 'Veel schade gemeld na beving', *Dagblad van het Noorden* 18 augustus 2012.

Brief Gedeputeerde Staten 2 juli 2015.

Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten inzake Evaluatie Dialoogtafel Gaswinning, 2 juli 2015.

Brief Helsloot 8 november 2018

Brief van I. Helsloot aan ministerie van Economische Zaken en Klimaat, 8 november 2018.

CED 2014

‘NAM kiest voor de expertise van CED bij de afhandeling van aardbevingsschades in Groningen’, *CED* 2014.

Conijn, Lipsch & Lubach 2021

J.B.S. Conijn, M.J.H. Lipsch & R.D. Lubach, *Eindrapport onderzoek waarde-regeling NAM*, Finance Ideas juli 2021, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 875.

De Bock, *NJB* 2019/3

R.H. de Bock, ‘Mijnbouwschade in Groningen. Waar is de civiele rechter?’, *Nederlands Juristenblad* 2019/3, afl. 1, p. 19-26.

De Bock, *NJB* 2019/691

R.H. de Bock, ‘Aardbevingsschade hoort thuis bij de civiele rechter’, *Nederlands Juristenblad* 2019/691, afl. 13, p. 872-874.

Boelhauwer & Van der Heijden 2018

P.J. Boelhauwer & H.M.H. van der Heijden, ‘The effect of earthquakes on the housing market and the quality of life in the province of Groningen, the Netherlands’, *Journal of Housing and the Built Environment* 2018, afl. 33(2), p. 429-438.

De Boer, *RTV Noord* 25 april 2017

G. de Boer, ‘Waarderegeling NAM is toch een lachertje’, *RTV Noord* 25 april 2017.

De Boer, *RTV Noord* 28 mei 2018

G. de Boer, ‘Onvrede over afwikkelen oude schades: ‘De NAM gaat gewoon op oude voet door’’, *RTV Noord* 28 mei 2018.

De Boer, *RTV Noord* 26 juni 2018

G. de Boer, ‘Echtpaar ‘schrikt zich rot’ na aanslag belastingdienst over bevestig-vergoeding’, *RTV Noord* 26 juni 2018.

Van Bokkum, *NRC* 31 maart 2017

M. van Bokkum, ‘NAM stapt uit afhandeling schade Groningen’, *NRC* 31 maart 2017.

Boudel op Rieg 2020

Boudel op Rieg, Stand van zaken gasdossier Groningen, Garmerwolde: Groninger Gasberaad 2020.

Bovenhoff e.a. 2021

M.S. Bovenhoff e.a., *Voortgang en voetangels in het gaswinningsdossier: Professionals over een complex systeem*, Groningen: Gronings Perspectief 18 januari 2021.

Braakman, RTV Noord 22 juni 2020

T. Braakman, 'Rijk en bevingsregio lijnrecht tegenover elkaar: overleg loopt vast', *RTV Noord* 22 juni 2020.

Braakman, RTV Noord 15 juli 2020

T. Braakman, 'Ministerie ontkent bestaan van documenten, GBB zoekt door', *RTV Noord* 15 juli 2020.

Braakman, RTV Noord 6 november 2020

T. Braakman, 'Bodem Beweging en Gasberaad steunen akkoord niet: 'Niets met onze input gedaan'', *RTV Noord* 6 november 2020.

Braakman & Miskovic, RTV Noord 17 mei 2021

T. Braakman & M. Miskovic, "Denk goed na voordat je die 5000 euro accepteert", *RTV Noord* 17 mei 2021.

Brandsma, Ekker & Start 2016

M. Brandsma, H. Ekker & R. Start, *De Gaskolonie, Van nationale bodemschat tot Groningse tragedie*, Groningen: Uitgeverij Passage 2016.

Brief CVW aan NCG 2016

Brief CVW aan NCG 'Klachten in relatie tot schademeldingen', bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 33529, nr. 247

Brief vertegenwoordigers stuurgroep 2017

Brief van de vertegenwoordigers bestuurlijke stuurgroep en de vertegenwoordiger maatschappelijke stuurgroep aan de Nationaal Coördinator Groningen, de heer J.G.M. Alders, bijlage bij *Kamerstukken II* 2017/18, 33529, nr. 330

Bröring & Roelfsema, NJB 2015/1252

H.E. Bröring & J. Roelfsema, 'Aardbevingen en rechtsbedeling: De (on)mogelijkheden van governance als alternatief voor rechtspraak', *Nederlands Juristenblad* 2015/1252, afl. 26, p. 1745-1753.

Bröring, NTE 2018

H.E. Bröring, 'Schadeafhandeling te Groningen: van privaat naar publiek', *Nederlands Tijdschrift voor Energierecht* 2018, afl. 4, p. 117-132.

Bröring, 'Overzicht van instanties' 2019

H.E. Bröring, 'Overzicht van instanties: context, functie en ontwikkeling' in: Oldenhuis e.a. (red.) 2019, p. 119-144.

Bröring, 'Publiekrechtelijke benaderingen' 2019

H.E. Bröring, 'Publiekrechtelijke benaderingen', in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 145-180.

Van Bruggen 2015

M. van Bruggen, *Communication in the earthquake region in the province of Groningen: An evaluation by the residents, An explorative study into how the residents of the earthquake region in the province of Groningen evaluated the communication activities by the Nederlandse Aardolie Maatschappij, the involved municipalities, the Province of Groningen and the Ministry of Economic Affairs*, Enschede: Universiteit Twente 2015.

BTG 2019

‘Peter Rake van 5Groningen ICT/Telecom Manager van het Jaar’, *BTG* 7 juni 2019.

Van de Bunt, AV&S 2017/27

J.E. van de Bunt, ‘Een schadefonds voor de mijnbouwschade in Groningen?’, *Aansprakelijkheid, Verzekering & Schade* 2017/27, afl. 4, p. 139-146.

Van de Bunt, NJB 2019/689

J.E. van de Bunt, ‘Geef de bestuursrechter het voordeel van de twijfel’, *Nederlands Juristenblad* 2019/689, afl. 13, p. 869-870.

Busscher e.a. 2020

N.A. Busscher e.a., *Gaswinning, aardbevingen en de maatschappelijke gevolgen voor de provincie Groningen en haar bewoners, Overzicht onderzoeken juni 2018-juli 2019*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen juni 2020.

CBS 2019

‘Aardgasbaten uit gaswinning bijna 417 miljard euro’, *Centraal Bureau voor de Statistiek* 28 mei 2019.

College voor de Rechten van de Mens 2015

‘Nederland negeerde mensenrechten in Groningen’, *College voor de Rechten van de Mens* 19 februari 2015.

Commissie Bodemdaling 2020

Commissie Bodemdaling, *Jaarverslag 2019*, Haren: Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning 2020.

Concluding observations 2017

Concluding observations on the sixth periodic report of the Netherlands, Genève: Committee on Economic, Social and Cultural Rights of the United Nations 6 juli 2017.

Concluding observations 2019

Concluding observations on the fifth periodic report of the Netherlands, Genève: Human Rights Committee of the United Nations 22 augustus 2019.

Convenant NCG – TCMG 2019

Convenant NCG – TCMG 11 september 2019.

Crezee, *Follow the Money* 18 mei 2016

B. Crezee, 'Onthullend boek laat kardinale vragen over 'Groningen' nog onbeantwoord', *Follow the Money* 18 mei 2016.

Van Dalen, *Dagblad van het Noorden* 24 juni 2018

R. van Dalen, 'Verontwaardiging: Belastingdienst op de stoep bij uitkering voor bevingsschade', *Dagblad van het Noorden* 24 juni 2018.

Damveld 2020

H. Damveld, *Gaswinning Groningen, een bewogen geschiedenis, Versterking en perspectief: wens of werkelijkheid?*, Bedum: Profiel 2020.

Derksen & Gebben maart 2018

W. Derksen & M. Gebben, *Verslag Critical Review #2: Over de ontwikkeling, inhoud en toepassing van dreigings- en risicokaarten*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen maart 2018.

Derksen & Gebben juli 2018

W. Derksen & M. Gebben, *Verslag Critical Review #3: Over de waarde van erfgoed*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen juli 2018.

Derksen & Gebben 2019

W. Derksen & M. Gebben, *Verslag Critical Review #4: Over de regionale economie*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen januari 2019.

Derksen & Gebben 2020

W. Derksen & M. Gebben, *Verslag Critical Review #5: Over de benutting van kennis in de versterking*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen juni 2020.

Derksen & Gebben 2021

W. Derksen & M. Gebben, *Verslag van een laatste Critical Review: Kennis, aardbevingen en Groningen*, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen mei 2021.

Dialloogtafel Groningen 2015

'Dialloogtafel ten einde: verslag afscheid op 17 december', *Dialloogtafel Groningen* 21 december 2015.

Van Dooren, *MvO* 2018

E.A. van Dooren, 'De ingetrokken 403-verklaring van Shell: een tactische zet?', *Maandblad voor Ondernemingsrecht* 2018, afl. 3-4, p. 61-62.

Dorpsvisies en landschap in beeld 2019

Dorpsvisies en landschap in beeld, Groningen: Landschapsbeheer Groningen 2019.

Drent, *RTV Noord* 25 februari 2019

M. Drent, 'Ook Lopster raad snapt niets van versterkingsmodel', *RTV Noord* 25 februari 2019.

Drent, *RTV Noord* 7 maart 2019

M. Drent, 'Dit gaan de aardbevingsgemeenten doen met 15 miljoen', *RTV Noord* 7 maart 2019.

Drent, *RTV Noord* 29 december 2019

M. Drent, 'Kritiek op Nationaal Programma: 'Groningen krijgt hier geen betere toekomst van', *RTV Noord* 29 december 2019.

Drent, *RTV Noord* 23 juni 2020

M. Drent, 'NPG-geld te vaak gebruikt voor dingen die gemeenten nu niet kunnen betalen', *RTV Noord* 23 juni 2020.

Drent, *RTV Noord* 7 juli 2020

M. Drent, 'Megaklus geklaard: Alle scholen in Loppersum zijn versterkt', *RTV Noord* 7 juli 2020.

Van Dunné, *NJB* 2002

J.M. van Dunné, 'Mijn en dijn in de ontwerp-Mijnbouwwet. De noodzaak van bewijslastomkering en aansprakelijkheid van de staat bij mijnbouwschade van particulieren als gevolg van bodemdaling en aardbevingen', *Nederlands Juristenblad* 2002, afl. 11, p. 560-570.

Van Dunné, *NJB* 2014/2264

J.M. van Dunné, 'Mijn en dijn in de Mijnbouwwet 2003. Het demasqué van een wetgever op het Groningen gasveld', *Nederlands Juristenblad* 2014/2264, afl. 44/45, p. 3122-3132.

Van Dunné, *NJB* 2018/821

J.M. van Dunné, 'Gaswinning in Groningen', een drama in vele bedrijven', *Nederlands Juristenblad* 2018/821, afl. 17, p. 1191-1199.

Van Dunné, *NJB* 2020/5

J.M. van Dunné, 'Vergoeding van waardedaling van woningen in rechtspraak en wetgeving – een 'achterhoedegevecht' of een 'frontliniekwestie'?', *Nederlands Juristenblad* 2020/5, afl. 1, p. 28-35.

EBG 2020

'Kennisgevingen', *Economic Board Groningen* 2020.

Een fundament met scheuren 2017

Aan het nieuwe Kabinet: Een fundament met scheuren. Stop met bouwen op wantrouwen en neem Groningers serieus! Den Haag: Nationale ombudsman en Kinderombudsman 5 april 2017.

Een programma dat groeit 2019

Een programma dat groeit, Afspraken over het Nationaal Programma Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 587.

Eerste Advies Commissie Meijdam 2015

Eerste Advies, Adviescommissie ‘Omgaan met risico’s van geïnduceerde aardbevingen’ 23 juni 2015, bijlage bij *Kamerstukken II* 2014/15, 33529, nr. 174.

Eerste evaluatie inzake schadeprocedure NAM 2013

Eerste evaluatie inzake schadeprocedure NAM Groningen, Den Haag: Technische commissie bodembeweging 2 juli 2013.

Eindadvies ‘Vertrouwen in een duurzame toekomst’ 2013

Eindadvies ‘Vertrouwen in een duurzame toekomst. Een stevig perspectief voor Noord-Oost Groningen’, Groningen: Commissie Duurzame Toekomst Noord-Oost Groningen 2013.

Eindadvies Commissie-Meijdam 2015

Eindadvies Handelingsperspectief voor Groningen, Adviescommissie ‘Omgaan met risico’s van geïnduceerde aardbevingen’ (Commissie-Meijdam) 14 december 2015, bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 33529, nr. 212.

Eindejaarsrapportage Onafhankelijke Raadsman 2013

Eindejaarsrapportage, Onafhankelijke Raadsman, afhandeling schadeclaims door aardbevingen als gevolg van gaswinning in Groningen, Groningen december 2013.

Eindrapportage 2018

Eindrapportage afhandeling ‘oude’ schadegevallen, NAM 6 september 2018.

Ekker, NOS 1 februari 2018

H. Ekker, ‘Vorige kabinet nam meedogenloos besluit over gas’, *NOS* 1 februari 2018.

Energietransitie provincie Groningen 2016

Energietransitie provincie Groningen, Nota van Bevindingen, Assen: Noordelijke Rekenkamer 2016.

Engels 2019

Position Paper Hans Engels, burgemeester van Loppersum en regionaal bestuurlijke trekker schade Rondetafelgesprek Vaste Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat op 9 oktober 2019.

Erfgoedprogramma 2017

Erfgoedprogramma 2017-2021, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen juli 2017.

Erfgoedprogramma 2019

Erfgoedprogramma, Voortgangsrapportage en geactualiseerde beleidsagenda 2019-2022, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen mei 2019.

Evaluatie Commissie Bijzondere Situaties 2015

Evaluatie Commissie Bijzondere Situaties, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties juni 2015.

Financiële opbouw 2020

Financiële opbouw, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 744.

Folkers, RTV Noord 19 november 2019

M. Folkers, 'Aanleg snel internet in provincie met anderhalf jaar vertraagd', *RTV Noord* 19 november 2019.

Fundament voor herstel van vertrouwen 2014

Fundament voor herstel van vertrouwen. Rapportage over doorlichting protocol voor afhandeling van schade door aardgasbevingen, Amersfoort: Lysias Advies B.V. 27 november 2014.

'Gas- en oliewinning' 2021 (online, geraadpleegd 11 mei 2021)

'Gas- en oliewinning', *NAM* 2021 (online, geraadpleegd 11 mei 2021).

Van Gastel, Van Maanen & Kuijken 2014

M.P. van Gastel, G.H.O. van Maanen & W.J. Kuijken, *Onderzoek Toekomst Governance Gasgebouw*, Den Haag: ABD TOPConsult 2014.

GBB 2019

'GBB ziet af van deelname aan het bestuur van het Nationaal Programma Groningen', *Groninger Bodem Beweging* 4 maart 2019.

GBB Krant nr. 2 2016

GBB Krant nr. 2, Loppersum: Groninger Bodem Beweging mei 2016.

GBB Krant nr. 4 2017

GBB Krant nr. 4, Loppersum: Groninger Bodem Beweging maart 2017.

GBB Krant nr. 9 2018

GBB Krant nr. 9, Loppersum: Groninger Bodem Beweging november 2018.

GBB Krant nr. 14 2020

GBB Krant nr. 14, Loppersum: Groninger Bodem Beweging juni 2020.

GBB Krant nr. 15 2020

GBB Krant nr. 15, Loppersum: Groninger Bodem Beweging oktober 2020.

GBB Krant nr. 16 2021

GBB Krant nr. 16, Loppersum: Groninger Bodem Beweging maart 2021.

GBB Nieuwsbrief nr. 72 2019

GBB Nieuwsbrief nr. 72, Loppersum: Groninger Bodem Beweging april 2019.

Van Geel & Wallage 2014

P.L.B.A. van Geel & J. Wallage, 'Aan tafel!' Een verkenning naar de mogelijkheid om in het aardbevingsgebied Noordoost Groningen een dialoogtafel op te zetten, Groningen: 30 januari 2014.

Gisolf, NJB 2017/1176

R.C. Gisolf, 'Politiek, publiekrecht, privaatrecht. Een Groninger kluwen ontward', *Nederlands Juristenblad* 2017/1176, afl. 22, p. 1527-1533.

Goede start 1000-banenplan 2019

Goede start 1000-banenplan, *Tussenevaluatie*, Groningen: Werk in Zicht 2019.

Gozoglu 2019

M. Gozoglu, 'Aansprakelijkheid van de mijnbouwexploitant voor waardedaling van onroerende zaken door gaswinning', in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 83-106.

De Graaf & Marseille, AA 2018

K.J. de Graaf & A.T. Marseille, 'Een historische uitspraak over gaswinning?', *Ars Aequi* april 2018, AA20180315, p. 315-322.

Greijdanus & Postmes 2018

H.J.E. Greijdanus & T.T. Postmes, *Sociale media en collectieve actie rondom de gasboringen in Groningen, Onderzoeksrapport in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2018.

GBB 2015

'Zienswijze tegen gasbesluit', *Groninger Bodem Beweging* 2015

GBB, 'Geschiedenis' 2018

'Geschiedenis', *Groninger Bodem Beweging* 2018.

GBB, 'Over ons' 2018

'Over ons', *Groninger Bodem Beweging* 2018.

GBB, 'Wat doet de GBB' 2018

'Wat doet de GBB', *Groninger Bodem Beweging* 2018.

GBB 14 mei 2021

‘GBB doet oproep aan het IMG: blijf het wettelijke bewijsvermoeden consequent toepassen’, *Groninger Bodem Beweging* 14 mei 2021.

GBB 16 augustus 2021

‘Beste landgenoten, mogen we even uw aandacht?’, *Groninger Bodem Beweging* 16 augustus 2021.

Groninger Gasberaad 2015

‘Q&A’s over vervolg Dialoogtafel’ *Groninger Gasberaad* 2015.

Groninger Gasberaad 2016

‘De waardevermeerderingsregeling’, *Groninger Gasberaad* 11 maart 2016.

Groninger Gasberaad, ‘Chaos rondom vouchers’ 2017

‘Chaos rondom vouchers’, *Groninger Gasberaad* 2017.

Groninger Gasberaad 2017

‘Vouchers als schone lei? Een ‘coulance’ regeling van de NAM’, *Groninger Gasberaad* 2017.

Groninger Gasberaad, ‘Winst voor CVW’ 2018

‘Winst voor CVW, dat kan toch niet de bedoeling zijn?’, *Groninger Gasberaad* 2018.

Groninger Gasberaad 2018

‘Koopinstrument NCG bevat nog veel mankementen’, *Groninger Gasberaad* 2018.

Groninger Gasberaad 14 september 2018

‘Uit het beraad: Kunt u het nog uitleggen?’, *Groninger Gasberaad* 14 september 2018.

Groninger Gasberaad 2019

‘Leden’, *Groninger Gasberaad* 2019.

Groninger Gasberaad 6 april 2020

‘TCMG Jaarverslag Achter de cijfers 2: De omgekeerde bewijslast’, *Groninger Gasberaad* 6 april 2020.

Groninger Gasberaad 2020

‘Groninger Gasberaad heeft zorg over koers IMG’, *Groninger Gasberaad* december 2020.

Groninger Gasberaad 7 december 2020

‘Vragen van het Groninger Gasberaad naaraanleiding van de Waardedalingenregeling’, *Groninger Gasberaad* 7 december 2020.

Groninger Gasberaad 16 mei 2021

‘Welke problemen gaat IMG oplossen?’ *Groninger Gasberaad* 16 mei 2021.

Groninger Gasberaad 15 juni 2021

‘Voornemen gefaseerde inwerkingtreding van de Wijziging Tijdelijke wet Groningen – reactie Groninger Gasberaad’, *Groninger Gasberaad* 15 juni 2021.

Groninger Gasberaad 2 juli 2021

‘Secretaris Top van het Groninger Gasberaad vertrekt – Gasberaad beraadt zich op toekomst’, *Groninger Gasberaad* 2 juli 2021.

Groninger Panel 2017

Groninger Panel over het nieuwe schadeprotocol, Groningen: Sociaal Planbureau Groningen | CMO STAMM juni 2017.

De Haan & Simon 2016

F.L. de Haan & C. Simon, *Aardbevingen en leefbaarheid: naast misère ook nieuwe kansen voor het versterken van de leefbaarheid*, Groningen: Sociaal Planbureau Groningen 2016.

Halfjaarrapportage NCG 2019

Halfjaarrapportage juli-december 2018, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 5 maart 2019.

Hammerstein, Asser & Van de Bunt 2017

A. Hammerstein, W.D.H. Asser & J.E. van de Bunt, *Advies uitgebracht aan de Nationaal Coördinator Groningen e.a.*, 13 oktober 2017.

Hasanov & Zuidema 2018

M.H. Hasanov & C. Zuidema, ‘The transformative power of self-organization: Towards a conceptual framework for understanding local energy initiatives in The Netherlands’, *Energy Research & Social Science* 2018, afl. 37, p. 85-93.

Haverkamp, Vox Magazine 2 oktober 2019

A. Haverkamp, ‘Bas Kortmann komt op voor gedupeerde Groningers’, *Vox Magazine* 2 oktober 2019.

Havermans, Trouw 17 februari 2015

O. Havermans, ‘Postuum gelijk voor klokkenluider over aardbevingen’, *Trouw* 17 februari 2015.

Van der Heijden & Boelhouwer 2017

H.M.H. van der Heijden & P.J. Boelhouwer, *Evaluatie pilot Koopinstrument, Eindrapportage*, Delft: TU Delft mei 2017.

‘Helaas, de subsidie is al op’, RTV Noord 7 juli 2021

‘10.000 euro krijgen voor een nieuwe keuken of badkamer? Helaas: de subsidie is al op’, *RTV Noord* 7 juli 2021.

Heldere spelregels voor Koopinstrument? 2017

Heldere spelregels voor Koopinstrument? Een onderzoek naar de wijze waarop de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) het Koopinstrument heeft uitgevoerd en de wijze waarop het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en de NCG vervolgens klachten en een bezwaar over de afwijzing van een aanvraag hebben behandeld, Den Haag: Nationale ombudsman 2017/109, 4 oktober 2017.

Help, een scheur in mijn huis! 2018

'Help, een scheur in mijn huis!' Een verkenning naar een uniforme en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschade in Nederland, Den Haag: Technische commissie bodembeweging februari 2018.

Hermans, NJB 2019/688

M.C.A. Hermans, 'De opgedrongen bestuursrechter', *Nederlands Juristenblad* 2019/688, afl. 13, p. 867-868.

Hoedeman, AD 14 juli 2018

J. Hoedeman, 'Mansveld openhartig over politiek, het Fyra-rapport en haar leven nadien', *Algemeen Dagblad* 14 juli 2018.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 19 februari 2015

G. van Hofslot, 'Groningen eist excuses', *Dagblad van het Noorden* 19 februari 2015.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 22 maart 2016

G. van Hofslot, 'Weer ophef over waarderegeling', *Dagblad van het Noorden* 22 maart 2016.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 15 juni 2016

G. van Hofslot, 'Groninger is in een proces bij de rechter geen partij voor de NAM', *Dagblad van het Noorden* 15 juni 2016.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 17 juni 2017

G. van Hofslot, 'Groningen blaast stoom af en premier Rutte belooft beterschap', *Dagblad van het Noorden* 17 juni 2017.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 22 september 2017

G. van Hofslot, 'Groningers in gasgebied hangen niet graag de vuile was buiten', *Dagblad van het Noorden* 22 september 2017.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 7 juni 2019

G. van Hofslot, 'Rutte, de zoveelste in een lange rij...', *Dagblad van het Noorden* 7 juni 2019.

Van Hofslot, Dagblad van het Noorden 31 augustus 2019

G. van Hofslot, 'De arbiters raffelen niets af', *Dagblad van het Noorden* 31 augustus 2019.

Van Hofslot, *Dagblad van het Noorden* 24 september 2019

G. van Hofslot, 'Advocaat Spong boos op OM dat strafrechtelijk onderzoek naar NAM niet openbaar wil maken', *Dagblad van het Noorden* 24 september 2019.

Van Hofslot, *Dagblad van het Noorden* 8 oktober 2019

G. van Hofslot, 'Medewerkers CVW in Appingedam stappen massaal over naar versterkingsloket NCG', *Dagblad van het Noorden* 8 oktober 2019.

Van Hofslot, *Dagblad van het Noorden* 8 februari 2020

G. van Hofslot, 'Nationale Ombudsman: 'Begin gewoon met de versterking in Groningen. Het geld, de plannen en de mensen zijn er'', *Dagblad van het Noorden* 8 februari 2020.

Holsappel e.a. 2017

J. Holsappel e.a., *Psychosociale impact van de aardbevingen in Groningen; een analyse van beschikbare onderzoeken*, Impact: landelijk kennis & adviescentrum psychosociale zorg en veiligheid bij schokkende gebeurtenissen 2017.

Hulscher, *RTV Noord* 12 juli 2017

E. Hulscher, 'Raad stad wil dat college rug recht houdt tegen NAM', *RTV Noord* 12 juli 2017.

***Ik wacht* 2019**

Ik wacht, 101 verhalen uit het aardbevingsgebied, Amsterdam: *Dagblad van het Noorden*/Uitgeverij Balans 2019.

***Instemming gewijzigd winningsplan* 2015**

Instemming gewijzigd winningsplan Groningenveld (ETM/EM/13208000), Den Haag: Minister van Economische Zaken 30 januari 2015.

IMG, 'Invisor', 2020

'Afwegingen bij methode Invisor', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 2020.

IMG, 'De procedure voor immateriële schade stap voor stap' 2020

'De procedure voor immateriële schade stap voor stap', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 2020.

IMG 1 juli 2020

'IMG start met een monsterklus', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 1 juli 2020.

IMG 25 augustus 2020

'Regeling voor vergoeding immateriële schade op hoofdlijnen', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 25 augustus 2020.

IMG 31 augustus 2020

'IMG: nader advies diepe bodemdaling en -stijging nodig', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 31 augustus 2020.

IMG 1 september 2020

‘Drukke eerste dag Waardedalingenregeling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 1 september 2020.

IMG 25 november 2020

‘Geen terugvordering bij adressen sloop en nieuwbouw’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 25 november 2020.

IMG 27 november 2020

‘Nader advies opgeleverd over zettingsschade’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 27 november 2020.

IMG, ‘De berekening doen’ 8 december 2020

‘De berekening doen’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 8 december 2020.

IMG, ‘Online dashboard’ (online, bijgewerkt 30 augustus 2021)

‘Online dashboard’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen*, online: bijgewerkt 30 augustus 2021.

IMG, ‘Vragen bij de procedure Waardedalingenregeling’ 8 december 2020

‘Vragen bij de procedure Waardedalingenregeling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 8 december 2020.

IMG 10 december 2020

‘IMG-voorzitter blikt vooruit op 2021’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 10 december 2020.

IMG 24 december 2020

‘Huis gekocht? Vaak geen vergoeding waardedaling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 24 december 2020.

IMG 18 januari 2021

‘80 nieuwe adressen ontvangen onterecht vergoeding waardedaling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 18 januari 2021.

IMG 21 januari 2021

‘Schademelder geeft IMG gemiddeld een 7,9’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 21 januari 2021.

IMG 19 februari 2021

‘Uitwerking werkwijze waardedaling gepubliceerd’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 19 februari 2021.

IMG 10 maart 2021

‘Start regeling immateriële schade verschuift naar tweede kwartaal’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 10 maart 2021.

IMG 16 maart 2021

‘Meer schadevergoeding, minder uitvoeringskosten in 2020’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 16 maart 2021.

IMG 31 maart 2021

‘Vragen over eenduidigheid adviesrapporten’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 31 maart 2021.

IMG 7 april 2021

‘Vergoeding waardedaling voor bedrijfspanden’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 7 april 2021.

IMG 1 juni 2021

‘Eerste Groningers kunnen immateriële schade melden’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 1 juni 2021.

IMG 30 juni 2021

‘Update na besluitvorming vaste vergoeding en beoordelingskader’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 30 juni 2021.

IMG 14 juli 2021

‘Waardedaling wordt opnieuw vastgesteld’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 14 juli 2021.

IMG Actualisatie beoordelingskader 17 mei 2021

‘Actualisatie van het beoordelingskader’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Adviesopdracht 2 maart 2021

‘Adviesopdracht en uitkomsten rapport diepe bodemdaling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 2 maart 2021.

IMG Analyse adviesrapporten 17 mei 2021

‘Analyse: verschillen adviesrapporten moeilijk te herleiden’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Bevingen en trillingssterktes 17 mei 2021

‘Bevingen en trillingssterktes in Groningen, hoe zit dat?’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Diepe bodemdaling 17 mei 2021

‘Geen directe schade, mogelijk wel soms indirecte schade door diepe bodemdaling’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Grijpt in bij schadeafhandeling 17 mei 2021

‘IMG grijpt in bij schadeafhandeling: keuze voor €5.000’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Rapport bodemdaling 2 maart 2021

‘Rapport diepe bodemdaling en -stijging gepubliceerd’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 2 maart 2021.

IMG Schadecalculatie 17 mei 2021

‘Schadecalculatie voortaan gebaseerd op veel meer schades’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Vaste vergoeding 17 mei 2021

‘Keuze voor een vaste vergoeding’, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 17 mei 2021.

IMG Vergoeding materiële gevolgschade 2021

Vergoeding materiële gevolgschade, *Instituut Mijnbouwschade Groningen* (online, geraadpleegd 24 mei 2021).

‘IMG betaalt schade door zoutwinning’, RTV Noord 14 juli 2021

‘IMG betaalt schade door zoutwinning die Nedmag niet hoeft te betalen’, *RTV Noord* 14 juli 2021.

Impact Assessment 2015

Impact Assessment Nederlandse Praktijk Richtlijn Aardbevingsbestendig bouwen, Stuurgroep NPR 8 januari 2015.

Interim betalingsovereenkomst versterken 2018

Interim betalingsovereenkomst versterken, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 535.

Internetconsultatie 2020

‘Publiek rechtelijke nieuwbouwregeling’, *Internetconsultatie* 2020.

Invloed van Groningse aardbevingen op woongenot 2014

Invloed van Groningse aardbevingen op woongenot, Groningen: Sociaal Planbureau Groningen 2014.

Jaaroverzicht EBG 2016

Jaaroverzicht 2015, Groningen: Economic Board Groningen 2016.

Jaaroverzicht EBG 2017

Jaaroverzicht 2016, Groningen: Economic Board Groningen 2017.

Jaaroverzicht EBG 2018

Jaaroverzicht 2017, Groningen: Economic Board Groningen 2018.

Jaaroverzicht EBG 2019

Jaaroverzicht 2018, Winsum: Economic Board Groningen 2019.

Jaaroverzicht EBG 2020

Jaaroverzicht 2019, Winsum: Economic Board Groningen 2020.

Jaarrapportage CVW 2016

Jaarrapportage 2015 Centrum Veilig Wonen, 2016, bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 33529, nr. 255.

Jaarverslag CVW 2016

Jaarverslag 2015, Arcadis CED Project Service Bureau B.V. 2016.

Jaarverslag CVW 2017

Jaarverslag 2016, Arcadis CED Project Service Bureau B.V. 2017.

Jaarverslag NCG 2020

Jaarverslag 2019 NCG, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 22 juni 2020.

Jaarverslag NCG 2021

Jaarverslag 2020, Voor veilig en toekomstbestendig wonen, werken en naar school gaan in het aardbevingsgebied, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 8 juni 2021.

Jaarverslag NPG 2020

Jaarverslag 2019, Ten Boer: Nationaal Programma Groningen 2020.

Jaarverslag NPG 2021

Jaarverslag 2020, Ten Boer: Nationaal Programma Groningen 2021.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2015

Jaarverslag 2014, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2015.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2016

Jaarverslag 2015, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2016.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2017

Jaarverslag 2016, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2017.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2018

Jaarverslag 2017, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2018.

Jaarverslag Commissie Bijzondere situaties 2019

Jaarverslag 2018, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2019.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2020

Jaarverslag 2019, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2020.

Jaarverslag Commissie Bijzondere Situaties 2021

Jaarverslag 2020, Groningen: Commissie Bijzondere Situaties 2021.

Jaarverslag IMG 2021

Jaarverslag 2020, waarin opgenomen het verslag van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen, Groningen: Instituut Mijnbouwschade Groningen 2021.

Jaarverslag SodM 2009

Jaarverslag Staatstoezicht op de Mijnen 2008, Den Haag 2009.

Jaarverslag Tcbb 2018

Jaarverslag 2017 Technische commissie bodembeweging, 2018.

Jaarverslag TCMG 2020

Jaarverslag 2019, Groningen: Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen 2020.

Jach, RTV Noord 29 oktober 2018

S. Jach, 'Proef met compensatieregeling voor mkb-ondernemers van start (update)', *RTV Noord* 29 oktober 2018.

Jach, RTV Noord 15 december 2018

S. Jach, 'Aflopende nieuwbouwregeling NAM bedreigt woningbouw Stad', *RTV Noord* 15 december 2018.

Jach, RTV Noord 4 maart 2019

S. Jach, 'Groninger Bodem Beweging wil niet meebeslissen over Nationaal Programma Groningen (update)', *RTV Noord* 4 maart 2019.

Jach, RTV Noord 20 november 2019

S. Jach, 'Analyse: Schadeloket gaat gebukt onder eigen succes', *RTV Noord* 20 november 2019.

Jach & Braakman, RTV Noord 10 juli 2019

S. Jach & T. Braakman, 'Woningcorporaties en NAM trekken stekker uit versterkingsproef', *RTV Noord* 10 juli 2019.

De Jonge, Dagblad van het Noorden 16 januari 2019

I. de Jonge, 'Ik wacht (8): Tineke Bieringa-Spakman uit Delfzijl', *Dagblad van het Noorden* 16 januari 2019.

Joustra, De Volkskrant 27 maart 1999

W. Joustra, 'Onafhankelijke experts niet te vinden', *De Volkskrant* 27 maart 1999.

De Kam & Mey 2017

G.R.W. de Kam & E. Mey, *Ervaringen bij verkoop woningen in aardbevingsgebied*, Eindrapport, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2017.

De Kam & Raemaekers 2014

G.R.W. de Kam & J. Raemaekers, *Opvattingen van bewoners over de effecten van aardbevingen op het woongenot en de woningwaarde in Groningen; Een vergelijkend onderzoek in drie woonbuurten in Middelstum, Loppersum en Slochteren in 2009 en 2013*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2014.

Kansrijk Groningen, 'Een aardbevingsbestendig dorps huis in Leermens' 2016

'Een aardbevingsbestendig dorps huis in Leermens', *Kansrijk Groningen* 2016.

Kansrijk Groningen, 'Een speel- en ontmoetingstuin aan de Burchtplein in Bedum' 2016

'Een speel- en ontmoetingstuin aan de Burchtplein in Bedum', *Kansrijk Groningen* 2016.

Kansrijk Groningen, 'Een stevige verbouwing van Dorps huis 't Zylhoes in Schouwerzijl' 2016

'Een stevige verbouwing van Dorps huis 't Zylhoes in Schouwerzijl', *Kansrijk Groningen* 2016.

Kansrijk Groningen, 'Kolhamster Mainschoar' 2016

'Kolhamster Mainschoar', *Kansrijk Groningen* 2016.

Kansrijk Groningen 2016

'Zonnepanelen en zonwerende gordijnen in Dorps huis Agricola in Baflo', *Kansrijk Groningen* 2016.

Kansrijk Groningen 2017

'Gemeentelijke herstructureringsprojecten', *Kansrijk Groningen* 2017.

Kansrijk Groningen 2019

'Elk Dorp een Duurzaam Dak', *Kansrijk Groningen* 2019.

Kansrijk Groningen, 'Herbestemming cultureel erfgoed' 2019

'Herbestemming cultureel erfgoed', *Kansrijk Groningen* 2019.

Kansrijk Groningen, 'Lijnen in het Landschap' 2019

'Lijnen in het Landschap', *Kansrijk Groningen* 2019.

Kansrijk Groningen, 'Lokale energietransitie' 2019

'Lokale energietransitie', *Kansrijk Groningen* 2019.

Kester, EenVandaag 5 maart 2019

J. Kester, 'Groningers hebben geen vertrouwen in schadeherstel', *EenVandaag* 5 maart 2019.

Klachten Halffaarrapportage 2014

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2014, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman september 2014.

Klachten Halffaarrapportage 2015

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2015, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman september 2015.

Klachten Halffaarrapportage 2016

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2016, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman oktober 2016.

Klachten Halffaarrapportage 2017

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2017, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman september 2017.

Klachten Halffaarrapportage 2018

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2018, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman september 2018.

Klachten Halffaarrapportage 2019

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Halffaarrapportage 2019, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman oktober 2019.

Klachten Jaarrapportage 2015

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2014, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman februari 2015.

Klachten Jaarrapportage 2016

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2015, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman maart 2016.

Klachten Jaarrapportage 2017

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2016, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman maart 2017.

Klachten Jaarrapportage 2018

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2017, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman april 2018.

Klachten Jaarrapportage 2019

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2018, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman maart 2019.

Klachten Jaarrapportage 2020

Klachten over de afhandeling van aardbevingsschade in Groningen, Jaarrapportage 2019-2020, Loppersum: Onafhankelijke Raadsman oktober 2020.

Klomp, AD 18 november 2015

C. Klomp, 'Gaskraan Groningen moet weer stuk verder dicht', *AD* 18 november 2015.

Knot & Van Eijk, MvV 2019

J.S. Knot & P. van Eijk, 'De vergoeding van versterkingsmaatregelen in nieuwbouwprojecten: een juridische analyse aan de vooravond van een (r)evolutie', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2019, nr. 5, p. 151-162.

Kockelkoren 2018

T.F. Kockelkoren, *Speech op het Kenniscongres Veilig Wonen over leefbaarheid en techniek*, 8 november 2018.

Kolthof, Dagblad van het Noorden 14 maart 2019

P. Kolthof, 'Traject Eigen Initiatief (voorheen Heft in Eigen Hand) krijgt voorlopig geen vervolg', *Dagblad van het Noorden* 14 maart 2019.

Kolthof, Dagblad van het Noorden 24 juni 2020

P. Kolthof, 'Damster fracties kritisch op besteding van NPG-gelden: Geld wordt te vaak gebruikt voor zaken die al lang moesten gebeuren', *Dagblad van het Noorden* 24 juni 2020.

Van den Krommenacker, Dagblad van het Noorden 15 april 2019

L. van den Krommenacker, 'Ik wacht (84): Marianne de Bruijn uit Garrelsweer', *Dagblad van het Noorden* 15 april 2019.

Kuipers & Tjepkema, NJB 2017/1576

G.M. Kuipers & M.K.G. Tjepkema, 'Publieke regie' in Groningen. Publiekrechtelijke schadeafhandeling en het vertrouwen in de overheid', *Nederlands Juristenblad* 2017/1576, afl. 29, p. 2058-2067.

Kwartaalrapportage Q4 2017

Kwartaalrapportage Q4 2016, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 1 februari 2017.

Kwartaalrapportage Q1 2017

Kwartaalrapportage Q1 2017, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 3 mei 2017.

Kwartaalrapportage Q2 2017

Kwartaalrapportage Q2 2017, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 24 juli 2017.

Kwartaalrapportage Q3 2017

Kwartaalrapportage Q3 2017, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 31 oktober 2017.

Kwartaalrapportage Q4 2018

Kwartaalrapportage Q4 2017, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 6 februari 2018.

Kwartaalrapportage Q1 2018

Kwartaalrapportage Q1 2018, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 14 mei 2018.

Kwartaalrapportage Q2 2018

Kwartaalrapportage Q2 2018, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 31 juli 2018.

Lamme, De Telegraaf 22 november 2016

Z. Lamme, 'Groningers willen geld van NAM', *De Telegraaf* 22 november 2016.

Landschapsbeheer Groningen 2020

'Dorpen in het Landschap', *Landschapsbeheer Groningen* 2020.

De Leeuw, Cobouw 9 november 2020

M. de Leeuw, 'Bouwers zien Groningse 'versterkingsgoudmijn' met de nodige argwaan tegemoet', *Cobouw* 9 november 2020.

Libau 2019

'Erfgoed als aanjager voor leefbaarheid', *Libau* 2019.

Van der Linde, De Groene Amsterdammer 9 oktober 2019

I. van der Linde, 'Hoe een stille ramp een dorp verscheurt', *De Groene Amsterdammer* 9 oktober 2019.

Van der Linde, De Groene Amsterdammer 4 december 2019

I. van der Linde, "'Doe iets!'", *De Groene Amsterdammer* 4 december 2019.

Literatuurstudie Maatschappelijke Gevolgen 2018

Literatuurstudie Maatschappelijke Gevolgen Bodembeweging Groningen, Groningen: Kennisplatform 'Leefbaar en Kansrijk' 31 mei 2018.

Loket Leefbaarheid 2019

Loket Leefbaarheid, Eindverslag en evaluatie, Ten Boer: Groninger Dorpen 2019.

Lugtig, Ter Mors & Bethlehem 2017

P.J. Lugtig, E. Ter Mors & J.G. Bethlehem, *Het meten van de gevolgen van aardbevingen op de leefbaarheid in Groningen*, Universiteit Leiden & Universiteit Utrecht 7 juli 2017.

Luyendijk, NRC 24 december 2013a

W. Luyendijk, 'NAM haalt dit jaar recordhoeveelheid gas uit Groningse bodem', *NRC* 24 december 2013.

Luyendijk, NRC 24 december 2013b

W. Luyendijk, 'Van dit huis maakten ze een ruïne', *NRC* 24 december 2013.

Luyendijk, NRC 20 november 2016

W. Luyendijk, 'Groningers eisen nu ook smartengeld', *NRC* 20 november 2016.

Maatschappelijke Effecten Inventarisatie 2016

Maatschappelijke Effecten Inventarisatie van aardbevingen in Noordoost Groningen, Inventarisatie, Groningen: Royal HaskoningDHV 11 februari 2016.

Maatschappelijke Effecten Inventarisatie 2017

Maatschappelijke Effecten Inventarisatie van aardbevingen in Noordoost-Groningen 2016, Tweede Inventarisatie, Groningen: Royal HaskoningDHV 1 maart 2017.

Maatregelen schadeafhandeling TCMG 2019

Brief 'maatregelen schadeafhandeling TCMG', bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 639.

Marseille, Bröring & De Graaf 2018

A.T. Marseille, H.E. Bröring & K.J. de Graaf, *Laagdrempelige procedure aardbevingszaken Groningen*, Den Haag: Raad voor de Rechtspraak 2018.

Marseille, Bröring & De Graaf, *NJB* 2019/690

A.T. Marseille, H.E. Bröring & K.J. de Graaf, 'Mijnbouwschadegeschillen, Beter af bij de bestuursrechter dan bij de civiele rechter', *Nederlands Juristenblad* 2019/690, afl. 13, p. 870-871.

Marseille & De Graaf, *O&A* 2018/2

A.T. Marseille & K.J. de Graaf, 'Aardbevingsschadevergoedingsprocedures van privaat naar publiek', *Overheid & Aansprakelijkheid* 2018/2, afl. 1, p. 3-12.

Meerjarenprogramma 2015

Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016-2020, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 18 december 2015.

Meerjarenprogramma 2016

Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2017-2021, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen december 2016.

Meiborg, *Dagblad van het Noorden* 14 april 2020

W.A.B. Meiborg, 'Opinie: Geen schade aan huizen door bodemdaling?', *Dagblad van het Noorden* 14 april 2020.

Meijer, *De Haan Advocaten & Notarissen* 2015

H. Meijer, 'De Staat en Nam verwerpen claim immateriële schade gedupeerden aardbevingsgebied', *De Haan Advocaten & Notarissen*, Groningen: 9 juli 2015.

Meulema, *Dagblad van het Noorden* 29 januari 2019

G. Meulema, 'Ik wacht (19): Eddy en Martje Dijk uit Appingedam', *Dagblad van het Noorden* 29 januari 2019.

Middel, *NRC* 6 november 2020

M. Middel, 'De Groningers zijn gefrustreerd over de bestuurlijke spaghetti', *NRC* 6 november 2020.

***Mijnbouwschade: wat nu?* 2018**

Mijnbouwschade: wat nu? Advies Landelijke Aanpak Afhandeling Mijnbouwschade en Schadeprotocol Gaswinning uit Kleine Velden op Land, Den Haag: Technische commissie bodembeweging 2018.

Mijnraadadvies veiligheidsrisico's 2018

Mijnraadadvies veiligheidsrisico's en versterkingsopgave Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2017/18, 33529, nr. 498.

Milieudefensie 2017

'Breien voor Groningen', *Milieudefensie* 2017.

Minkes, *Dagblad van het Noorden* 20 augustus 2012

D. Minkes, 'LTO: Leg bewijslast bij NAM', *Dagblad van het Noorden* 20 augustus 2012.

Miskovic, *RTV Noord* 13 februari 2018

M. Miskovic, 'Meerdere ministers bemoeien zich met gasdossier: 'Dat is een enorme vooruitgang'', *RTV Noord* 13 februari 2018.

Miskovic & Bakker, *RTV Noord* 5 juli 2018

M. Miskovic & C. Bakker, 'Mislopen van toeslagen te claimen bij NAM of Tijdelijke Commissie', *RTV Noord* 5 juli 2018.

Miskovic, *RTV Noord* 12 juli 2018

M. Miskovic, 'Kregen schademelders in voormalig buitengebied jarenlang onterecht nul op het rekest?', *RTV Noord* 12 juli 2018.

Miskovic, *RTV Noord* 15 oktober 2018

M. Miskovic, 'Stuwmeer van schademeldingen blijft maar groeien', *RTV Noord* 15 oktober 2018.

Miskovic, *RTV Noord* 19 oktober 2018

M. Miskovic, 'Nationale Ombudsman schrikt in Appingedam: 'De verhalen worden erger'', *RTV Noord* 19 oktober 2018.

Miskovic, RTV Noord 25 april 2020

M. Miskovic, 'Vraag naar Stut-en-Steun blijft groeien: 'We zijn helaas nog nodig'', *RTV Noord* 25 april 2020.

Miskovic, RTV Noord 10 maart 2021

M. Miskovic, 'Groningers in bevingsgebied moeten nog langer wachten op smartengeld', *RTV Noord* 10 maart 2021.

Miskovic, RTV Noord 4 juni 2021

M. Miskovic, 'Nationale ombudsman pleit voor staatssecretaris voor Groningen', *RTV Noord* 4 juni 2021.

Miskovic & Jach, RTV Noord 6 december 2017

M. Miskovic & S. Jach, 'Wiebes: 'De NAM gaat er helemaal tussenuit'', *RTV Noord* 6 december 2017.

Mogelijkheden en risico's van aanvullende tegemoetkoming waardedaling 2021

Plan van aanpak: mogelijkheden en risico's van een aanvullende tegemoetkoming inzake waardedaling door aardbevingen 2021, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 875.

Mouter, De Geest & Doorn 2018

N. Mouter, A. de Geest & N. Doorn, 'A value-based approach to energy controversies: Value-sensitive design applied to the Groningen gas controversy in the Netherlands', *Energy Policy* 2018, afl. 122, p. 639-648.

Naar een nieuwe schadeafhandeling 2017

Naar een nieuwe schadeafhandeling, Met draagvlak Gasberaad, Groninger Bodem Beweging en Regionale Bestuurders, 23 mei 2017.

NAM 15 april 2016

'NAM breidt Waarderegeling uit', *NAM* 15 april 2016.

NAM 17 november 2016

'Drie vragen aan Thijs Jurgens over NAM en rechtszaken', *NAM* 17 november 2016.

NAM 5 mei 2017

'NAM in hoger beroep in zaak Dijk c.s.', *NAM* 5 mei 2017.

NAM 9 augustus 2017

'Geen beroep op verjaring bij fysieke schade gebouwen', *NAM* 9 augustus 2017.

NAM 7 november 2017

'Hoger beroep WAG-zaak: niet of waardedaling als gevolg van aardbevingen moet worden vergoed, maar op welk moment', *NAM* 7 november 2017.

NAM, 'Leefbaarheid en duurzaamheidprogramma' 2018.

'Leefbaarheid en duurzaamheidprogramma', *NAM* 2018 (online, geraadpleegd 21 november 2018).

NAM 24 april 2018

'NAM gaat niet in hoger beroep tegen uitspraak waardevermindering (WAG)', *NAM* 24 april 2018.

NAM 21 februari 2019

'Zeventien ontmoetingscentra in laatste ronde Elk Dorp een Duurzaam Dak', *NAM* 21 februari 2019.

NAM 7 maart 2019

'Elk Dorp een Duurzaam Dak feestelijk afgerond', *NAM* 7 maart 2019.

NAM 18 april 2019

'5 jaar nieuwbouwregeling', *NAM* 18 april 2019.

NAM, 'Vervolg Nieuwbouwregeling' 2019

'Vervolg Nieuwbouwregeling', *NAM* 2019 (online, geraadpleegd 11 december 2019).

NAM 9 maart 2020

'NAM vraagt Hoge Raad om duidelijkheid over uitspraak Dijk cs', *NAM* 9 maart 2020.

NAM 10 juni 2020

'NAM stopt vanwege start IMG op 1 juli a.s. met eigen regeling waardedaling woningen', *NAM* 10 juni 2020.

NAM 1 juli 2020

'Uitkomsten voormalige NAM Waarderegeling', *NAM* 1 juli 2020.

NAM december 2020

'Pilot Nieuwbouwregeling', *NAM* december 2020.

NAM, 'Leefbaarheid en duurzaamheidprogramma' 2021

'Leefbaarheid en duurzaamheidprogramma', *NAM* 2021 (online, geraadpleegd 24 mei 2021).

NAM, 'Leefbaarheidsprojecten' 2020

'Leefbaarheidsprojecten', *NAM* 2020 (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NAM, 'Overlast door activiteiten' 2020

'Overlast door activiteiten', *NAM* 2020 (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NAM, 'Veelgestelde vragen waarderegeling' 2020

'Alle veelgestelde vragen over de waarderegeling', *NAM* 2020 (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NAM 31 maart 2021

'Reactie op kamerbrief NAM-op-afstand', 31 maart 2021', *NAM* 31 maart 2021.

NAM, 'Uitkomsten voormalige NAM Waarderegeling' 2021

'Uitkomsten voormalige NAM Waarderegeling', *NAM* (online, geraadpleegd 24 mei 2021).

NAM, 'Historie en opzet Waarderegeling' 2020

'Historie en opzet van de Waarderegeling', *NAM* (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NAM, 'Taxatiemethode' 2020

'Taxatiemethode: de waarde van uw huis vaststellen', *NAM* (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

Nationale Ombudsman 2018

'Nationale ombudsman en Kinderombudsman: leren van versterkingsoperatie Groningen', *Nationale ombudsman* 13 juli 2018.

NCG 2 september 2016

'NCG neemt bemiddeling complexe schades over van NAM en CVW', *Nationaal Coördinator Groningen* 2 september 2016.

NCG 4 april 2017

'Snel internet in hele provincie stap dichterbij', *Nationaal Coördinator Groningen* 4 april 2017.

NCG 17 juni 2017

'Invulling schone lei bekend', *Nationaal Coördinator Groningen* 17 juni 2017.

NCG 3 juli 2017

'Herijkte nieuwbouwregeling per 3 juli van start', *Nationaal Coördinator Groningen* 3 juli 2017.

NCG 10 augustus 2017

'Verjaring van mijnbouwschade stuiten', *Nationaal Coördinator Groningen* 10 augustus 2017.

NCG 7 november 2017

'Opnieuw 40 miljoen beschikbaar voor waardevermeerderingsregeling', *Nationaal Coördinator Groningen* 7 november 2017.

NCG 8 december 2017

‘NCG geeft vervolg aan pilot Koopinstrument’, *Nationaal Coördinator Groningen* 8 december 2017.

NCG 25 januari 2018

‘Koopinstrument start op 15 februari’, *Nationaal Coördinator Groningen* 25 januari 2018.

NCG 30 mei 2018

‘Brief NCG Hans Alders aan de minister van Economische Zaken en Klimaat’, *Nationaal Coördinator Groningen* 30 mei 2018.

NCG 8 juni 2018

‘Reflectie op nieuwbouwregeling’, *Nationaal Coördinator Groningen* 8 juni 2018.

NCG 29 oktober 2018

‘Pilot MKB-Compensatieregeling van start’, *Nationaal Coördinator Groningen* 29 oktober 2018.

NCG 4 november 2018

‘Toelichting op de Pilot MKB-Compensatieregeling bij versterken’, *Nationaal Coördinator Groningen* 4 november 2018.

NCG 20 december 2018

‘Nieuwbouwregeling met half jaar verlengd’, *Nationaal Coördinator Groningen* 20 december 2018.

NCG 15 januari 2019

‘Digitaal loket nieuwbouwregeling geopend’, *Nationaal Coördinator Groningen* 15 januari 2019.

NCG 5 februari 2019

‘Stichting opgericht voor opkoop en beheer van woningen’, *Nationaal Coördinator Groningen* 5 februari 2019.

NCG 19 februari 2019

‘262 mensen aan het werk door 1000-banenplan’, *Nationaal Coördinator Groningen* 19 februari 2019.

NCG 9 mei 2019

‘Vijftig woningen geselecteerd voor opkoop via Koopinstrument’, *Nationaal Coördinator Groningen* 9 mei 2019.

NCG 2 maart 2020

‘Nieuwe ronde Koopinstrument start op 9 maart 2020’, *Nationaal Coördinator Groningen* 2 maart 2020.

NCG 5 november 2020

‘Elf aanmeldingen voor tweede ronde Koopinstrument’, *Nationaal Coördinator Groningen* 5 november 2020.

NCG 17 december 2020

‘Adviescollege Veiligheid Groningen adviseert vóór gebruik van typologieaanpak’, *Nationaal Coördinator Groningen* 17 december 2020.

NCG 29 december 2020

‘Meer duidelijkheid voor eigenaren met een versterkingsadvies’, *Nationaal Coördinator Groningen* 29 december 2020.

NCG 24 juni 2021

‘Typologieaanpak brengt vaart in de versterkingsopgave’, *Nationaal Coördinator Groningen* 24 juni 2021.

NCG, ‘Eigen Initiatief’ 2020

‘Eigen Initiatief’, *Nationaal Coördinator Groningen* (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NCG, ‘Publieke Nieuwbouwregeling’ 2020

‘Publieke Nieuwbouwregeling’, *Nationaal Coördinator Groningen* (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NCG, ‘Opname op verzoek’ 2020

‘Opname op verzoek’, *Nationaal Coördinator Groningen* (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

NCG 21 januari 2021

‘Resultaten 2020 – ‘We zijn op de goede weg’’, *Nationaal Coördinator Groningen* 21 januari 2021.

NCG 1 maart 2021

‘Nieuwe ronde Koopinstrument start op 1 maart 2021’, *Nationaal Coördinator Groningen* 1 maart 2021.

NCG 10 mei 2021

‘Minder aanmeldingen voor het Koopinstrument’, *Nationaal Coördinator Groningen* 10 mei 2021.

NCG 1 juni 2021

‘Start subsidies woningverbetering voor aardbevingsgebied Groningen’, *Nationaal Coördinator Groningen* 1 juni 2021.

NCG 24 augustus 2021

‘Voortgang versterking | Stand van zaken op 31 juli 2021’, *Nationaal Coördinator Groningen* 24 augustus 2021.

NCG, 'Historische en culturele waarde' 2021

'Historische en culturele waarde', *Nationaal Coördinator Groningen* (online, geraadpleegd 26 mei 2021).

Nieuwsbrief 11 Stichting WAG 2017

Nieuwsbrief 11 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG maart 2017.

Nieuwsbrief 15 Stichting WAG 2018

Nieuwsbrief 15 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG mei 2018.

Nieuwsbrief 16 Stichting WAG 2018

Nieuwsbrief 16 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG augustus 2018.

Nieuwsbrief 18 Stichting WAG 2018

Nieuwsbrief 18 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG november 2018

Nieuwsbrief 23 Stichting WAG 2019

Nieuwsbrief 23 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG december 2019.

Nieuwsbrief 27 Stichting WAG 2021

Nieuwsbrief 27 Stichting WAG, Groningen: Stichting WAG februari 2021.

Nog altijd in beweging 2018

Nog altijd in beweging. Het effect van aardbevingen op de huizenprijzen in Groningen per 1-1-2018, Utrecht: Atlas voor Gemeenten december 2018.

Notitie Gedifferentieerde inwerkingtreding van wetten 2021

Notitie Gedifferentieerde inwerkingtreding van wetten, Bureau Wetgeving Tweede Kamer der Staten-Generaal 2021, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 35603, nr. 80.

Notitie Leefbaarheidsprogramma NCG 2016

Notitie Leefbaarheidsprogramma Nationaal Coördinator Groningen, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 4 mei 2016.

NPG 2 juni 2020

'Leden van onafhankelijke beoordelingscommissie bekend', *Nationaal Programma Groningen* 2 juni 2020.

NPG 7 april 2021

'GroBusiness: voor vragen van Groningse ondernemers', *Nationaal Programma Groningen* 7 april 2021.

Nulmeting NPG 2021

Nulmeting, Structurele Monitoring Nationaal Programma Groningen, E&E Advies/Sociaal Planbureau Groningen/Aletta Advies februari 2021.

Oldenhuis, *NJB* 2015/1249

F.T. Oldenhuis, 'Aansprakelijkheid van de mijnbouwexploitant. Over causaliteit en preventie', *Nederlands Juristenblad* 2015/1249, afl. 26, p. 1724-1732.

Oldenhuis & Koerts 2019

F.T. Oldenhuis & P. Koerts, 'Causaliteit en preventie', in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 51-70.

Oldenhuis e.a. 2019

F.T. Oldenhuis, e.a. (red.), *Juridische aspecten van gaswinning: een 'Groningse' verkenning (Monografieën Privaatrecht nr. 18)*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Onderzoek afhandeling schadegevallen 2019

Onderzoek afhandeling schadegevallen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 694.

Onderzoek Communicatie schade CVW/NAM/woningeigenaren 2018

Onderzoek Communicatie rond afhandeling schade CVW/NAM/woningeigenaren, AHA! Marktonderzoek en marketingadvies 2018, bijlage bij *Kamerstukken II* 2017/18, 33529, nr. 470.

Onderzoek naar de tevredenheid 2015

Onderzoek naar de tevredenheid met de schadeafhandeling door de NAM, In opdracht van de Dialoogtafel Groningen, Den Haag: APE augustus 2015.

Onderzoek naar gebruik NPR 9998 en HRA 2020

Onderzoek naar het gebruik van de NPR 9998 en de HRA in de versterkingsopgave, Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 7 juli 2020.

Onderzoek: Redenen waarom niet geaccepteerd 2018

Onderzoek: Redenen waarom eigenaren aanbod schade-afhandeling niet hebben geaccepteerd, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 526.

Opbrengsten bezoek Appingedam 2018

Opbrengsten bezoek Appingedam van 19 oktober, Den Haag: Nationale ombudsman 20 november 2018/1323026.

Oprichting Instituut Mijnbouwschade Groningen 2019

Oprichting Instituut Mijnbouwschade Groningen en groepsgewijze Werkwijze voor waardedaling, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 767.

OM 2021

'OM: onvoldoende strafrechtelijke basis voor vervolging NAM', *Openbaar Ministerie* 26 maart 2021.

'Persbericht: Commissie Bijzondere Situaties van start', 15 april 2014

Commissie Bijzondere Situaties, 'Persbericht: Commissie Bijzondere Situaties van start', 15 april 2014.

Pilot MKB-Compensatieregeling bij Versterken 2018

Pilot Compensatieregeling voor winstderving bij uitvoering van bouwkundige versterking van MKB-panden in het aardbevingsgebied van het Groningengasveld, Assen: NAM 1 juli 2018.

Planken & Tjepkema, NJB 2020/2

M.A.E. Planken & M.K.G. Tjepkema, 'Twee kapiteins op één schip bij de afwikkeling van mijnbouwschade', *Nederlands Juristenblad* 2020/2, afl. 1, p. 6-14.

Poelman, Dagblad van het Noorden 19 juni 2017

F. Poelman, 'Schone lei' NAM valt helemaal verkeerd', *Dagblad van het Noorden* 19 juni 2017.

Postmes e.a., Aardbeving en Gezondheid 2017

T.T. Postmes e.a., *Aardbeving en gezondheid 2016*, Groningen: GGD Groningen 2017.

Postmes e.a., Wetenschappelijk Rapport 2 2017

T.T. Postmes e.a., *Veiligheidsbeleving, gezondheid en toekomstperspectief van Groningers, Wetenschappelijk Rapport #2*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2017.

Postmes e.a., Wetenschappelijk Rapport 3 2017

T.T. Postmes e.a., *Veiligheidsbeleving, gezondheid en toekomstperspectief van Groningers, Wetenschappelijk Rapport #3*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2017.

Postmes e.a. 2018

T.T. Postmes e.a., *Gevolgen van bodembeweging voor Groningers; ervaren veiligheid, gezondheid, en toekomstperspectief*, Groningen: Gronings Perspectief 2018.

Postmes e.a. 2019

T.T. Postmes e.a., *Maatschappelijke impact van de beving van Westerwijtw Noord (22 mei 2019), Een eerste analyse*, Groningen: Gronings Perspectief 2019.

Postmes e.a. 2020

T.T. Postmes e.a., *Door schade wijzer: Het proces van schademeldingen en haar geschiedenis*, Groningen: Gronings Perspectief 28 april 2020.

Praktische uitwerking schadeprotocol CVW 2017

Praktische uitwerking schadeprotocol Centrum Veilig Wonen, Rotterdam: Ecorys 16 februari 2017.

Programmakader 2019

Programmakader, Ten Boer: Nationaal Programma Groningen 2019.

Programma Lokale energietransitie 2016

Programma Lokale energietransitie, Met collectieve kracht naar een duurzame energievoorziening! Groningen Provincie Groningen 2016.

Protocol Schadeafhandeling 2014

Protocol Schadeafhandeling, Beschrijving van de afhandeling van schade aan gebouwen als gevolg van aardbevingen door gaswinning uit Groningen-gasveld, Assen: NAM augustus 2014.

Protocol Schadeafhandeling 2016

Protocol Schadeafhandeling, Beschrijving van de afhandeling van schade aan gebouwen als gevolg van aardbevingen door gaswinning uit het Groningen-gasveld, Assen: NAM 1 november 2016.

Provincie Groningen 2 maart 2015

‘Snel internet alleen haalbaar met centrale aanpak’, *Provincie Groningen* 2 maart 2015.

Provincie Groningen 1 september 2016

‘Regeling van 40 miljoen euro beschikbaar voor snel internet’, *Provincie Groningen* 1 september 2016.

Provincie Groningen 12 oktober 2016

‘Subsidieregeling voor aanleg snel internet van start gegaan’, *Provincie Groningen* 12 oktober 2016.

Provincie Groningen 2016

‘Startsubsidie Lokale Energietransitie’, *Provincie Groningen* 2016.

Provincie Groningen 19 juli 2017

‘Rodin Broadband gaat snel internet in hele provincie aanleggen’, *Provincie Groningen* 19 juli 2017.

Provincie Groningen 14 mei 2018

‘Aanleg snel internet officieel van start gegaan in Zoutkamp’, *Provincie Groningen* 14 mei 2018.

Provincie Groningen 30 september 2019

‘Eerste honderden adressen in aardbevingsgebied hebben nu snel internet’, *Provincie Groningen* 30 september 2019.

Provincie Groningen 6 januari 2020

‘Regeling meerkosten herstel oude bevingsschades geopend’, *Provincie Groningen* 6 januari 2020.

Rapportage Commissie van Toezicht 2016

Rapportage over 2015, Wassenaar: Commissie van Toezicht op het Centrum Veilig Wonen 19 februari 2016.

Rapportage DVO Onderzoek Batch 1588 2020

Rapportage DVO Onderzoek Batch 1588, Overschild: Dorpsbelangenwerkgroep Versterking Overschild 27 augustus 2020.

Rapportage eerste kwartaal 2016

Rapportage eerste kwartaal 2016, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 17 mei 2016.

Rapportbrief 2019

Rapportbrief: Man oneens met klachtafhandelingsbrief van NCG over vervanging van zijn beschadigde schoorsteen, Den Haag: De Nationale ombudsman 4 december 2019/201919308.

Reactie op advies commissie immateriële schade 2020

Reactie op advies van commissie immateriële schade, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 725.

Reflectie op de Nieuwbouwregeling 2018

Reflectie op de Nieuwbouwregeling, Van schadevergoeding naar stimuleringsregeling in het Groningse aardbevingsgebied, Den Haag: Reflectiecommissie Nieuwbouwregeling Groningen 27 maart 2018.

Regeling Waardedaling NAM 2014

Regeling Waardedaling van de Nederlandse Aardolie Maatschappij, Assen: NAM 29 april 2014.

Regeling Waardedaling NAM 2019

Regeling Waardedaling van de Nederlandse Aardolie Maatschappij, versie geldend op 1 juni 2019, Assen: NAM 1 juni 2019.

Resultaten (cijfers) 2021

Resultaten (cijfers) 2020, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 2021.

Rijksoverheid 2018

‘Kabinet: nieuwe aanpak versterking moet op basis rapport aardbevingsrisico’, *Rijksoverheid* 22 mei 2018.

Rijnhout & Ter Hoek, TBR 2018/101

R. Rijnhout & C.J. ter Hoek, ‘De vergoeding voor waardevermindering veroorzaakt door gaswinning in Groningen’, *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2018/101, afl. 7, p. 676-687.

Rijnhout & Waldmann, AV&S 2020/9

R. Rijnhout & S. Waldmann, ‘Geologische onzekerheden en de afwikkeling van (toekomstige) Groningse bodembewegingsschade’, *AV&S* 2020/9, afl. 2, p. 49-57.

Roggenkamp, NJB 2015/1247

M.M. Roggenkamp, 'Regulering van de aardgaswinning in Groningen. Nieuwe uitdagingen gekoppeld aan Napoleontische uitgangspunten', *Nederlands Juristenblad* 2015/1247, afl. 26, p. 1709-1715.

Roggenkamp 2019

M.M. Roggenkamp, 'Regulering van de aardgaswinning in Groningen: balanceren tussen eigendom, leveringszekerheid en schadepreventie', in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 7-22.

Route voor het versterken van de economie in Noordoost Groningen 2014

Route voor het versterken van de economie in Noordoost Groningen, Programma Economic Board Groningen, Groningen: Economic Board Groningen december 2014.

Samenwerkingsafspraken Staat, NCG & NAM 2016

Samenwerkingsafspraken Staat, Nationaal Coördinator Groningen, Nederlandse Aardolie Maatschappij, 8 maart 2016.

Schadeonderzoek Groningen Buitengebied 2017

Schadeonderzoek Groningen Buitengebied, Technische rapportage, Deventer: Witteveen+Bos 29 maart 2017.

Schema Heb ik recht op een vergoeding? 2021

'Schema Heb ik recht op een vergoeding?', *Nationaal Coördinator Groningen* 1 juni 2021.

Schlimbach, Dagblad van het Noorden 9 augustus 2017

J. Schlimbach, 'Stichting lanceert collectief front tegen verjaring bevings- en mijnbouwschade', *Dagblad van het Noorden* 9 augustus 2017.

Schlimbach, Dagblad van het Noorden 27 augustus 2019

J. Schlimbach, 'Code Rood? Wat is dat eigenlijk voor een actiegroep?', *Dagblad van het Noorden* 27 augustus 2019.

Schmidt, Boersma & Groenewegen 2018

A. Schmidt, F.K. Boersma & P. Groenewegen, 'Management strategies in response to an institutional crisis: The case of earthquakes in the Netherlands', *Public Administration* 2018, afl. 96, p. 513-527.

Schotman 2015

G. Schotman, 'Reactie NAM op OvV-rapport,' 21 april 2015.

Seismische hazardkaart Groningen 2017

Seismische hazardkaart Groningen, De Bilt: Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut 2017.

Van der Sluis 1989

M.W. van der Sluis, *Aardbevingen in Noord-Nederland. Over bodemtrilling en bodemdaling*, Hoogezand: Uitgeverij Stuberg 1989.

Van Sluis, *Dagblad van het Noorden* 29 juli 2017

B. van Sluis, “Onderzoek bevingen kan prullenbak in”, *Dagblad van het Noorden* 29 juli 2017.

Van Sluis & Olmer, *Dagblad van het Noorden* 30 januari 2018

B. van Sluis & B. Olmer, ‘Shell reageert na ophef: Wij zijn bereid garant te staan voor NAM’, *Dagblad van het Noorden* 30 januari 2018.

***Sociaal Handvest Groningen* 2021**

Sociaal Handvest Groningen: een toetssteen om bewoners nu echt centraal te stellen, Groninger Bodem Beweging, Groninger Gasberaad en Vereniging Eigen Huis februari 2021.

SodM 14 maart 2018

‘Vertrouwen in veilige energiewinning voorwaarde voor succesvolle energietransitie’, *Staatstoezicht op de Mijnen* 14 maart 2018.

SodM 3 februari 2020

‘Haperende motor van de versterkingsoperatie in Groningen komt weer op gang’, *Staatstoezicht op de Mijnen* 3 februari 2020.

SodM 19 juni 2020

‘Advies SodM over gaswinning 2020-2021: Sluit cluster Bierum, door lage gaswinning nog beperkte invloed op bevingen’, *Staatstoezicht op de Mijnen* 19 juni 2020.

Van Staalduinen, Terwel & Rots 2018

P.C. van Staalduinen, K.C. Terwel & J.G. Rots, *Onderzoek naar de oorzaken van bouwkundige schade in Groningen, Methodologie en case studies ter duiding van de oorzaken*, TU Delft 11 juli 2018.

***Startdocument Nationaal Programma Groningen* 2018**

Startdocument Nationaal Programma Groningen, Bouwstenen voor een Nationaal Programma, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 528; *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 528.

Stichting WAG 2021

‘Over Stichting WAG’, *Stichting WAG* (online, geraadpleegd 12 april 2021).

Stoker e.a. 2015

J.I. Stoker e.a., *Dialoogtafel: woorden én daden, Eindrapport van de tussentijdse evaluatie*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 26 juni 2015.

Stroebe e.a. 2019

K.E. Stroebe e.a., *De sociale impact van gaswinning in Groningen, Stand van zaken, metingen juni & september 2019*, Groningen: Gronings Perspectief 16 december 2019.

Stroebe e.a., De sociale impact 2020

K.E. Stroebe e.a., *De sociale impact van gaswinning in Groningen, Stand van zaken, metingen maart 2020*, Groningen: Gronings Perspectief 30 juni 2020.

Stroebe e.a., Professionals over versterkingsoperatie 2020

K.E. Stroebe e.a., *Professionals over de versterkingsoperatie, Verloop en impact op bewoners en gemeenschappen*, Groningen: Gronings Perspectief december 2020.

Stroebe e.a. 2021

K.E. Stroebe e.a., *Eindrapport Gronings Perspectief Fase 2, Stand van zaken februari 2021*, Groningen: Gronings Perspectief 9 februari 2021.

Stut-en-Steun 2020

'Hoe wij werken', *Stut-en-Steun* 2020.

'Subsidie waardevermeerdering', Samenwerkingsverband Noord-Nederland

'Subsidie waardevermeerdering', *Samenwerkingsverband Noord-Nederland* (online, geraadpleegd 12 april 2021)

Swarts, RTV Eén 20 januari 2018

W. Swarts, 'Als de Wiebesweerga! Gas terug!' *RTV Eén* 20 januari 2018.

TCMG, 'Schade en geografische afstand' 2020

'Schade en geografische afstand', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 2020 (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

TCMG, 'Dashboard schadeafhandeling' 2020

Dashboard schadeafhandeling', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 2020 (online, geraadpleegd 24 juni 2020).

TCMG 3 juli 2018

'De zaakbegeleider, een gids in het proces', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 3 juli 2018.

TCMG 19 september 2018

'Eerste half jaar: 1,8 miljoen euro uitgekeerd', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 19 september 2018.

TCMG 24 januari 2019

'Mijnbouwschade nu eenvoudiger en eenduidig te beoordelen', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 24 januari 2019.

TCMG, 'Wat levert een jaar op' 19 maart 2019

'Wat levert een jaar TCMG nu op?', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 19 maart 2019.

TCMG, 'Groningers over de TCMG' 19 maart 2019

'Groningers over de TCMG', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 19 maart 2019.

TCMG 11 april 2019

'Meer inzicht in effectgebied gaswinning', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 11 april 2019.

TCMG 26 april 2019

'Vergoeding voor overlast 'lang wachten', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 26 april 2019.

TCMG 10 juni 2019

'Werkwijze van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 10 juni 2019.

TCMG 5 september 2019

'Nieuwe aanpak voor monument, agrariër en bedrijf', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 5 september 2019.

TCMG 11 september 2019

'NCG en TCMG tekenen samenwerkingsconvenant', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 11 september 2019.

TCMG 15 januari 2020

'De gemeentelijke aardbevingscoach hoort het verschil', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 15 januari 2020.

TCMG 21 februari 2020

'Uitgangspunten smartengeldregeling bekend', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 21 februari 2020.

TCMG 11 mei 2020

'Gezamenlijke aanpak schadeafhandeling en versterking vaak maatwerk', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 11 mei 2020.

TCMG 14 mei 2020

'Zoektocht naar een smartengeldregeling', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 14 mei 2020.

TCMG 26 mei 2020

'Waardedatingsregeling voor ruim 120.000 Groningers groepsgewijs ingevoerd', *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 26 mei 2020.

TCMG 30 mei 2020

‘Top 7 vragen en antwoorden waardedaling’, *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 30 mei 2020.

TCMG 2020

‘Onze opdracht’, *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen* 2020.

Tijdelijke overeenkomst aansturing versterkingsoperatie 2019

Tijdelijke overeenkomst operationalisering aansturing versterkingsoperatie, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 609.

Tijdelijke samenwerkingsovereenkomst NCG met CVW 2019

Tijdelijke samenwerkingsovereenkomst NCG met CVW over versterkingsoperatie, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 609.

Toekomstagenda Groningen 2021

Toekomstagenda Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 844.

Tomale, *Gazet van het Noorden* 15 maart 2018

M. Tomale, ‘Communicatiestrategie Centrum Veilig Wonen’, *Gazet van het Noorden* 15 maart 2018.

Toukomst: Advies Toukomstpanel 2021

Toukomst: Advies Toukomstpanel, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 844.

Tussenevaluatie 2019

Tussenevaluatie mid 2018 leefbaarheidsprogramma NCG op hoofdlijnen, Groningen: Sociaal Planbureau Groningen 2019.

Tweede Advies Adviescommissie 2015

Tweede Advies, Omgaan met hazard- en risicoberekeningen in het belang van handelingsperspectief voor Groningen, Adviescommissie ‘Omgaan met risico’s van geïnduceerde aardbevingen’ 29 oktober 2015, bijlage bij *Kamerstukken II* 2015/16, 33529, nr. 200.

Uitkomsten Kennistafel juni 2019

Uitkomsten Kennistafel juni 2019, Over het bevorderen van maatschappelijke rust en herstel van vertrouwen, Groningen: Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen augustus 2019.

Vaste grond gezocht 2017

Vaste grond gezocht, Kinderen en jongeren in het aardbevingsgebied, Den Haag: De Kinderombudsman 18 oktober 2017.

Veenstra, Cobouw 13 februari 2020

S. Veenstra, ‘Gedoe in aardbevingsgebied Groningen lang niet voorbij: ‘Grote bouwers pikken opdrachten in’’, *Cobouw* 13 februari 2020.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 21 juni 2016

J. de Veer, 'Gasberaad en GBB schrikken van nieuw schadeprotocol', *Dagblad van het Noorden* 21 juni 2016.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 17 juni 2017

J. de Veer, 'Rutte: NAM eruit, regio de baas', *Dagblad van het Noorden* 17 juni 2017.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 8 november 2019

J. de Veer, 'Leuk hoor, die 1,15 miljard voor het bevingengebied, maar wat gaan we ermee doen?', *Dagblad van het Noorden* 8 november 2019.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 20 november 2019

J. de Veer, 'Nationaal Coördinator Groningen: Ik zeg het met schaamte, de versterking loopt niet', *Dagblad van het Noorden* 20 november 2019.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 16 januari 2020

J. de Veer, 'Raadsman met gezag niet dumpen', *Dagblad van het Noorden* 16 januari 2020.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 29 januari 2020

J. de Veer, 'Provincie: Onafhankelijke Raadsman moet blijven', *Dagblad van het Noorden* 29 januari 2020.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 7 oktober 2020

J. de Veer, 'Groninger Gasberaad woest op Instituut Mijnbouwschade over verwijt profiterende Groningers: 'Dit is verwerpelijk'', *Dagblad van het Noorden* 7 oktober 2020.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 24 maart 2021

J. de Veer, 'Rodin wil niets zeggen over aantal aansluitingen en abonnementen voor snel internet in buitengebieden', *Dagblad van het Noorden* 24 maart 2021.

De Veer, *Dagblad van het Noorden* 13 april 2021

J. de Veer, 'NAM: Rekeningen niet te controleren', *Dagblad van het Noorden* 13 april 2021.

***Veiligheid voorop en de bewoner centraal* 2018**

Veiligheid voorop en de bewoner centraal, Plan van Aanpak Mijnraadadvies, In opdracht van het Rijk, provincie Groningen en de tien aardbevingsgemeenten, Groningen: Nationaal Coördinator Groningen 13 november 2018.

***Verantwoordingsonderzoek BZK* 2021**

Verantwoordingsonderzoek Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII), Rapport bij het Jaarverslag 2020, Den Haag: Algemene Rekenkamer 2021.

Verantwoordingsonderzoek EZK 2021

Verantwoordingsonderzoek Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII), *Rapport bij het Jaarverslag 2020*, Den Haag: Algemene Rekenkamer 2021.

Vereniging Eigen Huis 3 juli 2019

‘VEH: ‘Verlos ook eerste schademelders van de NAM’, *Vereniging Eigen Huis* 3 juli 2019.

Vereniging Eigen Huis 2019

‘Aardbevingsgebied Groningen – de ervaring van Rieks Ridder’, *Vereniging Eigen Huis* 2019.

Verheij, NJB 2015/1250

A.J. Verheij, ‘Geldt het Burgerlijk Wetboek nog in Groningen? Over de aansprakelijkheid van de NAM voor waardedaling van onroerende zaken’, *Nederlands Juristenblad* 2015/1250, afl. 26, p. 1733-1738.

Verheij, Loth & Van Boom 2019

A.J. Verheij, M.A. Loth & W.H. van Boom, ‘*Iets van erkenning*’, *Vergoeding van immateriële schade in Groningen*, 2 december 2019.

Verificatie Commissie 2014

Verificatie Commissie. *Verslag van de bevindingen*, Den Haag: Verificatie Commissie 31 december 2014.

Vermaak 2019

N.J. Vermaak, ‘Wet bewijsvermoeden (art. 6:177a BW): hoe het bewijsvermoeden tot stand kwam en (geografisch) werd afgebakend’, in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 71-82.

Vermeulen, EenVandaag 8 januari 2019

G. Vermeulen, ‘Groningse cafébaas zit een jaar na aardbeving Zeerijp aan de grond’, *EenVandaag* 8 januari 2019.

Versnellingsmaatregelen Groningen 2019

Versnellingsmaatregelen Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2018/19, 33529, nr. 639.

Versnellingspakket 2020

Versnellingspakket 23 januari 2020, bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 33529, nr. 718.

Vertrouwen in de toekomst 2017

Vertrouwen in de toekomst. *Regeerakkoord 2017-2021*, Den Haag: VVD, CDA, D66 en ChristenUnie 10 oktober 2017.

Vijlbrief, De Monitor 17 mei 2019

H. Vijlbrief, ‘NAM aansprakelijk gesteld voor schade: ‘We hebben gehuild, maar nu eindelijk eens van blijdschap’, *De Monitor* 17 mei 2019.

Visscher, *AV&S* 2019/28

L.T. Visscher, 'Tijd, schadevaststelling en waardedaling van Groningse woningen', *AV&S* 2019/28, afl. 5, p. 153-154.

Vlek 2018

C.A.J. Vlek, 'Lagere gaswinning maakt Groningen langzaam veiliger', *Tijdschrift Milieu* november 2018.

Voermans, *NRC* 11 juni 2021

W.J.M. Voermans, 'Het kabinet gebruikt de Kamer als stempelmachine', *NRC* 11 juni 2021.

Voorlopige werkwijze TCMG 2018

Voorlopige werkwijze van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen, 17 april 2018.

Voortgangsrapportage 25 april 2018

Voortgangsrapportage afhandeling 'oude' schadegevallen, NAM 25 april 2018

Voortgangsrapportage 11 juli 2018

Voortgangsrapportage afhandeling 'oude' schadegevallen, NAM 11 juli 2018.

Voortgang van de versterkingsopgave 2019

Voortgang van de versterkingsopgave en de afbouw van de gaswinning. Eerste voortgangsverslag van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 26 juni 2019.

Voortgang van de versterkingsopgave 2021

Voortgang van de versterkingsopgave en de afbouw van de gaswinning ('20-'21), Jaarlijks voortgangsverslag van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), Den Haag: Staatstoezicht op de Mijnen 9 juli 2021.

Voortgang versterkingsoperatie Groningen 2018

Voortgang versterkingsoperatie Groningen, bijlage bij *Kamerstukken II* 2017/18, 33529, nr. 468.

Vrieling, Perlaviciute & Steg 2017

L. Vrieling, G. Perlaviciute & E.M. Steg, *Uw mening over gaswinning uit het Groningen-gasveld, Rapportage, Vragenlijstonderzoek Fase 4*, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen 2017.

De Waal, NOS 6 september 2018

R. de Waal, "NAM-model voor onveilige huizen niet te controleren", *NOS* 6 september 2018.

Waardedalingsregeling voor woningen IMG 2021

'Waardedalingsregeling voor woningen', *Instituut Mijnbouwschade Groningen* 7 juli 2021, bijlage bij *Kamerstukken II* 2020/21, 33529, nr. 875.

Waarderegeling, Uitleg 2019

Waarderegeling, Uitleg. Assen: NAM september 2019.

Van der Walle, NRC 31 januari 2018

E. van der Walle, 'Shell en NAM 'staan borg voor schade'', *NRC* 31 januari 2018.

Wennemars, AD 1 juni 2018

R. Wennemars, 'Moegestreden, maar de Groningers blijven achter in kapotte huizen', *AD* 1 juni 2018.

Wetenschappelijk Rapport 3 2017

Wetenschappelijk Rapport 3, Groningen: Gronings Perspectief 3 juli 2017.

Wijnker 2018

I. Wijnker, 'Wilkemaheerd: De oude dame waar iedereen zo gek van was', *Het Verdwenen Groningen*, Groningen: Dagblad van het Noorden 2018.

Wind, Dagblad van het Noorden 12 augustus 2016

M. Wind, 'Miljoenen extra voor Groninger woningen', *Dagblad van het Noorden* 12 augustus 2016.

Wind, Dagblad van het Noorden 31 januari 2018

M. Wind, 'Hier zijn ze dan, die geheime stukken uit 1963 over de gaswinning in Groningen', *Dagblad van het Noorden* 31 januari 2018.

Wind, Dagblad van het Noorden 16 mei 2018

M. Wind, 'Onderzoek: Vergnes beoordeelt bevingsschade juist, de NAM niet', *Dagblad van het Noorden* 16 mei 2018.

Winter & Schuldink 2016

H.B. Winter & D. Schuldink, *Governance in the earthquake area and the Energy Port Region Groningen: Public-private partnerships as a panacea for a sustainable future?* Paper voor The Sixth Biennial Conference of the ECPR Standing Group on Regulatory Governance, Tilburg, Netherlands 2016.

Wissink 2019

M.H. Wissink, 'Uitleiding', in: Oldenhuis e.a. 2019, p. 181-188.

Witboek Versterking Overschild 2017

Witboek Versterking Overschild, Een handleiding voor bewoners, Overschild: Dorpsbelangenwerkgroep Versterking Overschild 2017.

Wonen en leven met aardbevingen 2016

Wonen en leven met aardbevingen, Meningen, knelpunten en oplossingsrichtingen van burgers, Groningen: CMO Stamm | Sociaal Planbureau Groningen 2016.

Woningmarkt- en leefbaarheidsonderzoek aardbevingsgebied Groningen 2016
Woningmarkt- en leefbaarheidsonderzoek aardbevingsgebied Groningen, Delft: OTB/TU Delft & CMO Stamm januari 2016.

Zaal, *De Correspondent* 30 juli 2015

R. Zaal, 'In Noorwegen gebruiken ze Groningen als schoolvoorbeeld van hoe het níét moet', *De Correspondent* 30 juli 2015.

Zaal, *De Correspondent* 18 augustus 2015

R. Zaal, 'Zo kijkt de Nederlandse Aardolie Maatschappij tegen Groningens aardbevingen aan', *De Correspondent* 18 augustus 2015.

Zeven bewogen jaren 2019

Zeven bewogen jaren, Het effect van aardbevingen op de huizenprijzen in Groningen per 1-1-2019, Utrecht: Atlas voor Gemeenten oktober 2019.

Zienswijze GBB 2012

Zienswijze van de Vereniging Groninger Bodem Beweging op het voornemen van het opstellen van een Structuurvisie Ondergrond, Middelstum: Groninger Bodem Beweging 11 april 2012.

Zienswijze ontwerp instemmingsbesluit gaswinning Groningen 2018

Zienswijze ontwerp instemmingsbesluit gaswinning Groningen, Groningen: 24 augustus 2018.

Zijlstra, Dagblad van het Noorden 29 oktober 2020

W. Zijlstra, 'Groninger Bodem Beweging: OM laat te lang op zich wachten in strafzaak tegen NAM', *Dagblad van het Noorden* 29 oktober 2020.

Zwart-Wit Boek 2021

Zwart-Wit Boek Heft In Eigen Hand/Eigen Initiatief, De Antwoorden, Bewonerscontactgroep Heft in Eigen Hand en Eigen Initiatief 10 maart 2021.

Zwerver, RTV Noord 2 juli 2021

E. Zwerver, 'Vertrek Top is aderlating voor het Gasberaad en voor de Groningers', *RTV Noord* 2 juli 2021.

Jurisprudentielijst

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3379.
ABRvS 18 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3578.
ABRvS 15 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3156.
ABRvS 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2217.
ABRvS 15 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1665.
ABRvS 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021: 374.
ABRvS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1609.

Hoge Raad

HR 19 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1278.

Parket bij de Hoge Raad

Parket bij de Hoge Raad 26 maart 2021, ECLI:NL:PHR:2021:2894.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Hof Arnhem-Leeuwarden 20 april 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:3248.
Hof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:618.
Hof Arnhem-Leeuwarden 17 december 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:10717.

Rechtbank Noord-Nederland

Rb. Noord-Nederland 2 september 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:4185.
Rb. Noord-Nederland 5 oktober 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:4402, m.nt. Warendorf, *M&R* 2017/21.
Rb. Noord-Nederland 1 maart 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:715.
Rb. Noord-Nederland 15 november 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:4350.
Rb. Noord-Nederland 18 mei 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:1935.

Bijlage I Geïnterviewde betrokkenen

De interviews vonden plaats nadat het schriftelijk bronnenonderzoek grotendeels was afgerond, en hadden als doel om waar mogelijk aanvullende, ongeschreven informatie toe te voegen, ter controle van de schriftelijke informatie, en om context en nuance te bieden; zie verder par. 5.5.3.

Casus aanleg van de Noord/Zuidlijn

Naam geïnterviewde	Betrokkenheid bij Noord/Zuidlijn
Hoite Detmar	Directeur Omgeving projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2008-2016 Algemeen Directeur projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2016-2018
Peter Doeswijk	Ondermemer aan de Vijzelgracht en Voorzitter Ondernemersvereniging De Vijzel 2007-heden
Laurens Haanen	Bestuursadviseur gemeente Amsterdam 2002-2013 Secretaris Projectcommissariaat Noord/Zuidlijn 2009-2013
Richard Koenders	Projectbegeleider De Pijp voor projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2004-2018
Boukje Witten	Projectbegeleider Vijzelgracht voor projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2009-2018
Bert Ramaker	Schadecoördinator Schadebureau Noord/Zuidlijn 2004-2019
Herman van Velsen	Directeur Schadebureau Noord/Zuidlijn 2003-2018
Gerard Scheffrahn	Contractmanager Diepe Stations projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2009-2014 Projectmanager/Directeur Uitvoering projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2014-2017
Alex Sheerazi	Directeur Communicatie projectorganisatie Noord/Zuidlijn 2009-2018
Bas Soetenhorst	Journalist <i>Het Parool</i>
Cees Veerman	Voorzitter Commissie Veerman 2009 Voorzitter Projectcommissariaat Noord/Zuidlijn 2009-2019
Rente de Weerd	Bewoner rond Vijzelgracht en juridisch adviseur Stichting Gijzelgracht 2009-2019

Casus uitbreiding van luchthaven Schiphol

Naam geïnterviewde	Betrokkenheid bij luchthaven Schiphol
Hans Alders	Voorzitter Alderstafel 2006-2019
Gerard Bekebrede	Directeur Progis 2006-2011 Secretaris Schadeschap 2012-2016
Berthy van den Broek	(Plaatsvervangend) Secretaris Schadeschap mei 2002-2006 Jurist Schadeschap 2012-2020
Ivo van Heijst	Voorzitter adviescommissie Schadeschap 2000-2018
Remco Maat	Vertegenwoordiger ±2500 aanvragers Schadeschap 2002-2017
Joost van der Poel	Secretaris Schadeschap 2017-2020
Anke Pronk	Director Mainport Strategy KLM; vanuit KLM betrokken bij GIS, Schadeschap en Alderstafel 2000-heden
Bruno van Ravels	Voorzitter besliscommissie Schadeschap 1999-2014
Joost Wagemakers	Directeur Stichting Leefomgeving Schiphol 2014-heden Senior Advisor Airport Development Schiphol Group 1988-heden
Johan Weggeman	Projectleider en Plaatsvervangend afdelingshoofd luchthavenontwikkeling en milieu, Ministerie van Infrastructuur en Milieu 2003-2015 Secretaris Alderstafel 2009-2015 Secretaris Omgevingsraad Schiphol 2015-heden

Casus gaswinning in Groningen

Naam geïnterviewde	Betrokkenheid bij gaswinning Groningen
Hans Alders	Nationaal Coördinator Groningen 2015-2018
Berthy van den Broek	Lid Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen 2018-2020 Lid Instituut Mijnbouwschade Groningen 2020-2020
Tjitske de Haas	Adviseur bij Nationaal Coördinator Groningen, 2016-heden
Herman van Os	Coördinator Onderzoek bij Nationaal Coördinator Groningen 2019-heden
Peter Hellinga	(Gebieds-)coördinator bij Nationaal Coördinator Groningen 2015-2020 Directeur Landschapsbeheer Groningen 2020-heden
Jeroen van Kaam	Vanuit Rijksdienst voor Ondernemend Nederland betrokken bij opzetten Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen 2018
Leendert Klaassen	Onafhankelijke Raadsman, 2013-heden
Nick Heim	Consulent bij Onafhankelijke Raadsman 2017-heden
Bruno van Ravels	Voorzitter Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen 2018-2019
Alex Sheerazi	Manager Communicatie bij Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen, 2018-2020 Manager Communicatie bij Instituut Mijnbouwschade Groningen 2020-heden
Stefan Tabak	Senior Legal Counsel NAM 2018-heden
Susan Top	Secretaris Dialoogtafel 2014-2015 Secretaris Groninger Gasberaad 2015-heden
Nienke Vermaak	Senior jurist gaswinningsdossier bij Provincie Groningen 2016-2019
Jan Vos	Tweede Kamerlid Partij voor de Arbeid, woordvoerder gaswinning Groningen 2012-2017
Cees Wildervanck	Inwoner Overschild en deelnemer Dorpsbelangenwerkgroep Versterking Overschild 2015-heden

Bijlage II Topiclijst interviews

De interviews zijn afgenomen aan de hand van een topiclijst (zie verder par. 5.5.3). De besproken onderwerpen verschilden per geïnterviewde, aangezien sommigen meer kennis hadden van het ene of het andere onderwerp, zoals bepaalde onderdelen van het schadebeleid of specifieke tijdsperiodes.

Casus aanleg van de Noord/Zuidlijn

Introductie

- Introductie onderzoek vanuit interviewer. Uitleg focus op schadeafhandeling, waaronder ook overlastmaatregelen vallen (om context te schetsen).
- Toestemming voor opnemen en citeren interview in onderzoek.
- Over naar de geïnterviewde: hoe waren zij betrokken bij casus aanleg van de Noord/Zuidlijn?

Vertrouwen in de overheid

- Wat is hun perspectief op vertrouwensherstel in de casus?
- Was er een bepaald kantelpunt?
- Wat denken zij dat het meest heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel?
- Wat zouden zij zien als grootste indicator van vertrouwen(sherstel)?
- Denken zij dat de wijze van schadeafhandeling en/of de mate van ruimhartigheid vanuit de overheid heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel? Op welke wijze?
- Rol van verbindingsregisseur (waarom zo snel beëindigd?), projectcommissariaat

Vragen over achtergrond, motivering schadeafhandeling

Schadeafhandeling algemeen

- Wat is hun perspectief op (de rol van) schadeafhandeling in de casus?
- Rol van het Schadebureau (versus projectorganisatie)
- Was er volgens hen een kentering in de schadeafhandeling?
- Wat was de gedachtegang voor nieuwe projectstrategie vanaf 2009?
- Hoe zijn ze terecht gekomen bij communicatie/openbaarheid als strategie?
- Wat was de aanleiding voor de wijziging in strategie? Externe evaluaties – rekenkamer, gemeenteraad, commissie Veerman, ombudsman? Beeld in de media?

Bouwschade (voortvloeiend uit wettelijke aansprakelijkheid)

- Was er veel bouwschade?
- Wat was het perspectief/reactie van de omgeving op bouwschade? En op de wijze van schadeafhandeling?
- Ruimhartigheid na advies van commissie Veerman, hoe toegepast?

Casco-/funderingsherstel

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Waarom het meermaals aanpassen van het moment 'start bouw'? Ruimhartigheid of praktisch?
- Regeling beëindigd in 2011, hierna nog follow-up (bijv. via 'uitvoeringsrichtlijn aandachtsponden')?

Nadeelcompensatie

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief op wijziging regeling in 2011
- Waarom de wijziging? Wat waren doelen hierin? (Vergroten begrijpelijkheid/explicit maken beleidsregels?)
- Merkten zij verschil in uitvoering na de wijziging?
- Rol van het Schadebureau versus Schadecommissie
- Schadebureau kreeg steeds meer mandaat om zelf te beslissen. Wat is perspectief hierop? Waarom was het Schadebureau sneller dan de Schadecommissie? (forfaitaire bedragen, ruimhartigheid, zorgvuldigheid?)
- Hoe verliep de afloop van de regeling?
- Is er over de regeling geprocedeerd/bezwaar gemaakt?

Leefbaarheidsfonds, tegemoetkomingen

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Verschil in perspectief tussen omwonenden en ondernemers?
- Perspectief op wijzigingen en uitbreiding regelingen
- Is er over de regeling geprocedeerd/bezwaar gemaakt?

Rol van elementen in schadeafhandeling

Wat was volgens hen de rol in de schadeafhandeling van:

Erkenning

- Erkenning van rol overheid in veroorzaken schade, en diens rol in de schadeafhandeling
- Excuses: waarom niet aangeboden, ook niet voor overlast?
- Financiële schadevergoeding (via verschillende regelingen): hielp dit met berusting/acceptatie? Maakte de hoogte van het bedrag uit? Misschien meer bij overlast dan bij daadwerkelijke geleden schade?
- Omkering bewijslast

Inspraak

- Inspraak van gedupeerden, ook in de vorm(en) van schadeafhandeling
- Consensus bereiken met gedupeerden: ooit geprobeerd of overwogen?

Begrijpelijkheid

- Onderbouwing/uitleg van handelwijze overheid: hoe veel aandacht was er voor een begrijpelijke regeling vanuit de gedupeerde, gezien opmerkingen in evaluaties over complexiteit?
- Eenloketgedachte: evaluatie positie Schadebureau
- Begeleiding gedupeerden door overheid: rol projectbegeleiders en Schadebureau
- Afstemming communicatie op gedupeerden

Openbaarheid

- Openbaar over wijze totstandkoming schadeafhandeling
- Openbaar over risico's

Onafhankelijkheid

- Onafhankelijke experts: onafhankelijkheid Schadebureau, gebruik van externe experts om schade/overlast op te meten, relatie omgevingsmanagement met projectorganisatie
- Rechterlijke toetsing: is hun positie expliciet besproken en vastgesteld, of kwam dit voort uit regulier bestuursrecht?

Voortvarendheid

- Redelijke termijnen (versus zorgvuldigheid); Hoe belangrijk was deze vorm van voortvarendheid in de herziening? Was dit belangrijker bij de ene dan de andere regeling (nadeelcompensatie versus tegemoetkoming voor overlast?)
- Forfaitaire bedragen
- Duidelijk tijdspad voor geheel schadeafhandeling

Casus uitbreiding van luchthaven Schiphol*Introductie*

- Introductie onderzoek vanuit interviewer. Uitleg focus op schadeafhandeling, waaronder ook overlastmaatregelen vallen (om context te schetsen).
- Toestemming voor opnemen en citeren interview in onderzoek.
- Over naar de geïnterviewde: hoe waren zij betrokken bij casus uitbreiding van luchthaven Schiphol?

Vertrouwen in de overheid

- Wat is hun perspectief op vertrouwensherstel in de casus?
- Was er een bepaald kantelpunt?
- Wat denken zij dat het meest heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel?
- Wat zouden zij zien als grootste indicator van vertrouwen(sherstel)?
- Denken zij dat de wijze van schadeafhandeling en/of de mate van ruimhartigheid vanuit de overheid heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel? Op welke wijze?
- Rol van overlegorganen zoals CROS, Alderstafel, Omgevingsraad

Vragen over achtergrond, motivering schadeafhandeling

Schadeafhandeling algemeen

- Wat is hun perspectief op (de rol van) schadeafhandeling in de casus?
- Rol van het Schadeschap / Progis / Stichting (versus Schiphol zelf, ministerie)
- Zijn er volgens hen 'fasen' in de ontwikkeling Schiphol te zien?
- Wat was de gedachtegang voor ontwikkelingen rondom Alderstafel/Polderbaan?

GIS

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Verschil in fasen GIS-1, GIS-2, GIS-3
- Dag vs nachtisolatie; effect isolatie versus ramen open kunnen doen, buiten zitten
- Ruimhartigheid overheid vs BARIN.
- Verantwoordelijkheid voor uitvoering bij overheid (RWS) vs Schiphol
- In GIS-3 leek succes voort te komen van kleinere, gebiedsgerichte aanpak. Of verruiming termijnen?
- Voor GIS-3 omslag door kritieken Rekenkamer en andere externen?
- Relatie GIS en schrijnende gevallen Stichting
- Is er veel bezwaar gemaakt en/of geprocedeerd over GIS, totale cijfers van bekend?
- Toekomstig GIS, GIS-4 nog gesprekken over, misschien ook rond Lelystad?
- Zijn er nu nog (meer) studies naar GIS gedaan? Of evaluaties anders dan die van AT Osborne?

Nadeelcompensatie en planschade via het Schadeschap

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Hoe ging het opschorten/aanhouden van zaken in zijn werk, was dat in overleg met de aanvragers?
- 'Samenwerking' met bureaus die de claims bundelden?
- Perspectief op wijziging regeling in 2012
- Wijziging in manier van handelen na adviesrapport Van Ettekoven & Tjepkema
- Verrekening van recht van €300 en verjaringstermijn 5 jaar
- Rol en verhouding van het secretariaat Schadeschap, DB/AB, voorzitter, besliscommissie, en adviescommissie(s)
- Besliscommissie en schap kreeg steeds meer mandaat om zelf te beslissen. Wat is perspectief hierop?
- Planschadeaanpak kon pas na een tijd forfaitair?
- Meer evaluaties geweest (bijv intern) dan DAD (2x), Rekenkamer, Regioplan en Van Ettekoven/Tjepkema?
- Waarde van allerlei betrokken overheden terwijl er alleen door Minister en gemeenteraad Haarlemmermeer schadeveroorzakende besluiten zijn genomen?
- In hoeverre voelde Schadeschap zich 'overheid'?
- Verhouding met bewonersorganisaties?

- Hoe bezwaren en beroepen te verklaren? Wantrouwen in Schadeschap? Zagen de bewoners ook die juridische onzekerheid? Werden ze geadviseerd om in bezwaar/beroep te gaan, en zo ja, door wie?
- Besliscommissie heeft een reglement bezwaar/beroep vastgesteld in 2000. Waarom?

Leefbaarheidsmaatregelen / Omgevingskwaliteit

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling
- Verschil in perspectief tussen omwonenden en gemeenten/bestuurders?
- Waarde gebiedsgerichte projecten
- Waarde individuele aanpak / schrijnende gevallen
- Verschil 1^e en 2^e tranche
- Wat was reden voor vertraging 2^e tranche?
- Gedoe rond b-orgaan? Nog uitgemaakt achter de schermen?
- Betekenis plafond aan budgetten
- Is over de regeling geprocedeerd/bezwaar gemaakt?
- Hoe zal het aflopen van de regeling verlopen? Afhankelijk van nieuwe ORS afspraken?

Rol van elementen in schadeafhandeling

Wat was volgens hen de rol in de schadeafhandeling van:

Erkenning

- Erkenning van rol overheid in veroorzaken schade, en diens rol in de schadeafhandeling
- Excuses
- Financiële schadevergoeding (via verschillende regelingen): hielp dit met berusting/acceptatie? Maakte de hoogte van het bedrag uit?
- Normaal is argument bij financiële ruimhartigheid: voorzichtig omgaan met publiek geld. Maar hier grotendeels geld van luchtvaartmaatschappijen. Maakt dat uit?
- Omkering bewijslast
 - Overwogen bij Schadeschap? Aantonen causaal verband was aan omwonende/afwachten adviescommissie.

Participatie

- Inspraak van gedupeerden, ook in de vorm(en) van schadeafhandeling
 - Hoe bij wijziging procedures Schadeschap?
- Consensus bereiken met gedupeerden
 - Rol Alderstafel

Begrijpelijkheid

- Onderbouwing/uitleg van handelwijze overheid: hoe veel aandacht was er voor een begrijpelijke regeling vanuit de gedupeerde, gezien opmerkingen in evaluaties over complexiteit?

- Eénloketgedachte
 - Evaluatie positie Schadeschap
- Begeleiding gedupeerden door overheid
 - Hoe verliep communicatie met bewoners vanuit Schadeschap? Was er soort vaste persoon per dossier?
- Afstemming communicatie op gedupeerden

Openbaarheid

- Openbaar over wijze totstandkoming schadeafhandeling
- Openbaar over risico's

Onafhankelijkheid

- Onafhankelijke experts: onafhankelijkheid Schadebureau, gebruik van externe experts om schade/overlast op te meten
 - Omwonenden wel eens discussie over onafhankelijkheid? Zo ja, over welk onderdeel?
- Rechterlijke toetsing

Voortvarendheid

- Redelijke termijnen (versus zorgvuldigheid)
- Forfaitaire bedragen
 - Wie kwam met dit idee? Hoe vooruitstrevend was dit voor planschadezaken?
- Duidelijk tijdspad voor geheel schadeafhandeling

Casus gaswinning in Groningen

Introductie

- Introductie onderzoek vanuit interviewer. Uitleg focus op gehele aanpak van schade.
- Toestemming voor opnemen en citeren interview in onderzoek.
- Over naar de geïnterviewde: hoe waren zij betrokken bij casus gaswinning in Groningen?

Vertrouwen in de overheid

- Wat is hun perspectief op vertrouwensherstel in de casus?
- Was er een bepaald kantelpunt?
- Wat denken zij dat het meest heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel?
- Wat zouden zij zien als grootste indicator van vertrouwen(sherstel)?
- Denken zij dat de wijze van schadeafhandeling en/of de mate van ruimhartigheid vanuit de overheid heeft bijgedragen aan vertrouwensherstel? Op welke wijze?

Vragen over achtergrond, motivering schadeafhandeling

Schadeafhandeling algemeen

- Wat is hun perspectief op (de rol van) schadeafhandeling in de casus?
- Was er volgens hen een kentering in de aanpak van de schade?
- Wat was de aanleiding voor de wijziging in strategie?

Constructieve schade

- Perspectief op opzet en uitvoering regelingen
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regelingen
- Forfaitaire bedragen werken?
- Ruimhartigheid overheid vs NAM
- Aanpak speciale groepen zoals ondernemers, erfgoed, etc. nu beter?

Waardedaling

- Perspectief op opzet en uitvoering regelingen
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regelingen
- Verschil regeling ondernemers/omwonenden? Ondernemers?

Immateriële schade

- Perspectief op opzet en uitvoering regeling
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regeling

Versterking

- Perspectief op opzet en uitvoering
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering
- Hoe vinden ze balans tussen die gewekte verwachtingen, dorpsvernieuwing en daadwerkelijk benodigde versterking omwille van veiligheid? Hoe dat ingestoken, afgelopen jaren en nu?

Leefbaarheidsmaatregelen

- Perspectief op opzet en uitvoering regelingen
- Perspectief/reactie van omgeving op opzet en uitvoering regelingen
- Wat was inspiratie voor aanpak? Gebaseerd op andere gebieden?

Rol van elementen in schadeafhandeling

Wat was volgens hen de rol in de schadeafhandeling van:

Erkenning

- Erkenning van rol overheid in veroorzaken schade, en diens rol in de schadeafhandeling
- Excuses
- Financiële schadevergoeding (via verschillende regelingen): hielp dit met berusting/acceptatie? Maakte de hoogte van het bedrag uit?
- Verstrengeling belangen overheid en NAM
- Omkering bewijslast

Participatie

- Inspraak van gedupeerden, ook in de vorm(en) van schadeafhandeling
 - Bij versterking en leefbaarheidsprogramma veel nadruk nu op rol omwonenden. Maar willen mensen dat wel? Wie vraagt daar nu om? Wat is verhouding participatie en ontzorgen?
- Consensus bereiken met gedupeerden

Begrijpelijkheid

- Onderbouwing/uitleg van handelwijze overheid
- Eénloketgedachte
 - Waarom komt dit maar niet tot stand? Overkoepelend beleid? Te complex voor een uitvoeringsorganisatie?
- Begeleiding gedupeerden door overheid
- Afstemming communicatie op gedupeerden

Openbaarheid

- Openbaar over wijze totstandkoming schadeafhandeling
- Openbaar over risico's

Onafhankelijkheid

- Onafhankelijke experts: gebruik van externe experts om schade/overlast op te meten
- Rechterlijke toetsing

Voortvarendheid

- Redelijke termijnen (versus zorgvuldigheid)
 - Keuze bestuursrecht/civilrecht?
- Gestandaardiseerde bedragen
- Duidelijk tijdspad voor geheel schadeafhandeling
 - Versterking, balans tussen alleen versterken/ingrijpen waar nodig en de gedane beloftes en de wens voor dorpsvernieuwing?

Curriculum Vitae

Georgina Kuipers (1992) behaalde haar bachelor Liberal Arts and Sciences: Global Challenges (summa cum laude) aan het Leiden University College The Hague in 2013, waarbij zij zich specialiseerde in de major World Politics. Zij vervolgde haar studie via een research master in Political Science and Public Administration, specialiserend in de bestuurskunde, aan de Universiteit Leiden (2015, cum laude). Gedurende haar masteropleiding volgde zij tevens het Leiden Leadership Programme, waarvoor zij onder andere een praktijkopdracht uitvoerde voor de Directie Kennis van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Naast haar studies heeft zij bestuurswerk verricht als *academic representative* bij het Leiden University College en als assessor bij de Honours Academy van de Universiteit Leiden. Na haar afstuderen werkte ze achtereenvolgens als Coördinator Strategie en Beleid (2015-2016) en Onderwijscoördinator Honours Classes & Beleidsmedewerker (2016) bij de Honours Academy. Sinds september 2016 is zij verbonden aan de afdeling Staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden, aanvankelijk als onderwijs- en onderzoeksmedewerker en van september 2017 tot augustus 2021 als promovenda. Als onderdeel van deze functie verzorgde zij onderwijs in de vakken Inleiding Bestuursrecht en Beginselen van de Democratische Rechtsstaat, en initieerde, coördineerde en doceerde zij de Honours Class Gaswinning in Groningen en het fenomeen van vertrouwen in de overheid. Sinds oktober 2021 is zij werkzaam als onderzoeker en opleidingsmanager bij de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur te Den Haag.

